

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 19

Altmış dördüncü İnikat

6.V.1957 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	3:4	Birliği kanunu lâyihası ve Ziraat ve Adliye encümenleri mazbataları (1/36)	6
2. — Havale edilen kâğıtlar	4:5		
3. — Yoklama	5	2. — 6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife cetvelinin 37 nci faslının 37.01 ve 37.02 pozisyonlarında tâli pozisyonlar ihdası hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/518)	6,10,10,26:27,34:37
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	5	3. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına müte-dair 10 Mart 1955 tarihli Beyannamenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/325)	7,10,10,27,38:41
1. — Vazife ile yabancı memleketlere giden Nafia Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Etem Menderes'in avdetine kadar, Hariciye Vekillğine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın, Nafia Vekâletine de Devlet Vekili Cemil Bengü'nün Vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cumhuriyet tezkeresi (3/506)	5	4. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde münderiç sakız ve kolofanla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde münderiç taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yapılan ta-	
2. — İzmir Mebusu Mehmet Ali Sebük ve 23 arkadaşının, Dumlupınar Denizaltı gemisinde şehit düşenlerin aileleri lehine hükümlenilecek tazminatların rüçhanlı olduğuna dair kanun tekliflerinin geri verilmesi hakkında takriri (2/98, 4/288)	5:6		
5. — Müzakere edilen maddeler	6		
1. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları			

dil ve geri çekmelere mütedair Listenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/343) 7,10,12,27,42:45

5. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik 4 nü Protokolün, tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/300) 7:8,10,12,27,46:49

6. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokol» ün tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/564) 8,10,12,27,50:53

7. — Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarındaki ihtirazi kayıtların kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/294) 8,10,12,27,54:57

8. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvebine intibakına dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/326) 8:9,10,14,27,58:61

9. — Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası ve Ziraat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/619) 9:10,14,27,62:65

10. — Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bazı tâbirlerin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/452) 10

11. — Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gere-

ğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası ve Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/435) 10:11

12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Münaakalât encümenleri mazbataları (1/616) 11

13. — Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/560) 11:12

14. — Ordu mensuplarının nakil ve tayinleri hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/635) 12:

15. — Niğde'nin Aksaray kazasının Mandama köyünün 44 numaralı hanesinde kayıtlı İbrahimoglu Hasan Koyuncu diğer soyadı Kuyuncu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/483) 26

6. — Sualler ve cevaplar 14

A — Şifahi sualler ve cevapları 14

1. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Hükümetimizin Cezayir hâdiseleri dolayısıyla Fransız Hükümeti veya Birleşmiş Milletler nezdinde bir teşebbüste bulunmayı düşünüp düşünmediğine dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/339) 14

2. — Kastamonu Mebusu Ziya Termen'in, geçim sıkıntısının önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başvekilden şifahi suali (6/340) 14

3. — Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Kocaeli vilâyetine bağlı köylerin su, yol, mektep ve köprü ihtiyaçlarının ne zaman temin edileceğine dair Dahiliye, Maarif ve Nafia Vekillerinden olan sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in şifahi cevabı (6/342) 14:16

4. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, köy eğitimleri hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali (6/345) 16

5. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Trabzon'un buğday ihtiyacına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/346)

16

6. — Trabzon Mebusu Muzaffer Harunoğlu'nun, Trabzon Hava Meydanı inşaatına dair Nafia ve Münakalât Vekillerinden şifahi suali (6/347)

16

7. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Suriye hududu boyunca kaçakçılığın önlenmesi maksadiyle memnu muntaka olarak ilân edilen sahaya dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/348)

16

8. — Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, İstanbul Üniversitesi İktisat ve İctimaiyat Enstitüsünün tertibettiği konferanslara dair sualine Çalışma Vekili Mümtaz Tarhan'ın şifahi cevabı (6/349)

16:26

9. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin'in, 1 Haziran 1956 tarihinden bugüne kadar Cumhuriyet müddeiumumilerinin talebiyle toplattırılan gazete ve mecmualara dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/350)

26

B — Tahriri sualler ve cevapları

28

1. — Kars Mebusu İbrahim Us'un, son altı ay zarfında hakiki ve hükmi şahıslardan kimlere ne miktar demir verildiği hakkındaki sualine İktisat ve Ticaret Vekili Abdullah Aker'in, tahriri cevabı (7/112)

28:32

2. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, tütün ekicilerinden kesilen % 2 - % 5 nispetindeki hisselerine dair sualine İktisat ve Ticaret Vekili Abdullah Aker ile Gümrük ve İnhisarlar Vekili Hâdi Hüsman'ın tahriri cevapları (7/266)

32:33

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Hükümetimizin Cezayir hâdiseleri dolayısıyla Fransız Hükümeti veya Birleşmiş Milletler nezdinde bir teşebbüste bulunmayı düşünüp düşünmediğine dair Hariciye Vekilinden şifahi suali, Hariciye Vekâleti Vekili;

Kastamonu Mebusu Ziya Termen'in, geçim sıkıntısının önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başvekilinden şifahi suali, sahibi;

Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Kocaeli vilâyetine bağlı köylerin su, yol, mektep ve köprü ihtiyaçlarının ne zaman temin edileceğine dair Dahiliye, Maarif ve Nafia Vekillerinden şifahi suali, alâkah Vekiller;

Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, köy öğretmenleri hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali, Maarif Vekili;

Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Trabzon'un buğday ihtiyacına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali, İktisat ve Ticaret Vekili;

Trabzon Mebusu Muzaffer Harunoğlu'nun, Trabzon Hava Meydanı inşaatına dair Nafia ve Münakalât Vekillerinden şifahi suali, sahibi

hazır bulunmadığından, gelecek İnikada bırakıldı.

Zirai maddeler ticaretinin geliştirilmesi ve yardımlaşma hakkındaki muaddel Amerikan Kanununun birinci kısım hükümleri gereğince, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit 12 Mart 1956 tarihli Zirai Emtia Anlaşmasına ek 11 Mayıs 1956 tarihli Anlaşmanın ve imzası zımında teati edilen mektupların tasdikine;

5887 sayılı Harelar Kanununun 97 nci maddesinin tadili ve bu kanuna muvakkat bir maddede ilâvesine dair kanunlar ile;

Ege Üniversitesi adıyla İzmir'de bir üniversite kurulması hakkındaki 6595 sayılı Kanuna ek Kanun kabul olundu.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu Anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Dördüncü Protokolün tasdikine;

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokolün tasdikine;

Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarının kaldırılmasına;

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife cetveline intibakına dair kanun lâyhalarının birinci müzakereleri yapıldı.

Alınan karar gereğince 6 . V . 1957 Pazartesi günü toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Tokad Mebusu
İhsan Baç

Kâtip
Van Mebusu
Muslih Görentaş

Kâtip
Kayseri Mebusu
Ömer Mart

Sualler

Şifahi sualler

1. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in yüksek dereceli hâkimlerin emekliye sevkleri sebebi-ne dair şifahi sual tavriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/352)

2. — Burdur Mebusu Behçet Kayaalp'in, hâkim ve müddeiumumi kadrolarına dair şifahi sual tavriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir (6/353)

3. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin'in, yüksek dereceli bazı hâkimlerin emekliye sevk edilmeleri sebebine dair şifahi sual tavriri Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/354)

4. — İsparta Mebusu İrfan Aksu'nun, hububat ve afyon fiyatları ile pancar ve yonca tohumu fiyatlarına zam yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual tavriri Başvekâlete gönderilmiştir. (6/355)

5. — İsparta Mebusu İrfan Aksu'nun, münhal bulunan Yalvaç Belediye Resliğine dair şifahi sual tavriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/356)

6. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Ankara mebuslarından bir zatın Hükümet ve belediye icraatı hakkında radyoda yaptığı konuşmalara dair şifahi sual tavriri Devlet Vekâletine gönderilmiştir. (6/357)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Teklif

1. — Konya Mebusu M. Rüşü Özal'm, Askerî okullar öğretmenleri hakkındaki 5044 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/470) (Millî Müdafaa, Maarif ve Bütçe encümenlerine)

Tezkere

2. — İstanbul Üniversitesinin 1955 Bütçe yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/505) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Mazbatalar

3. — Tediye meseleleri hususunda Yunan Hükümeti ile Hükümetimiz arasında teati olunan mektupların tasdikine dair kanun lâyhası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/614) (Ruznameye)

4. — Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki Anlaşmayı tadil eden 29 Haziran

1956 tarihli ve 8 numaralı Ek Protokolün tasdikine dair kanun lâyhası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/550) (Ruznameye)

5. — 31 Ağustos 1946 tarihli Türkiye - Fransa Ticaret Anlaşmasının bir yıl müddetle temdidine mütaallik mektupların tasdiki hakkında kanun lâyhası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/628) (Ruznameye)

6. — Türkiye ile Bulgaristan arasında imzalanmış zabıtname ile teati edilen mektupların tasdiki hakkında kanun lâyhası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/620) (Ruznameye)

7. — Polis memurlarından Mustafa Savaş'ın, mahkûm olduğu 7 ay 3 günlük hapis cezası hakkında Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (5/40) (Ruznameye)

8. — Elâzığ Mebusu Hüsni Göktuğ'un, Arzuhal Encümeninin 11 . II . 1957 tarihli haftalık karar cetvelindeki 4317 sayılı karara ait (21 S.

numaralı) işin Umumi Heyette müzakeresine dair tahriri ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/281)

9. — Ankara Mebusu Âliye Temuçin'in, Korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki 5387 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat encümenleri mazbataları (2/195) (Ruznameye)

10. — Zirai mücadele ve zirai karantina ka-

nunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatasını (1/615) (Ruznameye)

11. — İzmir Mebusu Pertev Arat'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda bâzı değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair 5951 ve 6244 sayılı kanunlarla vaz'edilmiş olan müracaat müddetinin üç ay daha temdidi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/411) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 15,05

REİS — Reisvekili Fikri Apaydın

KÂTIPLER : Muslih Görentaş (Van), Hakkı Kurmel (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim.
(Edirne mebuslarına kadar yoklama yapıldı)

REİS — Ekseriyetimiz var, Celseyi açıyorum.
efendim.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Vazife ile yabancı memleketlere giden Nafia Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Etem Menderes'in avdetine kadar, Hariciye Vekilliğine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın, Nafia Vekâletine de Devlet Vekili Cemil Bengü'nün vekillik edeceklerine dair Riyaseti Cümhur tezkeresi (3/506)*

REİS — Tezkerayı okuyoruz.

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Vazife ile yabancı memleketlere giden Nafia Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Etem Menderes'in avdetine kadar, Hariciye Vekilliğine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın, Nafia Vekâletine de Devlet Vekili Cemil Bengü'nün vekillik etmelerinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılâma arz olunmuştur.

2. — *İzmir Mebusu Mehmet Âli Sebük ve 23 arkadaşının, Dumlupınar Denizaltı gemisinde şe-*

hit düşenlerin aileleri lehine hükmolunacak tazminatların rüçhanlı olduğuna dair kanun teklifinin geriverilmesi hakkında tahriri (2/98, 4/288)

REİS — Tahriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Dumlupınar Denizaltısı şehitlerinin aileleri lehinde teklif ettiğimiz kanun lâyihası Adalet Encümeninde müzakere ve reddedilmiştir.

Bundan başka ahiren, Dumlupınar Süvarisi hakkında da âmme dâvası açılmış ve cereyan eden muhakeme sonunda mahkûmiyet kararı verilmiştir.

Bu hüküm Temyiz Mahkemesince de tasdik edilmek suretiyle, katılmıştır. Bu suretle, kanunu teklif ettiğimiz zamanki hukuki şartlar değişmiş ve Hazinesinin de malî mesuliyeti tezahür eylemiştir.

Bu itibarla, teklifimizin geriverilmesine müsaade ve delâletlerini saygı ile dileriz

İzmir Mebusu Antalya Afyon K.
M. A. Sebük E. Karan S. Koraltan

Bitlis	Bursa	Bursa
N. Barut	H. Şaman	R. Aybar
Bursa	Çanakkale	Denizli
M. Erdener	İ. Karasioğlu	İ. Hadımlıoğlu
Eskişehir	Erzurum	İstanbul
S. F. Keçeci	Z. Çavuşoğlu	Z. R. Sporel
İzmir	İzmir	İzmir
İ. Sipahioğlu	A. Aker	M. Balaban
Konya	Konya	Niğde
A. Koyuncu	R. Köymenoğlu	S. Batur
Ordu	Ordu	Rize
M. C. Bengü	F. Erim	O. Kavrakoğlu
Samsun	Samsun	Siiird
Ö. Güris	E. Anıt	S. Bedük
	Tokad	
	A. Gürkan	

REİS — İade edilmiştir.

Ruzname ile alâkalı bir teklif var, okuyoruz, efendim.

Yüksek Reisliğe

Kanun lâyhalarının suallerle diğer işlerden evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Uşak Mebusu

Yusuf Aysal

REİS — Teklifi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Görüşmelere ikinci müzakeresi yapılacak maddelerden başlıyoruz, efendim.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği kanunu lâyhası ve Ziraat ve Adliye Encümenleri mazbataları (1/36)*

REİS — Encümendeki maddeler henüz iade edilmediği için bu lâyhanın müzakeresini tehir ediyoruz, efendim.

2. — *6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife cetvelininin 37 nci faslının 37.01 ve 37.02 pozisyonlarında tâli pozisyonlar ihdası hakkında kanun lâyhası ve Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/518) (1)*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddeleri okuyoruz, efendim.

6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelininin 37 nci faslının 37.01 ve 37.02 pozisyonlarında tâli pozisyonlar ihdası hakkında Kanun

MADDE 1. — 6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelininin 37 nci faslının 37.01 ve 37.02 pozisyonlarında aşağıdaki şekilde tâli pozisyonlar ihdas edilmiştir.

(1) Birinci müzakeresi 62 nci İnikat zaptındadır.

Tarife No.	Eşya cinsi	Vergi nispeti %
37.01	Hassaslandırılmış levhalar, boş, camdan veya sair maddelerden :	
	a) Röntgen filimleri	Muaf
	b) Sairleri	25
37.02	Hassaslandırılmış peliküller, boş, delinmiş olsun, olmasın, rulo veya şerit halinde :	
	a) Röntgen filimleri	Muaf
	b) Sairleri	35

REİS — Tadil teklifi yoktur, maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mecrüreye girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyhanın heyeti umumiyesini açık reylerini-ze arz ediyoruz, efendim.

3. — *Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair 10 Mart 1955 tarihli Beyannamenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/325) (1)*

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz, efendim.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair 10 Mart 1955 tarihli Beyannamenin tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair 10 Mart 1955 tarihli Beyanname tasdik edilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyoruz, efendim.

4. — *Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde münferic sakız ve kolofanla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde münferic taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yapılan tadil ve geri çekmelere mütedair Listenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/343) (2)*

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz, efendim.

(1) Birinci müzakeresi 62 nci İnikat zaptındadır.

(2) Birinci müzakeresi 62 nci İnikat zaptındadır.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde münferic sakız ve kolofanla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde münferic taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yapılan tadil ve geri çekmelere mütedair Listenin tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde münferic sakız ve kolofanla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde münferic taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yapılan tadil ve geri çekmelere mütedair ilişik Liste tasdik edilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyoruz, efendim.

5. — *Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu Anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik 4 ncü Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/300) (1)*

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz, efendim.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu Anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Dördüncü Protokolün tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu Anlaşmaya bağ-

(1) Birinci müzakeresi 63 ncü İnikat zaptındadır.

lı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik 7 Mart 1955 tarihli Dördüncü Protokol» tasdik edilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın heyeti umumiyesini açık reylerini ze arz ediyoruz.

6. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokol» ün tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/564) (1)

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz, efendim.

«Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokol» ün tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — «Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokol» tasdik edilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reyimize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

(1) Birinci müzakeresi 63 ncü İnikat zaptındadır.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyoruz.

7. — *Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanununun ikinci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarındaki ihtirazi kayıtların kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Hariciye, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/294) (1)*

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz.

Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarının kaldırılmasına dair Kanun

MADDE 1. — Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 15 Mart 1950 tarihli ve 5598 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde münderiç ihtirazi kayıtlara mütedair fıkralardan (B), (C) ve (Ç) fıkraları kaldırılmıştır.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın heyeti umumiyesini açık oylarınıza arz ediyorum, efendim.

8. — *Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetveline intibakına dair*

(1) Birinci müzakeresi 63 ncü İnikat zaptındadır.

kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/326) (1)

REİS — İkinci görüşmeye devam ediyoruz.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetveline intibakına dair Kanun

MADDE 1. — 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetveline intibakı yapılan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli Türkiye Taviz Listesi tasdik edilmiştir.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meiriye girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdür.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık oylarınıza arz ediyorum, efendim.

9. — *Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası ve Ziraat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/619) (2)*

REİS — Birinci müzakeresi yapılacak maddelerden bir lâyiha hakkında bir takrir var, okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında altıncı sırada bulunan (Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair kanun lâyihasının), müstaceliyetine binaen, takdimen ve müstacelen görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Ziraat Vekili
E. Budakoğlu

(1) *Birinci müzakeresi 63 ncü İnikat zaptındadır.*

(2) *182 sayılı matbuâ zaptın sonundadır.*

REİS — Lâyihanın takdimen görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müstaceliyetle görüşülmesi de teklif edilmektedir. Müstaceliyetle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair Kanun

MADDE 1. — Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken bir Türk - Alman - Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurmaya Ziraat Vekâleti salâhiyetli kılınmıştır.

Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi Ziraat Vekâleti ve Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken hazırlanacak ve Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanacak esaslar dairesinde ve bir tesis halinde idare edilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İşletme, modern ziraat ve hayvancılık sahalarında faaliyette bulunur; tecrübe ve tatbikattan elde edilen faydalı neticeleri memleket çiftçilerine neşir ve tamim eder.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Çiftliklerin yalnız arazisi Ziraat Vekâletince temin ve Hazinece bedelsiz olarak tesisin intifasına tahsis olunur. İşletmenin diğer bilûmum ihtiyaç ve masrafları Alman - Türk Cemiyeti tarafından sağlanır.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tesisin bilûmum faaliyet ve muameleleri Ziraat Vekâletinin teftiş ve murakabesine tâbidir.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — a) İşletme; Kurumlar Vergisi Kanunu tatbikatında iktisadi kamu müessesesi mahiyetinde olup Kurumlar Vergisinden;

b) Hazinece tesise tahsis edilecek arazi ve işletmenin gayrimenkulleri Bina ve Arazi vergilerinden ve hayvanları Hayvanlar Vergisinden;

c) Bu kanun hükümleri gereğince Hazineye ait arazinin tesise tahsisi ve tesise ait bina ve tesislerin tescili dolayısıyla tapuca yapılacak muameleler ve bu muamelelere mütaallik evrak ve işletmece resmî dairelere verilecek dilekçeler ve işletmenin çiftçi ile münasebetlerinde tanzim edilecek mukavele, borç senetleri ve borç ödeme makbuzları Harç ve Damga Resminden;

d) Tesisin gayesine uygun olarak Türkiye'ye ithal edeceği bilûmum mallar, nevileri Zirâat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilmek şartıyla ithal ve gümrükle ilgili her nevi vergi ve resimlerden ve Hazine hissesinden muaftır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyorum efendim.

Reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen reylerini istimal etsinler.

10. — *Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bâzı tâbirlerin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/452) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

(1) 168 sayılı matbuza zaptın sonundadır.

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bâzı tâbirlerin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen «Daimî Delege» tâbiri «Daimî Misyon», «Başdelege» tâbiri «Daimî Temsilci» ve «Delege» tâbiri de «Daimî Temsilci Yardımcısı» olarak değiştirilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Hariciye ve Maliye Vekilleri yürütür.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihamın birinci müzakeresi bitmiştir.

Birinci ve ikinci madde olarak açık reylerinize arz edilen lâyihalar hakkındaki rey toplama muamelesi bitmiştir.

Reylerini kullanmayan arkadaşlar lütfen istimal buyursunlar.

Ruznameye devam ediyoruz.

11. — *Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası ve Ticaret, Gümrük ve İhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/435) (1)*

REİS — Heyeti Umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

5436 sayılı Kanuna müsteniden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdedilen Anlaşmalar gereğince ithal olunacak don yağları ile pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun

MADDE 1. — 5436 sayılı Kanuna müsteni-

(1) 169 sayılı matbuza zaptın sonundadır.

den Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdedilen Anlaşmalar gereğince ithal edilmiş veya edilecek olan don yağları ile pamuk yağları ve bunların ambalaj maddeleri Giriş Gümrük Vergisi ile hususi idare ve belediyelere ait her türlü vergi, resim, hare ve zamlarından, sundurma ve antrepo ücretleriyle Rihtım Resminden ve Türkiye Cumhuriyeti Demiryolları ve Limanları İşletmesi Umum Müdürlüğüne alınan rihtım ücretlerinden ve ithal esnasında alınan sair bilümm vergi, resim, hare ve ücretlerden muaftır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar memlekete getirilmiş olup henüz Gümrük vergileri irada geçirilmemiş bulunan, birinci maddede yazılı yağlar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

REİS — Muvakkat madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihamın birinci müzakeresi bitmiştir.

12. — *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında hava ulaştırmalarına dair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbataları (1/616) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 170 sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşmanın tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Ankara'da 25 Ekim 1956 tarihinde akit ve imza edilmiş olan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşma» ile bu Anlaşmaya bağlı bulunan Ek tasdik edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihamın birinci müzakeresi bitmiştir, efendim.

13. — *Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/560) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde, Ankara'da tanzim ve imza olunan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektuplar kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 171 sayılı matbuca zaptın sonundadır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

Açık reylerinize arz edilen 3 ncü ve 4 ncü lâyihalara ait rey toplama muamelesi bitmiştir, efendim.

14. — *Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/635) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?

Sami Orberk, buyurun.

SAMİ ORBERK (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, huzurunuzda getirilmiş olan ordu mensuplarının nakil ve tâyinlerini tesbit ve tanzim eden bu kanun lâyihası hakkında yüksek müsaade-nize sığınarak bir iki kelime arz edeceğim :

Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan lâyiha-da memleket dört bölgeye bölünmektedir ve bu bölgeler, ayrıca küçük bölgelere bölünmektedir. Evvelce Şark Kanunu vardı. Şark Kanunu dolayısıyla subaylar biri Garp diğeri Şark olmak üzere iki mıntaka arasında münavebe yapıyordu. Halbuki bugün memleketimiz daimî bir inkişaf ve kalkınma halindedir. Dün harabolan yerler bugün māmur bir hal almıştır. Yollar yapılmış, mektepler yapılmış, elektrik ve suları getirilmiştir. Vekâlet yurdumuzun bu inkişaf halindeki durumunu göz önüne alarak bu kanun lâyihasını getirmiştir.

Aneak kanun lâyihasının encümenimizde müzakeresi sırasında, yurdun dört bölgeye tefriki Millî Müdafaa Vekâletini daha serbest bırakmak düşüncesiyle, kaldırılmıştır. Yani bu tâyin keyfiyetinde iklim, mektep, elektrik ve saire durumları nazarı itibara alınacağından dört bölge diye ayırmayı lüzumlu görmedik. Çünkü memleket mütemedi inkişaf ve terakki halindedir.

(1) 176 sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Bu kanun lâyihasıyla subaylarımızın durumu çok sağlam esaslara dayanacak; bazan şikâyetleri mucibolan hususlar ortadan kalkacak ve herkes nerede ve ne kadar kalacağını bilecektir. Bu da subaylarımıza büyük bir huzur ve sevinç verecektir. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Hüsnü Göktaş, buyurun, efendim.

HUSNÜ GÖKTUĞ (Elâzığ) — Muhterem arkadaşlarım, vaktiyle bir ihtiyaçtan doğmuş olan Şark Hizmeti Kanunu, bugün tamamen tatbik kabiliyetini kaybetmiş bir haldedir. Yıllardan beri gelişen memleketimizde gelişen, inkılâp ve inkişaflarımız bugün bâzı kanunlarımız üzerinde de-ğişiklik yapılmasını zaruri kılmaktadır. İşte bu bakımdandır ki, vaktiyle Şark Kanunu diye çıkarılan kanunu, bugün kökünden değiştirmek icabediyor. Memleketimiz bir küldür, bir yeri ile diğeri arasında hiçbir fark yoktur. Hele memleketimizde son yıllarda görülen inkişaflar yapılan yollar, limanlar, üsler dolayısıyla dün üçüncü, dördüncü derecede sayılan birçok kazalarımız mamure haline gelmiştir. Bir misal vereyim, bir Sivrice kazamız vardı, göl kenarında idi, haraptı, medeni hiçbir şeyi yoktu, fakat bugün bir mamure haline gelmiş, elektiriği ile suyu ile, yolu ile birinci sınıf bir kaza halini almıştır. Bina-enaleyh, eski nazariye tamamıyla iflâs etmiş sayılabilir. Yüksek varlığımızla, hakikaten inkılâp yolunda ilerlerken şümulü alâkalarımızla bu kanunun kabul edilmesini ben de yüksek huzurunuzda diliyorum.

REİS — 5 ve 6 ncü maddelere ait rey toplama muamelesi bitmiştir, efendim.

Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar, subayların nakil ve tâyinleri hakkındaki bu lâyiha hakikaten bir ihtiyaca cevap vermektedir. Yalnız böyle bir tedbiri sadece subaylar için düşünmek, diğeri memurlara bu hakkı tanımamak hem ihtiyaca hem de hizmetin işlemesine uygun düşmez.

Biraz evvel konuşan arkadaşların ifade ettikleri gibi, bu tedbir şimdi vaz'olunan hükümlerle ele alınmış bir tedbir değildir. Malûm bulunduğu üzere Memurin Kanunu çıktığı zaman, bir maddesiyle şöyle bir esas kabul edilmiştir : «Vekiller Heyetince hususiyetleri tesbit edilen yerlerde muayyen müddetlerle hizmet yapılır.» Bu kanunun bu maddesine istinaden Dahiliye memurları ve jandarma mensupları bâzı

bölgelerde, yani Vekiller Heyetince hususiyetleri belirtilen muayyen yerlerde muayyen zamanlar için istihdam edilmekte ve o müddetin sonunda oradan başka yerle naklolunmaktadır. Binaenaleyh bu tedbir ta o zamandan beri nazara alınmış bir tedbirdir, fakat şimdiki tedbir gibi kifayetsiz olduğu için umuma tatbik edilememektedir. Bunun tamamlanmasını Hükümetten temenni etmekteyim.

Bu mevzuda üzerinde durulmaya değer bir cihet de tasarının üçüncü maddesidir. Çünkü bunda; «Fevkalâde hallerde, harbde bu kanun hükümleri İera Vekilleri Heyeti kararıyla tatbik edilmeyebilir» denilmektedir. Malûm olduğu üzere biz kanunen halen fevkalâde hal içinde yaşamaktayız. Binaenaleyh bu kanun meriyete girdiği anda tatbik edilmeyecektir, demektir. Çünkü Millî Korunma Kanunu bunu tavsif etmiştir, yürürlüktedir. Malûm olduğu veçhile kanunlarda yer alan istilâhlar muayyen esaslara göre birtakım tedbirlerde ve İeraatta nazara alınacak hususlardır. Binaenaleyh bu üçüncü madde lüzumsuz ve kifayetsizdir. Bu üçüncü madde tedvin edilirken zannederim ki, bu hüküm nazara alınmamıştır. Nitekim geçen sene Millî Korunma Kanununun burada müzakeresi sırasında Hükümetten sordum, halen fevkalâde hal var mıdır, yok mudur dedim, Hükümet fevkalâde halin mevcud olduğunu ifade etti, teyidetti. Bu bakımdan da mütalâa edilirse bu üçüncü maddenin hükmünün Millî Korunma Kanunu ile telifi mümkün değildir. Bunun telif edilmesi lâzımdır. Aksi takdirde kanun bu kadar hazırlıklara rağmen tatbik mevkiine konamayacaktır, hukuki ihtilâflar doğacaktır.

SAMI ORBERK (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; bir noktanın tavgizi için tekrar huzurunuzda çıkmış bulunuyorum.

Sayın Hazer arkadaşımız bu kanun lâyihasının bâzı noktalarına İtirazda bulundular.

Halen elimizde bir Şark Kanunu vardır. Bu kanun Millî Müdafaa'nın elini kolunu bağlamaktadır. Şark Kanununun mevcudiyeti yüzünden Millî Müdafaa Vekâleti bir talimatname tanzim edemiyordu. Yeni kanun lâyihası ile Şark Kanunu kalkıyor, kalkınca da yeni kanuna dayanarak bir talimatname hazırlayarak subayları muhtelif bölgelere hak ve adalet dairesinde gönderecektir.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Hazer Bey arkadaşım, kanun lâyihasının üçüncü maddesine de İtiraz ettiler. Halbuki fevkalâde hallerde ve harb halinde, Hükümetin elini kolunu bağlamamak lâzımdır. Kıtaatı da subayları da İstedığı yerden yurt müdafaasının icabettirdiği yere gönderecektir. Memleketin müdafaası bakımından buna mecburdur da. Binaenaleyh bu bakımdan da üçüncü maddenin kalmasının zaruri olduğunu arz etmek isterim.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Sayın General benim konuşmamı yanlış anlamışlardır. Bir defa fevkalâde halin halen mevcud olduğuna burada İşaret etmiştim. Fevkalâde hallerde Hükümete salâhiyet verilmesi hususuna aleyhtarlık etmiş değilim. Fevkalâde halde Hükümetin elini kolunu elbette bağliyamayız. Ama şu anda fevkalâde halin içinde bulunuyoruz, fevkalâde hal halen kanunla içinde yaşadığımız haldir. Binaenaleyh İşin bu bakımdan tetkikini arz etmiştim.

Diğer bakımdan; Şark Kanunu kalkmış kalkmamış, mevzuumuz o değil. Subayların İstihdam olunacakları mıntakaları yalnız Millî Müdafaa Vekâletinin tâyin edeceği esaslara, çıkaracağı talimatnameye göre değil, hiç olmazsa Vekiller Heyetinin tanzim edeceği bir esasa göre tesbit ve tatbik edilmek daha İsabetli olur kanaatindeyim. Millî Müdafaa Vekili nasıl olsa Vekiller Heyetinin bir âzasıdır, Vekiller Heyetine her zaman teklif yapabilir. Bu bakımdan Millî Müdafaa Vekâletinin İeraatı kösteklenmiş olmaz. Binaenaleyh Sayın Sami Orberk arkadaşımız bunu yanlış anlamıştır. Bunu tavgiz için söz aldım.

REİS — Başka söz İstiyen yok. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında Kanun

MADDE 1. — Ordu mensuplarının bulunduğu ve bulunacağı mahaller, İktisadi, İçtimai iklim ve muvasala durumları ile kültür ve sağlık müesseseleri ve bunlara mümasil diğer şartlar bakımından bölgelere ayrılır.

Ordu mensuplarının bu bölgelere tâyin ve nakilleri münavebe ile yapılır,

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.*

MADDÉ 2. — Birinci maddede yazılı esaslar dâhilinde bölgelerin tesbiti, subay, askeri memur, assubay ve diğer ordu mensuplarının hizmetlerindeki hususiyetler göz önünde bulundurulurken bölgelerdeki kalacakları müddetler, bölgelere giren yerlerin değişecek şartlara göre yeniden sınıflandırılmaları, tâyin ve nakillerde dikkate alınacak sair hususlar, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Harita Umum Müdürlüğü personeli için Millî Müdafaa Vekâletince, Jandarma Umum Kumandanlığı personeli hakkında ise Dahiliye Vekâletince hazırlanacak talimatnamelerle tesbit olunur.

REİS — Maddedeki (assubay) kelimesi (astsubay) olmayacak mı?

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİ BU MAZBATA M. RAHMİ SANALAN (Erzincan) — Evet.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddedeki (assubay) kelimesini (astsubay) tashih şekliyle reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Fevkalâde hallerde ve harbe bu kanun hükümleri, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tatbik edilmeyebilir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 722 ve 1297 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel hizmette bulunan ordu mensuplarının evvelece buldukları bölgeler göz önünde tutularak kanun hükümlerine göre tâyinleri yapılır.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun, neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihamın birinci müzakeresi bitmiştir.

7 ve 8 nci maddele ait rey toplama muamelesi bitmiştir, efendim.

Suallere geçiyoruz.

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Hükümetimizin Cezair hâdiseleri dolayısıyla Fransız Hükümeti veya Birleşmiş Milletler nezdinde bir teşebbüste bulunmayı düşünüp düşünmediğine dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/339)*

REİS — Kars Mebusu Mehmet Hazer burada mı efendim? Burada. Hariciye Vekâleti Vekili... Yok. Sual gelecek İnikada bırakılmıştır.

2. — *Kastamonu Mebusu Ziya Termen'in, geçim sıkıntısının önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başvekiliden şifahi suali (6/340)*

REİS — Ziya Termen arkadaşımız burada mı? (Yok, sesleri.)

Sual sahibi iki defa bulunmadıkları için sual düşmüştür.

3. — *Kocaeli Mebusu Cemal Tüzün'ün, Kocaeli vilâyetine bağlı köylerin su, yol, mektep ve köprü ihtiyacılarının ne zaman temin edileceğine dair Dahiliye, Maarif ve Nafia Vekillerinden olan sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, şifahi cevabı (6/342)*

REİS — Cemal Tüzün arkadaşımız burada.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Müsaade eder misiniz efendim? Bir mâruzatım olacak.

REİS — Buyurun.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim; muhterem arkadaşımın bu sualine Maarif ve Nafia vekâletlerine taallük eden

kısmı hariç, bendeniz Vekâletime müteveccih kısmını cevaplamaya hazırım.

Arkadaşımız, sualinin müştereken cevaplanmasını arzu buyurmuyorsanız bendeniz Vekâletime ait kısmı cevaplayabilirim. Bu hususta kendi arzularına ittiba ve intizar edeceğim.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Kendilerine ait kısmı izah buyursunlar.

REİS — O halde suali okutuyorum efendim.

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıda maddeler halinde arzyletiğim hususata Dahiliye, Maarif, Nafia vekillerinin sözlü olarak cevap vermelerine delâlet ve müsaadelerinizi saygularıyla rica ederim.

Kocaeli Mebusu
Cemal Tüzün

1954 yılından bu tarihe kadar:

1. Kocaeli vilâyetinin merkez kaza, Kandıra kazası, Karamürsel kazası, Gebze kazası, Göleük kazası olmak üzere kaç köyün yolu, suyu, mektebi ve köprüsü ikmal edilmiştir. Henüz ikmal edilmeyip de inşa halinde bulunan miktar nedir?

2. Kocaeli vilâyetinde mütaaddit köyler bir muhtarlık halinde birleşip toptan bir köy olarak ifade edilmektedir. Hattizatında Kocaeli vilâyetinde köy adedi resmî kayıtlara nazaran 3 - 5 misli fazladır. Buna göre yani muhtar adedi değil köy adedine göre beş kazada mektebe, suya, yola ve köprüye muhtaç kaç köy bulunmaktadır?

3. Bu vilâyet köylerinin su, yol, mektep ve köprü ihtiyaçlarının bu tempo ile hangi sene ikmal edileceği düşünülmektedir?

1957 yılında geçmişi telâfi için ittihaz edilen tedbirler nelerdir?

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, Kocaeli vilâyeti dâhilindeki köylerden 1954 yılından bu yana kaç adedinde yol, su, okul ve köprü inşa edildiğine, bunlardan kaç adedinin inşa halinde bulunduğu ve kaç adedinin suya, yola, okula ve köprüye ihtiyacı olduğuna dair Kocaeli Mebusu Sayın Cemal Tüzün tarafından Yüksek Riyasete verilen sözlü soru önergesine Vekâletimde mevcut malûmata göre arzı cevap ediyorum:

1954 yılından bu yana 284 muhtarlığa göre 63 muhtarlığın yolu, 192 sinin içme suyu, 15 inin okul binası ile bu muhtarlıklar dâhilinde 50 adet

köprü ve 268 adet menfez inşa ettirilmiştir. Halen 48 muhtarlığın yolu, 40 muhtarlığın içme suyu, 1 muhtarlığın okul binası da inşa halindedir.

Köylerin yola, içme suyuna ve okul binası ile köprüye kavuşabilmesi Nafia ve Maarif vekâletlerinin yapacakları yardımların miktarına bağlı bulunmaktadır.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Muhterem Dahiliye Vekili arkadaşımızın izahlarından ötürü kendilerine arzı teşekkür ederim.

Fakat; üç vekil arkadaşımıza teveih ettiğim bu suale cevap hususunda, üç vekil arkadaşımızı burada birleştirmek mümkün olamayacağı için mâruzatımla izah edeceğim hususlardan kendilerine taallük eden hususları diğer vekil arkadaşların Meclis zabıtlarından lütfen okuyup takibetmelerini istirham edeceğim.

Efendim, Kocaeli vilâyeti, Demokrat Parti iktidarının kalkınma hamleleri mevzuunda 66 vilâyete nazaran, nasibini orta derecede dahi alamamış bir vilâyetimiz bulunmaktadır. (Soldan, «amma yaptın» sesleri)

Muhterem arkadaşlar, vilâyetimizde 775 köy vardır. 775 köye nazaran mevcut mektep adedinin nispeti % 20 dir. Türkiye'nin hiçbir vilâyetinde mektep nispeti % 20 olanı yoktur. (Gürültüler)

REİS — Devam buyurun, Cemal Bey.

CEMAL TÜZÜN (Devamlı) — Muhterem arkadaşlar, 1957 senesinde köy sularının onarılması için Kocaeli vilâyetine henüz tahsisat gönderilmemiştir. 225 bin lira gönderileceği ifade buyurulmuş ise de bu tahsisat gönderilmemiş bulunduğu için vilâyet bu mevzuda hiçbir faaliyete girişmemiştir.

Köy yollarının onarımı mevzuunda da yüz bin lira gönderilmiştir. Daha ne miktar gönderileceği bildirilmediği için vilâyet, keza bu mevzuda da, bir harekete geçmemektedir.

775 köyden, 192 köyde su vardır. Kocaeli vilâyetinin merkez kazasının Taşköprü havalisinde 210 parça köy vardır. Bu 210 parça köyün ancak 4 okulu vardır. Yine bu 210 parça köyden sadece dokuzunun suyu getirilmiştir.

Muhterem arkadaşlar, Kandıra kazasında 400 ü mütevaciz köy olmasına rağmen bu kazadaki mektep adedi 28 dir ve 1950 senesinden bu yana yapılan okul adedi 8 dir.

Bütün bunlardan ötürü, çok kıymetli Nafia Vekilimizin ve Maarif Vekilimizin, 1957 senesinde Kocaeli vilâyeti müzaheretlerini ve himmetlerini sabırsızlıkla beklemektedir.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim, Yüksek Heyetinize ve muhterem arkadaşşıma, sual okunmadan evvel, mâruzatta bulunmuştum. Asıl hizmeti veren iki vekâletin salâhiyetli ve mesul arkadaşları burâda olmadığına göre, intizar buyururlarsa müstereken bu cevaplandırılın, demiştim. Fakat kendileri buradaki görüşmeleri vekil arkadaşlarıma bildirmek hususunda bendenizi tevkil etmek istediler. Zannederim, böyle bir şeye imkân yoktur. B. M. M. huzurunda ifade olunan ve zabıtlara geçmiş olan beyanları, doğrudan doğruya aidolduğu vekâleti ve dolayısıyla alâkalı vekil arkadaşları alâkadar eder. Bu sebeple alâkalı vekil arkadaşlar tarafından lâzımgelen tetkikat yapılır ve icabederse cevaplandırılır.

Ayrıca kısa olan beyanatımda vilâyetin 284 köyünden bahsederken şahsiyeti hükmiye ifade eden rakamı ifade etmiştim. Arkadaşım burada 775 köy olarak gösterdiler. Halbuki söyledikleri rakam köy parçalarıdır, yani köyün cüz'üdürler. Bütün köy cüzülerini tesbite kalkarsak elbette ki bu miktar 284 ten 700, 800 e çıkar. Hizmet nispeti parçalara göre değil, köye göre hesaplanmak lâzımdır. Verdiğimiz rakamlar muvacehesinde alâkalı vekâletlerce yapılması lâzımgelen yardımlar hakkında bendeniz burada mâruzatta bulunacak değilim. Alâkalı arkadaşlar bizzat zabıtları tetkik ederler ve arkadaşımızı tenvir ederler.

REİS — Cemal Bey.. Nafia ve Maarif Vekillerinin ayrıca sualinizi cevaplandırmasını istiyor musunuz?

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — İstemiyorum, efendim.

REİS — Suali cevaplanmış addediyorsunuz.. Sual cevaplandırılmıştır, efendim.

4. — *Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, köy eğitimleri hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali (6/345)*

REİS — Maarif Vekili burada mı efendim? (Yok sesleri)

Fethi Bey.. Maarif Vekili bu İnikatta bulunmadıkları için gelecek İnikada talik ediyorum.

5. — *Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Trabzon'un buğday ihtiyacına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/346)*

REİS — Mahmut Goloğlu burada.. Alâkalı vekil bulunmadığı için gelecek İnikada talik edilmiştir.

6. — *Trabzon Mebusu Muzaffer Harunoğlu'nun, Trabzon Hava Meydanı inşaatına dair Nafia ve Münakalât vekillerinden şifahi suali (6/347)*

REİS — Muzaffer Harunoğlu ikinci defa bulunmadıkları için sual düştü, efendim.

7. — *Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın Suriye hududu boyunca kaçakçılığın önlenmesi maksadiyle memnu mintaka olarak ilân edilen sahaya dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/348)*

REİS — Mehmet Kartal buradalar mı? (Burada sesleri)

Dahiliye Vekili de buradalar. Suali okutmadan evvel söz istemiş oldukları için Dahiliye Vekiline söz veriyorum.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Bu sualin cevabını arz edebilmek için mütemmim malûmatı alâkalı vekâletlerden talebettim. Bunlar geldiği zaman cevabını arz edeceğim. Buna intizaren on gün mehil rica ediyorum.

REİS — Vâkı talebe binaen suali on gün sonraya talik ediyoruz.

8. — *Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, İstanbul Üniversitesi İktisat ve İctimaiyat Enstitüsünün tertibettiği konferanslara dair sualine Çalışma Vekili Mümtaz Tarhan'ın şifahi cevabı (6/349)*

REİS — Turan Güneş buradalar mı? (Burada sesleri)

Çalışma Vekili de buradalar. Suali okutuyorum :

21. III. 1957

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki sorularımın Çalışma Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına tavassutunuzu saygılarımla rica ederim.

Kocaeli
Turan Güneş

1. İstanbul Üniversitesi İktisat ve İktisadiyat Enstitüsünün tertibettiği konferanslar serisinin on senedir yapıldığından haberdar mısınız?

2. Bu konferansların kötü niyetlerle hazırlanmış olduğunu delilleri nelerdir?

3. Konferans verebilmek için muayyen diplomalara sahibolunması fikriniz hangi ilmi esasa müstenittir?

4. Komünist uşağı dediğiniz şahıslar kimlerdir? Böyle komünist uşağı olduğunu bildiğiniz şahıslar varsa bunlar hakkında ilgili makamlara ihbarda bulundunuz mu?

REİS — Çalışma Vekili.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, Anadolu Ajansına yaptığım beyanat üzerine bu beyanatın hemen ertesi günü Kocaeli Mebusu Sayın Turan Güneş bir soru takdiri vererek benden, demin okunan suallerin cevaplandırılmasını istemiştir.

Bu suallere birer birer cevap arz etmeden önce, bu sorunun hangi ruh haliyle tertib edilmiş olduğu üzerinde biraz tevakkuf etmekte fayda mülâhaza ediyorum.

MUAMMER ALAKANT (Manisa) — Buna hakkımız yok.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Devamla) — Mer'î kanunlara ve milli menfaatlere aykırı bazı gayretlerin sezilmesi sebebiyle Anadolu Ajansı vasıtasıyla yaptığım beyanatın soru sahibi tarafından fırsat telâkki edilerek istismara kalkışılmasının ne gibi bir gayeye mâ-tuf olduğu mülâhazasını bir yana bırakarak, bu beyanatın bir soru mevzuu yapılmasının, soru müessesesinin bir baskı aleti diye kullanarak vekili beyanat vermek hakkından alıkoymak gibi bir düşünceye (Sağdan, Allah, Allah sesleri) istinad ettiği aşikâr bir surette anlaşılmaktadır. Bir profesör tarafından muhtelif gazetelerde neşriyat yapılıyor, şehir şehir, kasaba kasaba; fabrika fabrika dolaşarak zihinleri teşviş edecek mahiyette işçi ve sendikacılara konferanslar veriliyor veya verdiliyor.

Sendikaların milli birer teşekkül olduğunu ve bunların milliyetçiliğe ve milli menfaatlere aykırı hareket edemeyeceklerini sarahaten emreden Sendikalar Kanununun 5 nci maddesi karşısında ve yine mezkûr kanunun 11 nci maddesiyle vekâletimize tanınan murakabe hakkına da-

yanarak sendikacılığımızı bu esaslara aykırı hareketten vikaye maksadıyla ve zararlı bir telâkinin muhtemel neticelerini önlemek için alâkalı vekil Ajansa bir beyanat veriyor. Bu beyanatla istihdaf edilen gaye, bu vadede konuşan ve yazanlar kadar okuyan ve dinliyen kütlenin dikkat nazarını çekmek ve içinde bulunduğumuz zamanın ve şartların nezaketi üzerinde kendilerini ikaz eylemek olduğu halde; sual müessesesinin bu konuda harekete getirilmesinin bu gayemizi bertaraf edeceğini ve tasavvur ve tedbirlerimizin ifşa ettirilmek istenmesinin Hükümetin tasarruflarını tesirsiz hale koyacağını soru sahibinin elbette bileceğini kabul etmemiz icabeder. Böylelikle mahrekimizi değiştirip hedefimizi puslamaya niyet ettikleri hakkında da kimseyi töhmet altında bulundurmamak istemeyiz. Ancak Büyük Millet Meclisinde küçük ekalliyet halinde bulunan muhalif bir siyasi partiye mensup bir mebus arkadaş tarafından büyük bir ekseriyetle temsil edilen iktidar partisi Hükümetine yaptırılmak istenilen bu istikamet değiştirme taktığının, akılselinin harareti önünde eriyen kar kütleleri gibi basiretimizin karşısında öylece eriyeceğini soru sahibinin takdir etmemesine imkân yoktur.

Faziletli Türk işçisinin munhasıran meziyet ve kıymetlerini şahsi menfaatleri için sendikaları siyasete alet edenlere ve hassaten yabancı ideolojilere karşı ne mertebeye bir kaya selâbeti gösterdiklerini tebarüz ettiren beyanatım, olsa olsa sadece kendilerinden şüphesi olanları kuşkulandırabilir. Nasıl ki, bu beyanat insanlık ve fazilet anlayışım alınterine katık eden temiz Türk işçi ve sendikacı vatandaşlarımızın umumiyetle tasvibine mazhar olmuştur. Bu husus; işçi ve sendikacılardan vekâletimize gelen yüzlerce telgraflarla ve uzak vilâyetlerimizden mahza bu maksatla Ankara'ya memur edilip gönderilen işçi ve sendikacı mümessil heyetlerinin vekâletimizi ziyaret ederek izhar ettikleri candan ve samimi hissiyat ile de sabit olmuştur.

Bir delile veya velev bir sezîş veya bir şüpheye istinat etse dahi sosyal düzeni bozacak fertler arasında bir sınıf mücadelesi ruhu yaratacak istidatta görünen her teşebbüs ve faaliyeti önlemeye mâ-tuf vazifemizi beyanat vermek suretiyle mi, sair suretlerle mi? Bir kelime ile hangi yollarla yapmak istersek o yolu tercih etmek mesuliyeti bize aittir,

Teşkilâtı Esasiye Kanunu muvacehesinde mesul bir vekili böyle bir vaziyet karşısında gereken tedbiri almaktan alıkoyacak bir taktikanın kıskaçına sıkıştırmaya aslâ muvaffak olunamayacaktır.

Ne üniversite profesörlerinin siyasi yayın yapamayacakları ve siyasi beyanatta bulunamayacakları hakkındaki 6185 sayılı Kanuna aykırı hareketlerden ve ne de sendikaların siyasetle meşgul olamayacakları ve siyasi yayın yapamayacakları hakkındaki 5018 sayılı Kanunun sarîh hükümlerine muhalif faaliyetlerden bahsaçmayı mevsimsiz telâkki ettiğim için şimdi suallerin birer birer cevaplandırılmasına geçiyorum.

1. İstanbul Üniversitesi İktisat ve İctimaiyat Enstitüsü tarafından tertibedilen konferansların on seneye yakın bir zamandır devam ettiğini biliyoruz. Ve bu konferansların bastırılıp yayınlanmış nüshaları da elimizdedir.

2. Mevzu bahis konferanslarda kötü niyetin delili sorulmaktadır. «Hayat hâdiseleri kendilerini tanzime mahsus hüküm ve düsturlara nispetle son derece müteevvi ve aynı zamanda bu hâdiselerin müşahadesi de zordur. Bu itibarla vazifeleri dürüst ve halisane ikmal etmek gibi âmme intizamı ve ahlâki fazilet fikirlerinin fert faaliyetlerinde bir tatbiki, demek olan hüsnüniyetin veya bunun tamamen aksinin hududunun tâyini de bittabi müşküldür. Hüsnüniyet veya suiniyetin mevcudiyetini insan fiillerinin ahlâki ve ruhî saiklerinde aramak lâzımdır. Böyle batmî bir halin ise vukuundan sonra dahi olsa bâzı karinelerle bile tesbiti her zaman mümkün olmaz. Mücerret bir konferans veya tek bir yazı ele alınırsa onun mahiyetinde sübjektif unsurların belki zaafî müşahede edilebilir. Fakat Her hangi bir şahsın muhtelif zamanlardaki mütevali yazı ve sözleri bir arada okunduğu ve bunların hepsinde kanuna muhalif eihetler, meselâ siyasi telkinler veya sınıflar arasında tahrikler görüldüğü zaman niyetin mahiyetini tâyinde sıkıntı çekilmez ve o zaman mevzu pekâlâ objektif bir kanaat veya intibaa bağlanabilir. Kaldı ki, hakka veya suçun tesbitine müessir olacak niyetin son takdirinin hâkime aidolduğunu söylemeye hacet yoktur.

3. Lâlettayin bir konferans verebilmek için konferansçının muayyen bir tahsil derecesini

ikmal etmiş olmasını aramaya belki ihtiyaç yoktur. Esasen beyanatımızda böyle bir eümle de sarf edilmemiştir. Ancak enstitünün kuruluşunda çalışmanın hedefini teşkil eden ve isminden de sarahaten anlaşılacak sosyal bir konu üzerinde kâfi sayıda ilmi salâhiyeti haiz öğretim üyesi mevcut iken bu konuda konferans verdirmeye vazifesinin (İlmî bir hüviyeti ve hattâ bir ilk tahsil belgesi olmıyan bir zata tevdi edilmesi keyfiyetinin dikkat ve hayretimizi çektiğini) söylemekten sual sahibinin bizi men etmeye de elbette hakkı yoktur.

Kaldı ki, aynı enstitünün müdürü olan bir profesör bugün konferans verdirmek için tâyin ettiği sendikacılar için (1954 konferanslar serisi cilt 6 da) bakınız ne söylüyor: (Sendikacılar kültürle beslenmeye şiddetle muhtaçtırlar, onlar yarı yamalak yetişmişlerdir. Okumaktan ikrah etmişlerdir. Üstelik ihraz ettikleri mevkileri siyasi ihtirasları uğruna kullanmak yoluna girmişlerdir. Bunun için bunlarla şuurlu, hedefli, ne istediğini bilen bir sendikacılık hareketi kaabili telif değildir. Bunların ağızları lâf yapsa da tesiri devamsızdır ve sathidir.) diyor.

İşte bu teşhise tıpatıp iştirak etmesek bile bizim dikkatimizi çeken nokta, sendikacılığın gelişmesi konusunda kendisinin vasfıfızlığını tasvir ettiği sendikacılardan birisine böyle bir konferans verme vazifesinin tevdi edilmesindeki tezat olmuştur. Eğer sayın sual sahibi bu konferans kitaplarını ve hassaten benim beyanatımı dikkatlice okumuş olsa idi belkide böyle bir sual sormazdı.

Dördüncü suale cevabım çok kısa olacaktır.

Malûmdur ki, komünistler propâganda faaliyetlerinde sırmalı esvapları, resmî üniformaları, ellerinde hüviyet varakaları ve yakalarında renkli ve resimli rozetleri ile karşımıza çıkmazlar. Memleketimizde komünistleri uzun muhakemelerden sonra hükmü hâkimle sabit olmuş bulunanlar veya cezasını elyevm çekmekte olanlar veya cezasını çekipte bugün zararsız bir şekilde aramızda dolaşanlar olduğu gibi kendisini cezadan koruyacak bir ustalıklı açık veya gizli bir surette faaliyette bulunan komünist akideli insanlar da bulunabilir. Vekâletim kendi sahasında suç telâkki ettiği mevzuları salâhiyetli makam ve mercilere intikal ettirmiş bulunmaktadır.

TURAN GÜNEŞ (Kacaeli) — Çalışma Vekilinin Anadolu Ajansına beyanatının hemen akabinde Türkiye üniversitelerinde ve Türkiye'de kanunla teşekkül etmiş ve kanunun himayesi altında bulunan sendikalarda çalışan Türk vatandaşlarını, muayyen bir madde ve muayyen bir şahıs zikretmeden ve hele bu mevzularda uzaktan, yakından bir delil göstermeden töhmet altında bu beyanatı üzerine sorulmuş olan sualimin Çalışma Vekili hangi ruh haleti içinde hazırlandığını teşrih etmek istedi.

Evvelâ bir hususu belirtmek isterim. Türkiye'de yaşayan her vatandaş hukuk devletini tamamiyle ortadan kaldıran bir rejim kurulmadıkça asgari hukuk düzeni içinde asgari bir müdafaaya, şeref ve haysiyetini vikayeye ve mensubolduğu müessesenin şeref ve haysiyetini müdafaa etmek hakkına sahip bulunmaktadır. (Soldan bravo sesleri) Bu bakımdan burada bu vatandaşların topyekûn ve fert olarak haklarını müdafaa mecburiyetinde olan bir mebus tabiatıyla, değil gün, hattâ saat geçirmeden bir vatanışa yapılan haksızlığın hesabını bir vekilden sormak, hak bir tarafa, mecburiyet ve vazifesiyle mükelleftir. Bunun ifade ettiği ruh haleti sadece budur. Fakat Çalışma Vekilinin şurada vâkı beyanatı hakikaten bir ruh haletini mutlak olarak ortaya koymuş bulunmaktadır. Kendisi bir vekili tesir altında bırakmak isteyen mebusu aslında kötü bir mebus olarak vasıflandırmak istedi ve bunun Teşkilâtı Esasiye Kanunu hükümlerine aykırı bulunacağını söyledi. İşte Meclisin üzerinde dikkatle durması lâzımgelen ruh haleti, bu ruh haletidir. Muhalefete mensubolsun, muvafakate mensubolsun bir mebusun Anayasadan almış olduğu murakabe hakkının; ve en nihayet mensup bulunduğu Meclisin kendisini gittiği istikametlerden yüz seksen derece geri çevirmek salâhiyetine sahip bulunduğunu vekil bey unutmuş bulunuyorlar. Bu, arkadaşlar, acı bir şeydir. Vekil beyin bilmesi lâzımgelen bir husus var arkadaşlarım. Kendisi henüz mülkiyetine sahip olmadığı ve Türk milleti adına Yüksek Meclisin ve onun âzalarının her türlü murakabesi altında bulunan bir makamda muvakkaten oturmaktadır. (Sağdan, bravo sesleri) Binaenaleyh teşrih edilmesi ve üzerinde durulması lâzımgelen ruh haleti varsa, vekil bey, bu zatîalinizin ruh haletidir..

MURAD ÂLİ ÜLGEN (Afyon Karahisar) — Mebusluk da muvakkat.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Evet mebusluk da muvakkat, kim kalacak, kim kalmıyacak zaman gösterecek, Murad Âli Bey.

Muhterem arkadaşlarım, vekil bey buradaki beyanatı esnasında, sorduğum suallere uzaktan yakından hiç cevap vermedi. Ben bu kabil isnatları yapmak için gösterilecek delillerden bahsediyorum. Kendisi «bâtını sebepleri ortaya koymak mümkün değildir» dediler. Eğer bâtinî sebepler ortaya koymak mümkün değilse, eğer hakikaten bâzı şahıslar bu memlekette sınıf mücadelesini istedikleri gibi tahrik ettiklerine dair deliller mevcut değilse, aksi sabit oluncaya kadar namuslu, dürüst vatandaş olan sendikacısına, işçisine, profesörüne kendisi nasıl oluyor da «bunlar komünist uşaklığı yapan insanlardır» demek hakkına sahiboluyor? En nihayet bütün bunların teşhis edildiğini söylüyor. Benim sualim gayet vazih. Diyorum ki; «kimleri teşhis ettiniz? Kimleri hangi makamlara bildirdiniz, haklarında ne gibi bir muamele yapıldı?» Türkiye Büyük Millet Meclisinde oturan bir mebusun, her zaman için Hükümetin yaptığı her tasarrufu dür-u diraz kontrol etmeye hakkı vardır. Siz bunun cevabını vermekle mükellefsiniz, vermediğiniz takdirde Anayasa hükümlerini çiğnemiş ve Büyük Millet Meclisine hürmetsizlik göstermiş olursunuz. Bu memleketin işçisine, sendikacısına ve profesörüne gösterdiğiniz bu hürmetsizlik yetmiyormuş gibi bunu bir de Yüksek Meclise teşmil etmek istiyorsunuz. Buna asla hakkınız yoktur. (Sağdan, bravo sesleri, alkışlar)

Muhterem arkadaşlar; Vekil Bey bu beyanatının tasvipli karşılandığını söyledi. Hakikaten bu beyanat üzerine bâzı şahıslardan kendisine tebrik ve teşekkür telgrafları geldi. Hattâ bir şahıs diyor ki; ben sizi tasvibediyorum, beni Ankara'ya çağırın, benim de size bâzı ricalarım olacak, o ricalarımı yerine getirirsiniz.

Kaldı ki, sınıfları bir birine çatmakla itham etti, sendikacı ve profesörlerin aksine olarak kendisi iş veren sendikalarından beyanlarını tasvibedici telgraflar getirtmek suretiyle; Türkiye'de iş verenle işçi arasında mevcudolmayan rekabeti, aykırılığı yaratmaya çalışıyor; sırf kendi beyanını, müdafaa ettiği tezi, yersiz yaptığı

bir konuşmayı kendi lehine çevirmek ve kendisini kurtarmak için. (Sağdan, bravo sesleri)

Vekil Beyden sormuştum; kötü niyetlerin delili nedir? «Bu kötü niyetlerin delili uzaktan, yakından mevedolmadığı için, bütün bunlar yazılmanın heyeti umumiyesinden anlaşılıyor» dedi.

Arkadaşlar; yazılmanın heyeti umumiyesinden bir adamın belki taşınmış olduğu fikirler anlaşılabilir. O adamın tahrik yoluna gittiği ve bu gibi hareketlerin teselsülü halinde tahrik, teşvik ve mücadeleye hazırlamak mahiyetinde olduğunu Vekil Beyin açıklaması lâzımgelirdi. Bunlar yok. Batımı olarak böyle olabilirmiş. Hakikaten «kanaat suçu» diye bir suç hukukun ve demokrasinin tamamıyla yok edildiği memleketlerde mevcuttur. Anlaşılıyor ki, arkadaşlar, Vekil Beyin zihniyeti işte böyle bir kanaat suçunu memlekete getirmek istiyor. Buna Türk milleti katıyen razı olmayacaktır, bunu peşinen bilmesi lâzımdır. (Sağdan, bravo sesleri) Ben Vekil Beyden ısrarla soruyorum; Hükümetin teşhis etmiş olduğu bu komünist profesör kimdir ve en nihayet böyle bir komünist profesör mevcut ise - bu beyanatın yapılmasından hemen hemen 2 ay geçmiş olduğu halde - bu kabül tahripkâr ve teşvikkâr kimselerin Türk üniversitelerinde bırakılması için ne gibi sebepler görülmüştür? Delilleri sabit olmuş bu kabül hâdiseler varsa niçin bunların tedbirleri alınmamış bulunmaktadır? Eğer memlekette bu kabül sendikacılar varsa bunları Hükümet niçin kanunun pençesine teslim etmemiştir?

Muhterem arkadaşlar; gelelim diploma meselesine. Vekil Bey 1950 senesinden beri memleketin sendikacılık hayatında her hangi bir inkişaf olmadığını Orhan Turan'ın eski bir konferansını misal getirmek suretiyle izah ettiler, bu bir intakı hak! Buna teşekkür etmek lâzımdır. Demek ki, Türkiye'de sendikacılık sahasında 7 senelik zaman içinde Çalışma Vekâleti olarak bir vazife ifa edilememiş ve her hangi bir inkişaf sağlanamamıştır. Yani Çalışma Vekâleti kendine aid olduğunu iddia ettiği vazifeyi katıyen yapmamıştır. «Gerek, 1950, gerekse 1957 senesinde Türkiye'de sendika hayatı ayındır» diyor. Bunu takdirinize arz ederim.

Çalışma Vekâletinin bu yolda faaliyet göstermediği bütün vatandaşların malûmudur. Ama sendikalar kendi sayü gayretleriyle didinip Türkiye'de sendikaları siyasetin ve iktidarın uşağı yapmaktan alıkoymuşlar ve sendikacılığı inki-

şaf ettirmişlerdir. İşte onun içindir ki, yalnız direktörü tarafından, bir idare komitesi tarafından idare edilmekte bulunan İktisat ve İktisadiyat Enstitüsü birtakım sendikacıardan da bu şekilde istifade etmek inkânına sahiboldu. Siz bir Vekil olarak memlekette nasıl oluyor da muayyen fikirlere sahibolmanın, muayyen bilgilere sahibolmanın bir diploma ile alâkalı olduğunu iddia edebiliyorsunuz? Bu memlekette birçok şahısların diplomasız, fakültesiz sizlerden daha fazla bilgiye sahibolamayacaklarını iddia ediyorsunuz? Buna, katıyen hakkımız yoktur. Mümkündür ki, bu memlekette bâzı şahıslar fakülteleri bitireler, yine mümkündür ki, bâzı şahıslar Devletin birçok makamlarında, hattâ en üst yerlerinde oturabilecekler. Fakat bunların fikri kabiliyetleri ve karakterleri ne o yüksek makamlarda oturmalarına ne de borçlu oldukları vazifeyi ifa etmelerine müsaidolmayabilir. Buna mukabil bir ilköğretim diplomasına bile sahibolmayan kabiliyetli ve karakterli vatandaşlar, bu memlekete, bu memleketin toprağına boreklarını mükemmelen yerine getirebilirler. Bunu inkâr etmek, Muhterem Vekil Bey, zatîalinizin kârı olmayacaktır.

Muhterem arkadaşlar, şu Basın Kanuniyle, bu Neşren hakaret Kanuniyle şereflerini, haysiyetlerini; vatandaşların çok üstlerine çıkarak korumak; kendilerini birtakım zırhlarla çevirmek isteyen insanlar, en az kendileri kadar vatandaşların da haysiyet ve şereflerinin mevedolduğunu bilmek mecburiyetindedirler. Onların kanunla temin etmek istedikleri zırhlar vatandaşların bizatihi haiz oldukları şeref ve haysiyet zırhının yanında çabuk kırılan bir cam olarak kalacaktır. (Sağdan, bravo, sesleri.)

Vatandaşların bizatihi kendi şeref ve haysiyeti mânavi birer zırh olarak, şunun bunun töhmet ve iddiaları karşısında kırılmaz olarak kalacaktır. (Sağdan, bravo sesleri, alkışlar.)

ÇALIŞMA VEKİLİ MUMTAZ TARHAN (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, Turan Güneş arkadaşımızın buradaki beyanatının mevzu-muzla olan dereceyi irtibatını tesbit etmek kaabil değildir. Benim ajansta yaptığım beyanatımın mesnetleri hakkında misaller vererek kendi vicdanlarınızda soru sahibi ile aramızdaki ihtilâfın hakemliğini yapmanızı rica edeceğim.

Evvellâ ben ajans vasıtasıyla yaptığım beyanatımın hiçbir yerinde ne Türk işçisine, ne Türk

sendikacısına ve ne de alelümüm Türk üniversitelerinde öğretim yapan arkadaşlarıma bir töhmette bulunmadım. Bilâkis Türk işçisini övdüm. Turan (Güneş arkadaşımın verdiği sorunun akabinde bazı partilere mensup arkadaşların gazetelerde beyanatları çıktı. «Çalışma Vekili Türk işçisini ağır töhmet altında bulundurdu» gibi. Hattâ «İstifa etsin» diye parti liderleri beyanatta bulundu.

Samimiyetle şunu arz edeyim ki, benim beyanatımın en ufak bir yerinde Türk işçisine komünistlik izafe edildiğini gösteren bir tek cümle mevcut değildir. Aksine dedim ki : «Türk işçisi dine bağlıdır; Komünizm din tanımaz. Türk işçisi ailesine bağlıdır; Komünizm aile mefhumunu inkâr eder. Türk işçisi Vatana bağlıdır ve milliyetperverdir; enternasyonal fikirlere saplanmaz. Komünizm enternasyonalisttir. Binaenaleyh ihtilâleci sendikalizmi tasvibedenlere... (Sağdan kimdir onlar söyleyin, sesleri) Siz yanlış hareket ediyorsunuz, Türk işçisi kireçli bir topraktır. Senin aradığın rutubet ve hararet orada yoktur. Orada senin atmak istediğin tohum intaş edemez». Bunun Türk işçisini komünistlikle töhmetlendirmek neresindedir? Ama vaziyet açıktır. Yine aynı partiye mensup bir profesörün, hattâ şimdi mebus olan profesör arkadaşımızın bir kitabını okudum. Bu kitapta deniyor ki; «İşçiler siyasî partiler içinde bir değer ifade ederler.» Binaenaleyh sendikacıları ve işçileri kendi siyasî partileri bakımından kazanmaya mecbur olmuşlardır. Anlaşılan bir muhalif parti olan Hürriyet Partisi bir mesnede ihtiyaç hissediyor. O, mesnet işçi olsun diyor. İşçi için ne yapalım, bir köşesinden tutalım, hiç olmazsa işçiyi bir mesnet yapalım diyorlar. (Soldan, alkışlar) şimdiye kadar işçiler lehinde çıkarılmış olan kanunların işçi muhitinde yarattığı büyük sempati kendilerini her gün tedirgin etmektedir.

Ümitleri kırılmakta ve sukutu hayale uğramaktadırlar. O halde ne yapmalı? Vekilin beyanatını tahrif etmeli, beyanatı okumadan bu yazıyı belki okuyan olur, «Vay! Çalışma Vekili demek ki bize komünist, demiş» der.. Böylece bir takım taktiklerle işçiler ile Çalışma Vekilinin aralarına girmeye çalışılmaktadırlar. Hayır arkadaşlar, bu böyle olmayacaktır. Kendileri tak-

tıklarında muvaffak olamayacaklardır. (Sağdan, «nereden biliyorsun» sesleri?)

Nereden mi biliyorum? Çünkü, işçi vatandaşlarımızın hizmet etmekte devam edeceğiz. (Soldan, bravo sesleri) Çünkü, işçilerin refahını 24 milyon vatandaşın refahı içinde düşüneceğiz ve meselelerini onlarla birlikte halledeceğiz. Çalışma Vekilinin vazifesi iş verenle, işçi arasında memleketin yararına ve menfaatlere uygun bir mesai ahengini temin etmektir. Bunu, kanun bana emretmiştir.

İş verenin ve Hükümetin aleyhine yapılmak istenen tahrikleri ortaya koyarak işçilerimizi ikaz etmekle kendimi vazifeli addediyorum. Şimdi kimin, ben Türk işçisini tahkir ettiği konusuna geçiyorum : Ben Türk işçisini asla tahkir etmedim. Muhterem soru sahibi, benim radyoda intişar eden ve Anadolu Ajansına verdiğim beyanatımın işçiyi tahkir mânasında anladığı bir tek cümlesini huzurunuzda okur ve gösterebilirse mertçe kendisinden özür diliyeceğim. Kendisini bunu göstermeye davet ediyorum. Ama kendisi Meclis huzurunda işçiyi tahkir etmiştir. Nasıl tahkir etmiştir? Bir saniye evvel dedi ki, «ey Çalışma Vekili, sen yüzlerce telgraf geldiğini ve senin ajansa verdiğin beyanatımın tasvibedildiğini söylüyorsun ama sana gelen telgraflar, mukabilinde senden bir menfaat temin etmeye mâtuftur.»

Şimdi soruyorum, benim beyanatım mı işçiyi tahkir etmiştir, yoksa işçi namına, işçinin için-den gelen, işçinin hissini ve heyecanını belirten ve «Beni övdüğün için seni tebrik ederim» diyen telgraflara burada Hürriyet Partisine mensup bir milletvekilinin «evet bu telgraflar çekilmiştir, ama mukabilinde bir menfaat bekliyen insanlar tarafından çekilmiştir.» demesi mi topyekün işçiyi tahkirdir? Bunu takdirlerinize arz ederim. (Sağdan gürültüler)

Evet, hüsnüniyet veya suiniyetin takdiri insanın ahlâk ve faziletiyle alâkalı faaliyetine taallük eder. Ve bunu takdir etmek kolay değildir. Benim verdiğim cevabı arkadaşım iyi dinlememiş. Her nedense bu arkadaşımıza bu günlerde bir dikkatsizlik ârız olmuş. Beyanatımı dikkat etmeden okur; buraya bir soru getirir. Buradaki cevabımı dikkat etmeden dinler; akabinde gelir başka mânalara çeker.

Suiniyete mâtufl olduğunu nereden anlıyorsunuz, diyor. Bir insanın bîatını halini keşfetmek

mümkün değildir. Buna dair bâzı teşhisler konuşursa sübjektif hükümlere varılabilir. Eğer bunu, sınıf mücadele ruhunu mütevali nutuklarıyla yazılarıyla mütemadiyen telkin ederse, (bir, iki, üç, beş, on, yirmi, elli) o zaman anlam ki bu arkadaşta hüsnüniyet yoktur, suiniyet vardır.

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Kim o?

REİS — Sizi alâkadar etmez Emrullah Bey, soru sahibi siz değilsiniz, rica ederim.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Devamla) — Burada biz, bu yazıları okuduk, söylenenleri dinledik. Şimdi bu yazı ve konferanslardan ufak, ufak parçaları size okuyacağım, mânasını siz tâyin buyuracaksınız.

Arkadaşlarımız, ihtilâlcî sosyalizmi müdafaa eden yazılar, işçiler arasında farkları belirten yazılar görüyoruz. Diyolar ki, «Bu memlekette sürünen bir işçi sınıfı var, buna mukabil perî masallarını andıran lüks hayat içinde yaşayan sosyeteler var. Milyonerler çıkıyor. Bu milyonerlerin, muhtelif memleketlerde zirveleri koparmıştır, fakat bizim memleketimizde tezayüt ediyor.» Böyle denilmek suretiyle komünist metotlara göre mülkiyeti hedef tutan ve ona hücum eden yazılar çıkmaya başlıyor. Deniliyor ki, «Bu memlekette mülkiyet çoğalıyor gayrimenkul üzerinde alım satımdan doğan büyük zenginlikler meydana geliyor.» Bunun neticesi nedir? «Anlaşılan, Hükümet 1830 ve 1848 de Lüî Filip'in hayatına paralel bir hayat yaşamak istiyor» diyor. Bu 1830 ve 1848 ihtilâlleridir.

Muhterem profesörün yakînen bilmesi lâzımdır ki, sosyalizm, komünizm, Marksizm fikir ve cereyanları bu teşrihlerin karakteristik faaliyetleridir. Karl Marks'ın beyannameşi de aynı tarihe tesadüf eder. Deniyor ki, mebus maaşları 2 800 e çıkarılırken işçi sefalet içinde yüzüyor.

Arkadaşlar, elbette Hükümet olarak, mebus olarak, bir Türk evlâdı olarak işçi vatandaşlarımızın refah ve saadet içinde yaşamalarını, bugünkü kazançlarının 15 - 20 misline çıkmasını gönülden isteriz. Fakat (işçi vatandaşlar sürünüyor) sözü realiteye uygun değildir.

İşçi vatandaşların bugünkü vasatî kazançları vekâletlerde orta halli bir memur hattâ bir şube müdürünün aldığı maaşa muadildir. İşçiler için iş verenlere tahmil edilen sosyal şartlar nazarı

itibara alınır, bu fark işçi lehine onlardan çok zaman üstündür. Bilhassa son senelerde kabul buyurduğunuz kanunlarla refah seviyeleri daha da yükseltilmiş ve istikballeri emniyet altına alınmıştır. İşçi, yerde sürünen bir sınıf telâkki edilemez. Onları mütemadiyen servet mukayeseleriyle bir sınıf mücadelesine sevk etmek memleket menfaatine uygun bir faaliyet değildir. Hamdolsun memleketimizde sürünen bir işçi sınıfı yoktur.

İRFAN AKSU (İsparta) — Dâva açıldı mı acaba? (Gürültüler, sıradan sıraya konuşmalar)

REİS — İrfan Bey sıradan sıraya konuşmayı bırakın da suali cevaplandırılınsın.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Devamla) — Arkadaşlarımız; tahsil meselesi kötü bir demagojinin elinde bir nevi hamur haline getirilmek istenilmektedir.

İstanbul'da bir fakülteye bağlı bir ilim enstitüsü seri halinde sosyal konferanslar tertib ediyor. Bu konferansları zaman zaman muhalefet adına yemin etmiş, iktidar aleyhine çalışmayı Kuran üzerine yemin etmiş, mevcut ve mer'î kanunlara göre vaziyeti, kuruluşu gayrimesru, kendisi, sıfatı temsiliyeyi kanun karşısında haiz olmıyan bir işçi teşekkülü üzerine al bu konferansı sen ver, diyor. Bir enstitü müdürünün bir başka yerde yazdığı yazının yüzde seksen aynı olduğu anlaşılan, bu konferansı bu üye ağzından işçiye söyletmekte ne fayda mülâhaza edildiğini anlamaya imkân yoktur. Bu profesör neden bir yerde neşrettiği bir makaleyi, başka yerdeki yazısından intihabetmiştir? Kendi ilhamını kendisi sirkat etmiştir ve kendi yazısını başkasına devir ve ciro etmiştir. Bunu da anlamaya imkân yoktur. Konferans vermek isteniyor; bir gazetede ilân etmiyor. Bakıyorsunuz bir yerde işçiler toplanmıştır. Oraya gidip konferansını veriyor; bundan kimse nin haberi yoktur. Eğer ilim adamı olarak bir konferans verip halkın bir kısmını tenvir etmek gibi hayırlı bir hizmetin peşinde ise bu arkadaşın o gün filân yerde konferansımız vardır diye ilân etmesi icabederdi. İlân edilmiyor, bakıyorsunuz bir salonda yüzlerce işçi toplanmış, nereden, nasıl toplanmıştır, bilinmiyor. Ne olur, gazetelerde; filân sendikacı tarafından filân yerde şu saatte konferans verilecektir diye ilân etmeler olmaz mı? Hayır. Yalnız işçi vatandaşları

muhatap telâkki etmek istiyorlar. Bunu neye hamletmeli?

Çünkü orada işçi vatandaşa denilecektir ki; sen sürünüyorsun, işçi vatandaşa denilecek ki; milyonerler zuhur ediyor, işçi vatandaşa denilecek ki; peri masallarındaki efsanevi hayatı yaşayan insanlar var, sen sürünüyorsun. Hattâ birtakım telkinlerle bu iş olmaz, bir gün gelecek işçi vatandaşlar, siz vazifenizi yapacaksınız, ihtilâle gideceksiniz. İşte 1848, işte 19. yüzyılın hâdiseleri. Açık söylüyeyim ki, böyle hareket ve faaliyetlere karşı daima müteyakkızız.

Şimdi, müsaade ederseniz bu yazılardan birkaç parça okuyayım.

TURAN GÜNEŞ (Kocaeli) — Konferansları da oku.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Devamla) — Konferansları da, yazıları da okuyacağım. Delil istediniz, kanaate varacak bir delil bulacaksınız.

Şimdi okuyacağım kısmı cevabımda arz etmiştim. Bu profesörün siyasetle uğraşmasını bir tarafa bırakın, Başvekilin İzmir'de verdiği nutka karşı, hayat pahalılığı vardır, şeklinde çeşitli ispatlar yapmaya uğraşan ve siyasi bir muhalefet yapan kısmını bir tarafa bırakıyorum. (Sağdan, «vay, vay» sesleri, güllüşmeler)

Kanunun menettiği şeyi yapmamak bir profesör için vazifedir. Bir profesörün kendi hareketleriyle fena örnekler vermesi takdirinde onu iyi bir profesör şeklinde vasıflandıramayız.

Şimdi, bakınız ne diyor : (Milyoner olmanın yolu) başlığını taşıyan başmakaleden bazı parçalar : «Bugünün medeni memleketlerinde milyonerlik yolu kapanmıştır. Aksine, çeşitli tedbirlerle milyonerlerin sayısı azaltılmaktadır. Filhakika kollektivist bir doktrine sahibolmayan memleketlerin fertlerin maddi varlıkları arasında bazı farklar, hattâ esaslı farklar mevcuttur ve bu hal istikbalde de devam edecektir. Ancak, bu, refah ile sefalet arasındaki derin uçurumun kapatılmasına çalışılmadığı mânasına gelmemelidir...»

Artık sivrilmiş uçlar törpülenmekte, büyük servetleri elinde tutan aile anonim şirketleri git-tike çözülmektedir. İşte gerçek demokrasi yolu budur... Memleketimizde ise durum maalesef ferahlatıcı bir manzara göstermemektedir. Diğer bütün sahalardan sarfınazar fakat sırf şu gayri-

menkul spekülâsyonu karşısında iera mevkiinde olan makamların ve şahısların bizde bugünden yarına birtakım milyonerlerin türemesine, bazı parazitlerin, bir kimsenin normal şartlar altında bütün bir nesil boyunca toplamaya imkân bulamayacağı servetlere bugünden yarına sahibolmalarına meydan vermektedir... Bu durumun haşin bir hakikat olarak devam etmekte olmasına rağmen, bugüne kadar mevzuubahis sahada hiçbir ciddi tedbir alınmış değildir. Anlaşılan iktisat siyasetimiz, 1830 - 1840 arasında Fransa Kralı olan Lui Filip'in politikasına muvazi bir seyir takibetmektedir : (Enrichissez - Vous!) »

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Ne var bunda? Bu makalenin altına imzama korum..

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Devamla) — Şimdi okuyacağım fıkraya da koyun..

Şimdi efendim, asıl sınıf mücadelesi ruhunu ifade eden bir pasaj daha okuyayım, orada bilhassa bir sosyalist partisi kurulmadıkça ve bu sosyalist partisinin birtakım havarileri olmadıkça bu memleketteki işçi, hayatından ümidini kesecektir, demek istiyor. Ve şunu telkine çalışıyor. (Konferanslardan) uzun uzun söyledikten sonra memleketimizde henüz çözülmemiş olan bir seri sosyal meselelerin çözülmesi için tavsiyelerde bulunuyor ve diyor ki : (Bugünkü büyük siyasi fırkalarımız gerek tarihi teşekkül ve kuruluşu itibariyle olsun, gerek iç bünye ve işleyiş itibariyle bulunsun, Avrupalı, modern birer fırka olmaktan uzaktırlar. Bugünkü siyasi fırkalarımız kısmen ve şahsi ve hususi münasebetler neticesinde doğmuş farklı doktrinlere dayanmayan birer teşekküldür. Fırka programları arasında iktisadi ve içtimai dünya görüşü itibariyle doktriner farkların bulunmayışı söylediklerimizi ispata yarar mahiyettedir. A'aturka metotlarla modern siyasi teşekküllerin uzun zaman idare ve idamesi güçtür. Binaenaleyh her sosyal sınıf ve zümrenin alâka ve menfaatlerini temsil iddiası ile ortaya çıkan siyasi partilerin Avrupalı ölçülerle kıymetlendirilmelerine imkân yoktur. Mamafih, içinde bulunduğumuz şartların siyasi fırkalarımızı «her partide çeşitli doktrinlere bağlı, bâzan da birbirine zıt şahsiyetlerin toplanmasına» yol açmış bulunması da ihtimal harici değildir. Fakat bu şartların siyasi fırkalarımızın bugünkü portrelerini değiştirmek için birer sebep teşkil edemi-

yecekleri de muhakkaktır. Bu itibarla sınıf (çalışan sınıf) ın alâka ve menfaatlerini kanuni meşru yollardan gitmek suretiyle tahakkuk ettirmeye çalışacak siyasi mahiyette bir işçi hareketinin faydasını kimse inkâr edemez. Bununla beraber bizde şehirli proleterya halen böyle bir cereyanı, gerek kalite, gerek kantite itibariyle besliyecek bir durumda mıdır? İşte, fikrimizce burası pek şüphelidir. Bize kalırsa işçilerimizin bugün için bu neviden bir siyasi harekete teşebbüs etmeleri isabetli olmaz, hüsrana neticelenen böyle bir teşebbüsün bizde siyasi mahiyetteki işçi hareketlerini tabii seyrinden alakoyması ihtimali kuvvetlidir. Bundan dolayı halen pek kuvvetli temevüçlere mâruz bulunan, umumi ve meslekî talim ve terbiye seviyesi itibariyle henüz elverişli durumda bulunmayan, liyakatli şeflerden mahrum olan ve bu gün için çok zayıf meslekî ve iktisadi teşekküllere sahip bulunan işçilerimizin siyasi hareketlere girişmek için daha bir müddet beklemeleri faydalı olur, kanaatindeyim.»

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Gayet güzel.

MÜMTAZ TARHÂN (Devamla) — Siz güzel bulabilirsiniz. Biz bunu memleket menfaatlerine uygun bulmuyoruz.

İhtilâci harekete geçmek için evvelâ şeflerini yetiştirin, diyor. Ve bugün için harekete geçmeyin, sonra hareket zamanı gelecektir, demek istiyor. Ben böyle anlıyorum.

Keza aynı enstitünün 1951 konferanslarını ihtiva eden dördüncü kitabında (Bugünkü Sovyet sendikalizminin nazari ve tatbiki esasları) başlığını taşıyan metinde, bu memleketteki sendikaları inkişaf tarihine göre muhtelif tiplere ayırarak bunlar hakkında malûmat vermektedir. Ve bir tip izah olunurken (B) fıkrasında sınıf mücadelesi kastedilerek; «bu mücadelede sadakatsizliği muhakkak olan her unsurdan sakınmak lüzumuna işaret edilmekte ve bütün vasıtaların bu tipte sınıf mücadelesine teveh edilmesinin tavsiye edildiği işaret olunmaktadır». Bir başka tipten bahsederken de (C) fıkrasında; (Sendikalistler kendilerini ihtilâci sınıf mücadelesine girişmiş bulunan ordunun askerleri olarak dikkate almalı, burjuva sınıflarını devamlı şekilde tazyik etmelidir.) denilmektedir.

Arkadaşlar, bir de büyük bir gündün bahse-

diyor; aynı kitaptan: (Bütün bu mücadeleler bir antreman mahiyetinde olup bunların gayesi umumi grevin ilân edileceği büyük güne hazırlıktan ibarettir.) (Mamafih büyük mücadele teşkilâtı bu gaye uğruna talim ve terbiye edilmedikçe ihtilâci ayaklanmalara intizar etmek beyhudedir.) Bu konferans metninin baştan aşağı okunması halinde bir izah içinde meharetle hazırlanmış fikirlerin bir sınıf ruhu ve hareketi yaratmaya mâtufl olduğu zehap ve kanaatince varılmaması mümkün değildir. Elbette bu yazılar mütaahassıslarca tetkik edilir ve suç unsurları olup olmadığı anlaşılır. Biz kendi görüşümüze göre suç telâkki ettiğimiz yazıları tetkik ederek alâkalı vekâletlere intikal ettirmiş bulunuyoruz. Eğer işçi zümresi mütemadiyen sinsi ve zararlı bir telkinin neticesi hayat seviyesi daha yüksek olan sınıfa karşı düşmanlık hissi yaratan bir hava içine sokulmak isteniyorsa ve suç anasırı varsa, bunu ben şüphe ettiğim noktalarıyla bildiririm, hâkim tâyin eder. Suale tamamiyle cevap vermiş oluyorum.

Sendikacı yetiştirilmesine gelince: Biz vekâlet olarak açtığımız 44 seminerle buna gayret etmiş ve etmekte bulunuyoruz. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar.)

REİS — Turan Güneş.

TURAN GÜNEŞ (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlarım bu konferans münasebetiyle Vekil Beyin kendisinin de sonradan büyük pişmanlığına vesile olan ve kendisinin hattâ bazı üzüntülü hâdiselerle karşı karşıya kalmasını doğuran şu beyanatı asgari bir zararla bertaraf edebilmek için burada ileriye sürdükleri deliller hakikaten ağır bir ithamın doğurduğu vahim durumu örtecek kabiliyette değildir. «Türk üniversitelerine, sendikacılığın töhmette bulunmadım» diyorlar. Ben Vekil Beye, Türk işçilerine komünist dedin, demedim. Ancak, Türk işçisinin içinde, Türk üniversitesinin içinde vazife almış insanların her hangi birinin sarahaat ile zikretmeden bunlar içinde komünist olduğunu, bunlar içinde tahrikçi unsurların bulunduğunu ileri sürmenin aslında bu zümreye mensup insanlara hakaret etmek mânasına geldiğini söyledim. Benim sözlerimin içinde, sen işçilere komünist dedin, diye bir söz var mı? «Kimleri komünist olarak biliyorsan bizlere bildir, Vekil Bey!» dedim, kendisine. Hakikaten bir Çalışma Vekiline yakışmıyacak şekilde; bunların tahsil ve terbiyesi yoktur, binaenaleyh bunların

ilmî ve fennî konferans vermesinler, demek ne demek?

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Ankara) — Öyle demedim.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Şimdi arkadaşlarımız; elinde ilk mektep vesikası olmıyan insanların konferans vermesi.. Hiç kimsenin davet edilmemiş olması.. Müsaade ederseniz gazetedeki beyanlarımı okuyayım. «İlmî hüviyeti haiz olmıyan hattâ ilk tahsil belgesi olmıyanların konferansa seçilmiş olması dikkatten uzak kalmamıştır.»

Yani, bu memlekette zannetmiyorum, Türkiye fabrikalarında avukatlık stajını bitirmiş insanlardan işçi olarak çalışanlar bulunsun.. İşçi vatandaş helki sadece ilk tahsil yapmıştır. Demek zatiâlinizin görüşüne göre, bu memlekette sadece ilk tahsilini bitirmiş olan bir kimsenin her hangi bir şekilde bir konferans vermesine mâni olunacak.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Ankara) — Versin, versin efendim.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Bugün Türkiye'nin en yüksek makamını işgal eden insanlar, bu makamı işgal edebilecekler, ama icabında bu milletin muayyen şahıslarını bir araya toplayıp konferans veremiyebilecekler.. Türkiye'de Anayasanın tesbit etmiş olduğu, Cumhurbaşkanlığı makamını işgal edebilecekler, fakat konferans veremiyebilecekler.. Bu zatiâlinizin görüşü. (Soldan; «Ayıp, ayıp, dilinin altında bir şeyler var», sesleri)

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Çıkar ağzından baklayı, çıkar...

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, bize göre okuma ve yazması olmıyan insanlar dahi konferans verebilirler. Kanunların vermiş olduğu haklar içinde, memleketin en yüksek makamına oturabilirler.

Bu söylediğin zatiâlinizin, Vekil Beyinizin noktai nazarı, benim noktai nazarı değil. (Sağdan; bravo sesleri)

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN (Ankara) — Fakülte kürsüsünde veremezler.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Fakülte kürsüsünde fakülte hocası olarak ders vermiyorlar, konferans veriyorlar. Zatiâlinizin henüz yeni intisabettiğiniz ve bizim sizden çok evvel içinde bulunduğumuz partinin programında ilkokul ho-

calarının dahi üniversite kürsülerine kadar terfi ettirileceğine dair madde vardır. (Sağdan alkışlar, bravo sesleri).

Şimdi muhterem arkadaşlarımız, mensubolduğum partinin, işçilerin sempatisini kazanma arzusunda olduğundan bahsediyorlar. Hiç şüpheleniz olmasın, böyle bir arzumuz vardır. (Sağdan, alkışlar) Kendisinin böyle bir sempatinin doğması gerektiği hakkındaki görüşleri yanlıştır. Delili bizzat kendileridir. Zira 1950 den bu yana Demokrat Partinin işçiler lehinde almış olduğu iyi tedbirlerin yaratmış olduğu müspet intibai, esfle söylemek lâzımdır, Muhterem Mümtaz Tarhan topyekûn ortadan kaldırma yolundadır. Binaenaleyh eğer meşgul oldukları mevzu bir memleket meselesi olmasaydı kendisinin Çalışma Vekili olarak kalmasından biz memnun olacaktık. Fakat bunun sıkıntısını çeken Türk işçisi olmuştur. Bunun ıstırabını duyuyoruz. Aksi halde kendisini tebrik etmemiz icabederdi.

1830 Lui Filip meselesi... Eğer Vekil arkadaşımız bugün Türkiye'de, Lui Filip'in 1830 daki sistemini yaşatmak istiyorsa kendisi ile mutabakat halinde değiliz. Hattâ ben diyebilirim ki, Demokrat Partili arkadaşlarımız da bizim kanaatimizdedir. Binaenaleyh bu mevzuu bir tarafa bırakıyorum.

Servetler arasında büyük farklar varmış, suymuş, buymuş... Okuduğu makalelerde, bahsi geçen profesör arkadaş, Amerika'dan misaller veriyor ve o memleketi methediyor. Hemen söyleyeyim, kendileri, belki bu kabîl muazzam servet farklarının, yani birtakım insanlar aç iken, birtakım insanların arsa spekülasyonları ile zengin olmasını terveciedici iktimai bir doktrine sahiplenebilirler. Bendenizin mensubolduğum grup asla ve asla bu kanaati taşımamaktadır. Birtakım muayyen fertlerin süründüğü yerde, diğer birtakım insanların haksız, bir sây ve sermayenin karşılığı olmıyan kazançlara sahiplolmasını Hürriyet Partisi asla ve kat'a tasivbetmemektedir. Spekülasyon yolu ile karaborsa ile elde edilen kazançları sizin himayenize tevdi ediyoruz. Bu kabîl insanların müdafaası bize ve mensubolduğumuz partiye düşmez, arkadaşlar. (Sağdan, alkışlar)

Şimdi bir zamanlar kendileri iktidarda, biz muhalefette idik. O zamanlar mensubolduğumuz Demokrat Partinin sözcülerinden biri şöyle demişti; «Şayet bu memlekette aç kalacaksak hep

beraber kalacağız. Bir kısım vatandaşın karnı do-
yacak, bir kısım vatandaşlar aç kalacak de-
ğildir.» Bu o zamanki doktrin idi. Bunlar muha-
lefetin fikirleri idi, siz eski iktidar fikirlerinizde
sabıtsiniz, yalnız yerinizi değiştirdiniz.

Muhterem arkadaşlarım, konferansların..

REİS — Vaktiniz az kaldı.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Reis Bey kaç
dakikam var?

REİS — Dört dakikanız var.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Ayıp ayıp,
kasdı mahsusla tahrik ediyorsun, maksadın bağ-
ka.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Muhterem
arkadaşlar, gizlice tahrik maksadiyle tertibi-
den konferanslara geliyorum. İşte elimde bu kon-
feransların matbu İstanbul Üniversitesi İktisat
ve İhtimaiyat Enstitüsü anteti ile negredilmiş bir
ilân. Bu ilân Çalışma Vekâletine, fakülterelere,
hattâ Mecliste bulunan arkadaşlarımıza dahi gön-
derilmiş bulunmaktadır. Bakınız komünist tahri-
kiyle, maksadı mahsusla tertibedilen bu kenfe-
ransçılar arasında kimler var? :

Birinci konferans, yani gizlice işçilerin içine
girip yemek salonunda veya Başvekilin radyo-
daki nutkunu dinlemek için toplandıkları atelye
veya salonlara sokulan kimseyi, konferansçıyı
tesbit edelim. Bunlardan bir tanesi Profesör Fa-
dıl Hakkı Sur. Siyasal Bilgiler Fakültesi hocası
ve aynı zamanda Merkez Bankası İdare Meclisi
Azası. Kendisi hakikaten muhalif bir arkadaşı-
mız olarak telâkki edilemez, kendisini hepimiz
bilirsiniz. Konferansını nerede veriyor? Zanne-
dersiniz ki, Siyasal Bilgiler Fakültesinde. Hayır,
Devlet Demiryolları Motor Atelyesi salonunda.
Ona bir şey diyen yok.

Diğer konferans verenler : İsmail İnan, Türk
İş Başkanı.

Şimdi her halde Vekil Beyden tamamiyle gizli
olarak kendi vekâletine dahi sokulmuş ve bu ter-
tibe dâhil insanlar var. Meselâ, kim? Bunu teşbit
edelim. Meselâ, İstanbul Bölge Müdürü Bedii
Süngütay. Vekil Beyin mensubolduğu bir vekâ-
lette çalışan bu zat da o tertibe dâhil. Tabii Bedii
Beyi tamamiyle bu isten tenzih ederim. Ama Be-
dii Beyin de böyle bir konferansa iştirak etme-
sinden dolayı Vekil Beyin ne muamele yapaca-
ğını merak ediyorum.

ÇALIŞMA VEKİLİ MÜMTAZ TARHAN
(Ankara) — İştirak etmemiştir.

TURAN GÜNEŞ (Devamla) — Sonradan
iştirak etmemiş olabilir. Fakat daha evvel bu-
nun tarihi burada tesbit edilmiş vaziyette.
Aksine, bakın, İnhisarlar Bira Fabrikası Loka-
linde de bir konferans veriliyor. Yalan değil,
Nedim Güven, yani İstanbul Sigorta Kurumu
Müdürü de bu tertibe dâhil.

Muhterem arkadaşlarım, bu hakikatı ört-
mek mümkün değildir. Bu konferanslarla uzak-
tan, yakından gizli hiçbir şey mevcut değildir.

Bir hususu da tavzih edeyim; 1948 ihtilâl-
leri, zannettiği gibi, bir Komünizm ihtilâli de-
ğildir. Uzaktan yakından Komünizmle alâkası
yoktur. 1948 ihtilâllerinde Komünizm hareket-
leri vardır ama, bu ihtilâllerin varmış olduğu
neticeler zannettikleri gibi bir Komünizme yol
açmış değildir, bilâkis bu memleketlerde Dinas-
tilere, hanedanlara son vermiştir. Kendileri
bunların müdafileri ise buna bizim bir diyece-
ğimiz yok. Hâdise o kadar açıktır, arkadaşlar.
(Soldan; «tarihî hakikatleri değiştirmek isti-
yor» sesleri)

REİS — Sual cevaplanmıştır.

9. — *Malatya Mebusu Nüvit Yetkin'in, 1 Ha-
ziran 1956 tarihinden bugüne kadar Cumhuriyet
müddeiummülerinin talebiyle toplattırılan gaze-
te ve mecmualara dair Adliye Vekilinden şifahi
suali (6/350)*

REİS — Adliye Vekili şu anda bulunmadık-
ları için gelecek İnikada talik ediyoruz, efendim.

15. — *Niğde'nin Aksaray kazasının Mandama
köyünün 44 numaralı hanesinde kayıtlı İbrahim-
oğlu Hasan Koyuncu diğer soyadı Kuyumcu'nun
ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet
tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/483)
(1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Mazbata okundu.)

REİS — Halihazır mevcutla karar almaya
imkân göremiyorum. Bu itibarla reylerin netice-
sini arz edeceğim:

6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tari-
fe Cetvelinin 37 nci faslının 37. 01 ve 37. 02 po-
zisyonlarında tâli pozisyonlar ihdası hakkındaki

(1) 167 sayılı matbuua zaptın sonundadır.

kanun lâyihasına (274) rey verilmiş (273) kabul, (1) ret, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair 10 Mart 1955 tarihli beyannamenin tasdiki hakkındaki kanun lâyihasına (275) rey verilmiş, (1) ret, (274) kabul, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde munderiç, sakız ve kolofanla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde munderiç taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yapılan tadil ve geri çekmelere mütedair listenin tasdiki hakkındaki kanun lâyihasına (275) rey verilmiş, (275) reyle tasvip buyurulmuştur.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik 4 ncü Protokolün tasdiki hakkındaki kanun lâyihasına (274) rey verilmiş, (274) kabul, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan dü-

zeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokolün tasdikine dair kanun lâyihasına (274) rey verilmiş, (274) kabul, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarının kaldırılmasına dair kanun lâyihasına (275) rey verilmiş, (275) kabul, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetveline intibakına dair lâyhaya (274) rey verilmiştir. (274) kabul. Lâyiha tasvip buyurulmuştur.

Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair lâyhaya (278) rey verilmiştir. (270) kabul, (8) ret, lâyiha tasvip buyurulmuştur.

8 Mayıs Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 17,10

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Kars Mebusu İbrahim Us'un, son altı ay zarfında hakiki ve hükmi şahıslardan kimlere ve ne miktar demir verildiği hakkındaki sualine İktisat ve Ticaret Vekili Abdullah Aker'in tahriri cevabı (7/112)

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki sorunun İktisat ve Ticaret Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini arz ve rica ederim.

Kars
İbrahim Us

Son altı ay içerisinde hakiki ve hükmi şahıslardan kimlere ne miktar demir tevzi edilmiştir?

T. C.

İktisat ve Ticaret Vekâleti

Hususi Kalem Müdürlüğü 29 . IV . 1957

Sayı Genel : 11

Özel : 221

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

24 . VIII . 1955 - 7/112 - 7474 : 1711 sayılı yazıya C :

Son altı ay zarfında hakiki ve hükmi şahıslardan kimlere ne kadar miktar demir verildiği hakkında Kars Mebusu İbrahim Us tarafından verilen tahriri sual tahriri mütalâa olunmuştur.

Vekâletimizce tahsis işlerinin bir sisteme bağlandığı ve Tanzim ve Tahsis İşleri Dairesi kurulduğu tarihten 1 . IX . 1955 tarihine kadar hakiki ve hükmi şahıslara yapılmış olan demir tahsislerini gösteren liste ilişik olarak sunulmuştur.

Bu listenin tahrir sahibine tevdiine müsaadelerini saygıyla rica ederim.

İktisat ve Ticaret Vekili
Abdullah Aker

Demir tahsislerine ait liste

Tahsisin yapıldığı yer	Miktarı Kg.	Tarih	Mucip No.
Milli Saraylar	20 000	14.6.1955	10
Kızılay	16 900	»	10
7 vilâyete (Dümeks'in Temmuzda getireceği)	4 000 000	30.6.1955	39
15 vilâyete (Dümeks'in Ağustosta getireceği)	3 600 000	»	39
15 vilâyete (Dümeks'in Eylülde getireceği)	3 500 000	»	39
Yeni Sabah Matbaası (Safa Kuluçoğlu)	115 000	1.7.1955	41
Araç Ceza Evi	12 459	»	42
Petrol Ofisi Umum Müdürlüğü	90 000	12.7.1955	46
İstanbul Gazeteciler Sendikası Yapı Kooperatifi	100 000	20.7.1955	56
Adana Cumhuriyet Un Fabrikası inşaatı	58 000	»	56
İstatistik Umum Müdürü Şefik İnan'a	8 000	»	56
Emirdağ kazası okul inşaatı için	30 000	»	56
Hasankale Belediye Tephirhanesi için	14 000	»	56
Demir İş T. A. Şirketine (Çivi imali için)	50 000	»	56
Aydın (Santral Garajı ve köy okullarına)	91 000	»	56
Ürgüp Yapı Kooperatifine	250 000	26.7.1955	66
Akçakoca Fındık Tarım Satış Kooperatifine	15 000	»	66
Diyarbakır Yenışehir inşaatı için	25 000	»	66
Batman'da Nizam Barutçu'nun inşaatına	44 000	»	66
Ankara Ordu Evi inşaatı	30 000	»	66
Abdülkadir Özogur'a	8 000	»	66
Çankırı Mebusu Celâl Boynuk'a	21 000	»	66
Ege Sanayi Odasına	150 000	8.8.1955	75
Riyaseti Cumhur Köşkü kapı tamirinde	1 000	»	75
Yozgad (Sinema ve iş hanı inşaatı için)	40 000	»	75
Ankara Blok Evler Yapı Kooperatifi	135 000	»	75
Denizli Halk Bankası için	20 000	»	75
Bursa Bakırcı ve Kalaycı Derneğine	1 000	8.8.1955	81
İller Bankası Rize İkizdere Hidro - Elektrik	52 000	»	81
Ziraat Bankası İkizdere için	8 000	»	81
İçel Valiliğine	25 000	»	81
Nuriye Pınar'a	1 692	17.8.1955	92
Dr. Emin Ulusoy	1 692	»	92
Sakarya (Şehir kasaba ve köy okulları)	40 000	16.8.1955	93
M. M. V. Deniz Kuvvetleri K.	700 000	»	93
Bilecik Mebusu Talât Oran'a	2 500	17.8.1955	94
Çanakkale vilâyetine	50 000	»	96
Erzurum'da Ömer Yücel'e	4 500	»	96
Türkiye Petrolleri A. Ort.	43 000	»	96
Aydın vilâyetine (Dümeks'in Eylüldeki)	250 000	18.8.1955	98
Sarıyar Barajı inşaatına	15 700	»	99
Balıkesir ilkokul inşaatına	25 000	»	104

Tahsisin yapıldığı yer	Miktarı Kg.	Tarih	Mucip No.
Güzide Zorlu'ya	13 200	22. 8. 1955	109
Ankara Mebusu Şeref Kâmil Mengü	34 000	»	109
Hıdır Ünal (Ankara)	350	»	109
Ünberk Kollektif Şirketine	195 000	»	109
Orta - Şark T. T. A. Ş. (NATO için)	1 000	23. 8. 1955	113
Şeker fabrikaları inşaatı	28 000	»	113
Ankara Üniversitesi Çocuk Kliniği inşaatına	10 000	25. 8. 1955	121
Vekâletlere bağlı müesseselere (Eylül ayında Dümeks'in getireceği demir)	1 500 000	26. 8. 1955	125
Ticaret Odaları Birliği (Dümeks'in Eylüldeki)	1 000 000	»	125
Konfederasyona	1 000 000	»	125
8 vilâyete (Dümeks'in Ekim içindeki)	2 500 000	»	125
13 vilâyete (Dümeks'in Kasım içindeki)	2 500 000	»	125
13 vilâyete (Dümeks'in Aralık içindeki)	2 500 000	»	125
17 vilâyete (Dümeks'in Ocak içindeki)	2 500 000	»	125
Niğde Ortaokulu için	15 000	»	126
İzmit Avukat Refik Bülbül	500	»	126
Riyaseti Cumhuri Köşkü yapı tamiri	1 084	29. 8. 1955	129
Dr. Emin Arel'e (Ankara)	5 000	»	129
Susurluk Belediyesi için	4 820	»	130
D. H. Yolları Yapı Kooperatifinin	240 000	»	131
Balıkesir vilâyeti 3 ilkokul için	75 800	1. 9. 1955	137
Afyon Valisi Şefik Anan'ın eşine	35 000	»	137
Ankara Madeni İşler Derneğine	40 000	»	139
	27 873 197		
Mersin Valiliğine (Mersin'den)	25 000	10. 8. 1955	83
İzmir Ceza Evi Müdürlüğüne	100 000	23. 8. 1955	112
	27 998 197		

Ayrıca aşağıda tarih ve numarası belirtilen yazılarla yapılan tahsisler

Tahsisin yapıldığı yer	Miktarı Kg.	Tarih	Mucip No.
Türk Hava Kurumu Gönen Şubesi	25 000	20. 5. 1955	412/119
T. B. Millet Meclisine	60 000	3. 6. 1955	197
Nazilli Belediye Mezbahası için	12 177	8. 8. 1955	407
Çanakkale vilâyetine	20 000	2. 7. 1955	1435
Feyyaz ve Betül Onay	6 000	11. 7. 1955	1613
Sivas Mebusu Ercüment Damalı	400	23. 7. 1955	2068
Çorum Valiliğine	17 000	10. 8. 1955	2675
Şâmil Peker Ağrı	30 000	9. 6. 1955	469
	170 577		

Demirlerden beyana tâbi malların tahsis listesi

Tahsisin yapıldığı yer	Miktarı Ton	Tarih	Mucip No.
M. M. Vekâleti	500	4.8.1955	73
Nafia Vekâleti	1 000	»	73
Ereğli Kömürleri İşletmesi	140	»	73
İşçi Sigortaları Kurumu	50		
Ergani Bakır İşletmesi	25		
Tarım Satış Kooperatifleri	55		
Çukobirlik	9,5		
İsparta Gülyâğı T. S. Koop.	10		
Adıyaman vilâyeti	200		
Bilecik »	50,5		
Bingöl »	50		
Bitlis »	20		
Burdur »	150		
Çankırı »	50		
Çoruh »	100		
Denizli »	100		
Erzincan »	150		
Gazianteb »	300		
Gümüşane »	150		
Hatay »	250		
İsparta »	40		
Kastamonu »	150		
Kütahya »	250		
Malatya »	150		
Maras »	150		
Mardin »	100		
Muğla »	75		
Muş »	75		
Rize »	100		
Siird »	50		
Sinob »	50		
Tunceli »	100		
Uşak »	100		
Urfa »	250		
Van »	50		
Yozgad »	50		
	5 100		
Odalar Birliğine profil demirlerinden	2 000		
Konfederasyona	2 000		

Tahsisin yapıldığı yer	Miktarı Kg.	Tarih	Mucip No.
Sümerbank müesseselerine	58,176		
Merkez Bankası	7		
İzmir'den tahsisi yapıp da sonradan İstanbul'dan alınan beyana tâbi demirler	2 360		
22 vilâyete tahsis edilmiştir.			
	<u>11 525,176</u>		

2. — *Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, tütün ekicilerinden kesilen % 2 - % 5 nispetindeki hisselerine dair sualine İktisat ve Ticaret Vekili Abdullah Aker ile Gümrük ve İnhisarlar Vekili Hâdi Hüsman'ın tarihî cevapları (7/266)*

11. XII. 1956

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

1. Tütün ekicilerinden yıllardan beri kesilen % 2 - % 5 nispetindeki hisselerin 1955 kampanyası sonunda bâliğ olduğu miktarın,

2. Bu paraların hangi işlerde kullanıldığının,

3. Bu paralara faiz veya kâr namıyla bir hisse tahakkuk ettirilip ettirilmediğinin ve nispetinin,

4. Bu paraların sahiplerine iadesi veya onların da iştirakini sağlayacak bir banka kurulması hakkında ne tedbir alındığının ve bu husustaki teşebbüsün halen hangi safhada bulunduğunun, Gümrük ve İnhisarlar ve İktisat ve Ticaret vekilleri tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Kars
Mehmet Hazer

T. C.

İktisat ve Ticaret Vekâleti 29. IV. 1957
Tetkik Heyeti Reisliği

Sayı: Genel: 11

Özel: 219

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü ifadesiyle alınan 13. XII. 1956 tarihli ve 7-266, 3594/16164 sayılı yazılarına C:

Tütün ekicilerinden kesilen % 2 - % 5 nispetindeki hisselerine dair Kars Mebusu Mehmet Hazer tarafından verilen tarihî sual takrirî tetkik edilmiş ve bu husustaki malûmat aşağıya derecedilmiştir:

1. Ekici tütünleri satış bedellerinden muhtelif kararnameler ve 5628 sayılı Kanuna göre kesilen primlerin 31. X. 1956 tarihindeki bâliğ 63 172 692,35 liradır.

2. Bu paralar, T. C. Ziraat Bankasına faizle mevduudur. Ekici tütünleri satış piyasalarında Hükümet nam ve hesabına yapılan destekleme mubayaalarında kullanılmaktadır.

3. Toplanan paralara, Ziraat Bankasına tahakkuk ettirilen faiz 1955 yılı sonunda 11 114 926,76 liraya bâliğ olmuştur.

Ayrıca 1947 mahsulünden yapılan destekleme mubayaası tütünlerin satışından hâsıl olan kârdan ekici primleri hesabına tefrik edilen 2 555 147,21 lira da T. C. Ziraat Bankasına faizle mevdu bulunmaktadır. Bu para için 1955 sonu itibariyle tahakkuk ettirilen faiz 133 105,39 liradır.

4. Ekici tütünleri satış bedelleri üzerinden kesilen bu paralarla kurulması kararlaştırılan «Türk Tütün Ekicileri Bankası» kanun tasarısı Vekâletimiz tarafından hazırlanarak 18. V. 1955 tarihli 71/114, 1754 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Ziraat, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye encümenlerinde tetkik edilen lâyiha halen Bütçe Encümeninde bulunmaktadır.

Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.

İktisat ve Ticaret Vekili
A. Aker

T. C.
Tetkik ve Murakabe Heyeti Reisliği
Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti
Sayı : 7747

19 . XII . 1956

Özü : Kars Mebusu Mehmet Hazer'in tahriri sual tavriri H.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine
Umumi Kâtiplik - Kanunlar Müdürlüğü :

13 . XII . 1956 tarihli 3594/16164 sayılı yazıları karşılığıdır :

Ekici tütünleri satış bedellerinden kesilen % 2 - % 5 nispetindeki primlere dair Kars Mebusu Mehmet Hazer tarafından verilen ve yüksek yazıları ile gönderilen tahriri sual tavriri tetkik edildi. Cevapları aşağıda arz edilmiştir.

1. Ekici tütünleri satış bedellerinden muhtelif kararnameler ve 5628 sayılı Kanuna göre kesilen primlerin 31 . X . 1956 tarihindeki bâlîği 63 172 692,35 liradır.

2. Bu paralar T. C. Ziraat Bankasına faizle mevdu dur. Ekici tütünleri satış piyasaların-

da Hükümet nam ve hesabına yapılan destekleme mubayaalarında kullanılmaktadır.

3. Toplanan paralara Ziraat Bankasına tahakkuk ettirilen faiz 1955 yılı sonunda 11 114 926,76 liraya bâlîğ olmuştur.

Ayrıca 1947 mahsülünden yapılan destekleme mubayaası tütünlerin satışından tahassül eden kârdan ekici primleri hesabına tefrik edilen 2 555 147,21 lira T. C. Ziraat Bankasına faizle mevdu bulunmaktadır. Bu para için 1955 sonuna kadar tahakkuk ettirilen faizde 133 105,39 liradır.

4. Ekici tütünleri satış bedellerinden kesilen paralarla Tütün Ekicileri Bankası kurulması hakkında İktisat ve Ticaret Vekâletince hazırlanan kanun lâyihası 18 . V . 1955 tarihli 1754/114/71 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Ziraat, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye Encümenlerinde tetkik edilen lâyiha halen Bütçe Encümeninde bulunmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Gümrük ve İnhisarlar
Vekili
H. Hüsmen

TASHİH

62 nci İnikat Zabıt Ceridesinin sonuna merbut 162 S. Sayılı matbuanın birinci sahifesinin 7 nci satırındaki «tezkereleri» kelimesi «mazbataları» olacaktır.

6290 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelininin 37 nci faslının 37.01 ve 37.02 pozisyonlarında tâli pozisyonlar ihdası hakkındaki Kanuna verilen reylerin netliesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Åza adedi	: 541
Rey verenler	: 274
Kabul edenler	: 273
Reddedenler	: 1
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 249
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Muzaffer Ergüder

Muhlis Ete
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun

Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Fatin Dalaman
Attilâ Konuk

AYDIN

Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Müteba İştin
Halil İmre
Ahmet Kocabıyıkoglu
Yahya Pelvan
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

BURSA

Sabahattin Çıraoğlu
Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal
Emin Kalafat
Safaeddin Karanakeç

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldaş

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakcıoğlu

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit

Ali Çobanoğlu

İsmail Hadımlıoğlu

Osman Ongan

DIYARBAKIR

Halil Turgut

Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün

Rükneddin Nasuhioğlu

ELAZIĞ

Suphi Ergene

Hüsnü Göktuğ

Ömer Faruk Sanaç

Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Mustafa Rahmi Sana-
lan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu

İsmail Sayın

Hicri Sezen

Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Süleyman Kuranel

GİRESUN

Hayrettin Erkmen

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir

İÇEL

Yakup Çukurova

Refik Koraltan

Aziz Köksal

Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Neemi Ateş

Ali Fuad Cebesoy

Faruk Nafiz Çamlıbel

Aleksandros Hacopulos

Hâdi Hüsman
Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Nazlı Tlıabar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Muammer Çavuşoğlu
Necdet İncekara
Mehmet Ali Sebük
İhan Sipahioğlu

KARS

Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel
Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Emin Develioğlu
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Hamdi Başak
Cemal Tüzün
Sadettin Yahın

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sitki Salim Burçak
Abdi Çilingir
Muhittin Güzelkılınç
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Na-
suhöğlu
Osman Özbilen
Nihat Haluk Pepeyi

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Nuri Ocakçioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan

MANİSA

Samet Ağaoglu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoglu
Sudi Mihçioğlu
Mublis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav
Halim Şatana

MUĞLA

Nuri Özsan
Yavuz Paşamehmetoğlu
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

Gıyasettin Emre

NİĞDE

Sadettin Ertur
Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

ORDU

Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüşoğlu
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salım Serçe
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu

SİİRD

Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu

SİVAS

Abdürrahman Doğruyol

Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
M. Nurettin Turgay

Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoglu
Sabri Dilek
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon
Muzaffer Timur

UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hakkı Hilâleci
Cemal Kıpçak

[Reddedenler]

MANİSAYunus Muammer Ala-
kant

[Reye işirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSARSıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Osman Talu**AĞRI**Kasım Küfrevi
Nimet Sümer**AMASYA**

Faruk Çöl

ANKARAMuhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Âliye Coşkun
Ramiz Eren
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnanç**ANTALYA**Kenan Akmanlar
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş**AYDIN**Nihat İyriboz
Zühtü Uray**BALIKESİR**Vaeid Asena
Enver Güreli
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay**BİLECİK**

Yümmü Üresin (İ.)

BİNGÖL

Ekrem Yıldız

BOLUReşat Akşemsettinioğlu
Selâhattin Baysal
Fahri Belen
Sabri ÇonkarAhmet Hatı
BURDURFethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey**BURSA**Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
Hulûsi Köymen
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra**ÇANAKKALE**Bedi İnüstün
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu**ÇANKIRI**

Asım Emrem

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu

ÇORUMMustafa Kemal Biber-
oğlu**DENİZLİ**Mustafa Gülcügil
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sanear
Refet Tavashoğlu**DIYARBAKIR**Fikri Arıç
Yusuf Azizoğlu
Mustafa İkinci
Ragıp Karaosmanoğlu
İhsan Hamid Tığrel**EDİRNE**Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Sabahattin ParsoyKemal Yaşınkılıç
ELÂZİĞ

Selâhattin Toker

ERZİNCANSadık Perinçek
Veysel Varol**ERZURUM**İshak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Bahadır Dülger
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hâmîd Şevket İnce (I.)
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder

Rıza Topcuoğlu

Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

GAZİANTEPAbdülkadir Atik
Ekrem Cenani
İhsan Daî
Samih İnal
Ali Ocak
Cevdet San
Salâhattin Ünlü**GİRESUN**Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekçioğlu**GÜMÜŞANE**Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halit Zarbun**HAKKÂRİ**

Übeydullah Seven

HATAYA. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıcalı**İÇEL**Rüştü Çetin
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen (İ.)**İSPARTA**

İrfan Aksu

İSTANBULCelâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazım Bezmen
Seyfi Gögen
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Ahmet Topcu
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı**İZMİR**Abdullah Aker (V.)
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Arif Güngören
Osman Kapani
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Turgut Göle
İbrahim Us
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Hilmi Dura
Salim Esen
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Mehmet Mahmudoğlu
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıg
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç
Nüzhet Unat

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Mekki Keskin

Himmat Ölçmen

M. Rüstü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy
İhsan Şerif Özgen
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Nüvit Yetkin

MANİSA

Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosman-
oğlu
Melih Koçer

MARAŞ

Ahmet Bozdağ
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Cevdet Öztürk
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Nâtrik Poyrazoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan

ORDU

Refet Aksoy

Bekir Baykal

Selâhattin Orhon

SAMSUN

Salım Çonoğlu
Tevfik İleri (V.)
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Sedat Barı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Mehmet Ünaldı

SİRD

Suat Bedük
Baki Erden

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan

SIVAS

Hüseyin Çitil
Ereument Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Etem Erdiç
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Ahmed Özel
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Necmi Arman
Fethi Mahramlı

TOKAD

Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloğlu
Hasan Kanga
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
layeroğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Ünel
Aziz Özbay

UŞAK

Orhan Dengiz (İ. Â.)

YOZGAD

Danyal Akbel
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Numan Kurban

ZONGULDAK

Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli listelerin meriyet müddetinin uzatılmasına mütedair 10 Mart 1955 tarihli Beyannamenin tasdiki hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 275
Kabul edenler	: 274
Reddedenler	: 1
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 248
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Murad Âli Ülgen (i.)
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI

Nimet Sümer
Celâl Yardımcı
AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren
ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Âliye Coşkun
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Attilâ Konuk
AYDIN
Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci

Nihat İyriboz

Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Mücteba İştın
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıykoğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Selâhattin Baysal
Sabri Çonkar
Mithat Dayıoğlu

İhsan Gülez

Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Safaeddin Karanaker

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Kenan Çıgman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Muzaffer Önal

ÇORUM

Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu

İsmail Hadımhoğlu

Osman Ongan

DİYARBAKIR

Fikri Arıç
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

ELAZIG

Suphi Ergene
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Mustafa Rahmi Sana-
lan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfka Salim Burçak
Bahadır Dülger
Sabri Erduman

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın

Hicri Sezen
Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Samih Inal
Ali Ocak
Cevdet San

GİRESUN

Abdullah İzmen

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukurova
Hüseyin Fırat
Refik Koraltan
Aziz Köksal

Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Hâdi Hüsmân
Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrerem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
növer

Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Nazlı Tıbar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Pertev Arat
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Muzaffer Kuşakçioğlu
Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu

Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mağmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalın

KONYA

Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen

MALATYA

Ahmet Fırat
Mehmet Kartal
Nuri Ocakcioğlu
Mehmet Fahri Oral
Mehmet Zeki Tulunay

Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Nuri Özsan

Yavuz Paşamehmetoğlu

MUŞ

Semsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüşoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salim Serçe
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu
Haşim Tari

SİVAS

Abdürrahman Doğruyol
Etem Erdinç
Rifat Öçten
M. Nurettin Turgay

Memduh Turhan
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Sabri Dilek
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Deniz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Dürmaz
Muslih Görentaş
Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel
Talât Alpay

Mahmut Ataman
Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hakkı Hilâlcı
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

MANISAYunus Muammer Ala-
kant

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR Kemal Özçoban
Osman Talu
Hüseyin Tiryakioğlu**AĞRI**Kasım Küfrevi
Halis Öztürk**ANKARA**Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnanç**ANTALYA**Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş**BALIKESİR**Vacid Asena
Enver Güreli**BOLU**Fahri Belen
Ahmet Hatı**BURDUR**Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey**BURSA**Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra**ÇANAKKALE**İhsan Karasioğlu
Servet SezginNuri Togay
Fatin Rüstü Zorlu**ÇANKIRI**Celâl Boynuk
Asım Emrem**ÇORUH**Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel**ÇORUM**Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Hüseyin Ortakçioğlu**DENİZLİ**Mustafa Güleügil
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu**DIYARBAKIR**Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel**EDİRNE**Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin NasuhioğluSabahattin Parsoy
Kemal Yaşınkılıç**ELÂZİĞ**Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanac
Selâhattin Toker**ERZİNCAN**Sadık Perinçek
Veysel Varol**ERZURUM**İshak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Sevki ErkerAbdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce (I.)
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder
Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel**GAZİANTEP**Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Süleyman Kuranel
Salâhattin Ünlü**GİRESUN**Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekçioğlu**GÜMÜŞANE**Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir
Halit Zarbun**HATAY**A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı**İÇEL**

İbrahim Gürgen (I.)

İSPARTAİrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola**İSTANBUL**Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Faruk Nafiz Çamlıbel
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacıopolos
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tau-
röver (I.)
Ahmet Topcu
Nuri Yanıt (I.)**İZMİR**Mehmet Aldemir
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Sadık Giz
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Mehmet Ali Sebük
Abidin Tekön
Behçet Uz**KARS**Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Turgut Göle
İbrahim Us
Ali Yeniaras**KASTAMONU**Basri Aktaş
Hilmi Dura
Salim Esen
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Emin Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıf
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydınır
Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüstü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Süleyman Süruri Na-
suhoglu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
İsmet İnönü
Kâmil Kırıkoglu
Abdullah Köroğlu
Hilmi Özbay

MANİSA

Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosman-
oglu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoglu
(I.)

MARAS

Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Nâtik Poyrazoğlu
Akif Sarıoğlu

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan

Sadettin Ertur
Cavit Kavurmacioğlu
Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Selâhaddin Orhon
Memiş Yazıcı

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel

Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Sedat Barı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Mehmet Ünalrı

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

M. Vehbi Dayınbaş
Server Somuncuoğlu
Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay

Bahattin Örnekol
Ahmed Özel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Neemi Arman
Fethi Mahramlı

TOKAD

Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Selâhaddin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

URFA

Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

YOZGAD

Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken

[Mühâl Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Gümrük Tarifesi ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinde münderiç sakız ve kolofonla, XXV sayılı Yunanistan Taviz Listesinde münderiç taze ve tuzlu balıklara ait gümrük tavizlerinde yazılan tediye ve geri çekmelere mütedair listelerin tasdiki hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Áza adedi	: 541
Rey verenler	: 275
Kabul edenler	: 275
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 248
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHISAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Attilâ Konuk

AYDIN

Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Mücteba İştin
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyıkoglu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoglu
Selâhattin Baysal
Sabri Çonkar
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

BURSA

Sabahattin Çiracıoğlu
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
ÇORUM
Yakup Gürsel

Şevki Gürses

Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımhoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan

A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Unal

ELÂZİĞ

Hüsnü Göktaş
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Mustafa Rahmi Sana-
lan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Sabri Erduman

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hierî Sezen
Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Samih İnal
Süleyman Kuranel

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnauç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Refik Koraltan

İSPARTA

Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Neemi Ateş
Hâdi Hüsmen
Lütfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrerem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Fürüzan Tekil
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Perteve Arat
Muammer Çavuşoğlu
Halûk Ökemen
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven

Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Muzaffer Kuşakcioğlu
Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Fikret Filiz
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alışiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinger
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Muhittin Güzelkılınç
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Nasuhoğlu
Osman Özbilen

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Nuri Ocakcioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoglu

Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Miheçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Nuri Özsan
Yavuz Paşamehmetoğlu
Akif Sarioğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoglu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Mehmet Cemil Bengü
Fezî Boztepe
Fazlı Ertekin
Fazıl Erim
Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ

Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salim Serge
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu
Haşim Tari

SİVAS

Abdürrahman Doğruyol
Etem Erdineç
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoglu
Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
Selâhattin Karayavuz
Sami Orberk
Perteve Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Hamit Kartal

Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
Danyal Akbel
İhsan Aktürel

Talat Alpay
Hâşim Tatlıoğlu
ZONGULDAK
Sehati Ataman

Hakkı Hilâlet
Nusret Kirişçioğlu
Edibe Sayar

*[Reye iştirak etmeyenler]***AFYON KARAHİSAR**

Kemal Özeoban
Osman Talu
Hüseyin Tiryakioğlu

AĞRI

Kasım Küfreli
ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Aliye Coşkun
Muhlis Ete

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Asım Okur
Burhanettin Onaf
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş

BALIKESİR

Vacid Asena
Enver Güreli

BOLU

Fahri Belen
Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Selim Ragıp Emec
Muhlis Erdener
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Safaeddin Karanakaç
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin

Nuri Toğay
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Asım Emrem

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Hüseyin Ortakçioğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaoşmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsöy

Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Ömer Faruk Sanaç
Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Veysel Varol

ERZURUM

Ishak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce (İ.)
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder

Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
İhsan Dağ
Ali Ocak
Cevdet San

Salâhattin Ünlü
Ekrem Cenani

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir
Halit ZARBUN

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyçioğlu
Şemseddin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukurova
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen (İ.)
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Colâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacıpulos
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Nazlı Tıbar
Ahmet Topcu
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker (V.)
Mehmet Aldemir
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Mehmet Ali Sebük
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Şirri Atalay
Remzi Çakır
Turgut Göle
İbrahim Us
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Hilmi Dura
Salim Esen
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Emin Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıg
Hamdi Başak

Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydınır
Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
M. Rüştü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ihsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Koroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay

MANISA

Yunus Muammer Alakant

Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lâtîfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu (İ.)

MARAS

Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Nâtk Poyrazoğlu

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Cavit Kavurmacıoğlu
Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı

SAMSUN

Salim Çonoğlu

Ömer Güris
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçadı
Sedat Barı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Mehmet Ünalı

SİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Erçüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Necmi Arman

Fethi Mahramlı

TOKAD

Hulusi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Haçibaloğlu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Kallaycıoğlu
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

URFA

Feridun Ayalp
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

YOZGAD

Mahmut Ataman
Ömer Lâtîfi Erzurumluoğlu
Numân Kurban
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Mühhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının ekleriyle bu Anlaşmaya bağlı listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Dördüncü Protokolün tasdiki hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Aza adedi	: 541
Rey verenler	: 274
Kabul edenler	: 274
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 249
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik

Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan

Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Attilâ Konuk
Asım Okur
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelim
Namık Gedik

Nail Geveci
Nihat İyriboz
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Müteba İştın
Halil İmre
Ahmet Kocabıyıkoglu

Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasret
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhaddin İnân

BOLU

Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Lütfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Sabahattin Çiracıoğlu
Müfit Erkuşumeu

Agâh Erozan
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
ÇANAKKALE
Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Safaeddin Karanakeç

ÇANKIRI

Tahir Akman
Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Muzaffer Önal
ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekeçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımhoğlu
Mehmet Karasan

Osman Ongan

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakeç
Mustafa Rahmi Sana-
lan
Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hicri Sezen

Kemal Zeytinoglu
GAZİANTEP

Samih İnal
Süleyman Kuranel

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmek
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Halit Zarbun

HAKKÂRI

Übeydullah Seven

İÇEL

Yakup Çukurova
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Hâdi Hüsmân
Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Nazlı Tıbar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Abdullah Aker
Pertev Arat
Muammer Çavuşoğlu
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu

KARS

Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu
Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinger
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Nuri Ocakçioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Nuri Özsan
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan

Sadettin Ertur

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Feyzî Boztepe

Fazıl Erim

Fazlı Ertekin

Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Ağun

İzzet Akçal

Kemal Balta

Osman Kavrakoğlu

Mehmet Fahri Mete

Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüşoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salim Serçe
Nurullah İhsan Tolon
İsmet Uslu

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Hüseyin Çitil
Abdürrahman Doğruyol
Etem Erdiç
Nurettin Ertürk
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ahmet Gürkan
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Sabri Dilek
Selâhattin Karayavuz
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Göreñtaş
Hamit Kartal

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu

Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol
Hakkı Hilâle
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar

[Reye işbirak etmişler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban

Osman Talu

AGRI

Kasım Küfrevi

AMASYA

Faruk Çöl

Hâmit Koray

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu

Âtîf Benderlioğlu

Hamdi Bulgurlu

Aliye Coşkun

Abdullah Gedikoğlu

Zafer Gökçer

Neemi İnang

ANTALYA

Kenan Akmanlar

Fatin Dalaman

Burhanettin Onat

Ahmet Tokuş

AYDIN

Zühtü Uray

BALIKESİR

Vaciî Asena

Enver Güreli

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Yahya Pelvan

M. Halûk Timurtaş

Muharrem Tunçay

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu

Selâhaddin Baysal

Fahri Belen

Sabri Çonkar

Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş

Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar

Selim Ragıp Emeç

Muhlis Erdener

Sadettin Karacabey

İbrahim Ökten

Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

İhsan Karasioğlu

Servet Sezgin

Nuri Togay

Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

İbrahim Aydın

Asım Emrem

ÇORUH

Hilmi Çeltikeoğlu

Yaşar Gümüşel

ÇORUMMustafa Kemal Biber-
oğlu

Hüseyin Ortakçeoğlu

DENİZLİ

Mustafa Gülcügil

Ali Rıza Karaca

A. Hamdi Sanear

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu

Mustafa İkinci

Ragıp Karaosmanoğlu

İhsan Hamid Tığrel

EDİRNE

Mehmet Enginün

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Rükneddin Nasuhioglu

Sabahattin Parsoy

Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç

Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Sadık Perinçek

Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Zeki Çavuşoğlu

Sabri Erduman

Şevki Erker

Abdülkadir Eryurt

Hâmid Şevket İnce (I.)

Hasan Numanoglu

Cemil Önder

Rıza Topçuoğlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

Ekrem Cenani

İhsan Dai

Ali Ocak

Cevdet San

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı

Sabri Özcan San

Halis Tokdemir

HATAY

A. Peyzi Atahan

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu

Şemseddin Mursaloğlu

Celâl Ramazanoglu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin

Hüseyin Fırat

İbrahim Gürgen (I.)

Aziz Köksal

İSPARTA

İrfan Aksu

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBULCelâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nazim Bezmen

Faruk Nafiz Çamlıbel

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacopoulos

Fuad Köprülü

Nadir Nadi

Emin Onat

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver (I.)

Füruzan Tekil

Ahmet Topcu

Nuri Yamut (I.)

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir

Nebil Sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Behzat Balgin

Sadık Giz

Arif Güngören

Needet İneekara

Osman Kapani

Rauf Onursal

Halûk Ökeren

Mehmet Ali Sebük

Behçet Uz

Abidin Tekön

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Turgut Göle

İbrahim Us

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nazifi Şerif Nabel

Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Emin Develioğlu

Kâmil Gündes

Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin

Osman Bölükbaşı

Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican

Ziya Atıç

Hamdi Başak

Hamza Osman Erkan

Sefer Göksel

Turan Güneş

Kâzım Meriç

KONYA

Abdürrahman Fahri

Ağaoğlu

Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüşti Özal
Sabahattin Sönmez
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
Süleyman Süruri Nasuhoğlu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral
MALATYA
Esat Doğan
Kâmil Kırıkoğlu
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Nüvit Yetkin
MANİSA
Yunus Muammer Alakant

Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu (İ.)
MARAS
Ahmet Bozdağ
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy
MARDİN
Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu
MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci
Yavuz Paşamehmetoğlu
Akif Sarıoğlu
MUŞ
Gıyasettin Emre
NİĞDE
Hasan Hayati Ülkün
ORDU
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı
SAMSUN
Salim Çonoğlu

Ömer Güriş
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
SEYHAN
Mustafa Akçalı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Topaloğlu
Mehmet Ünalı
SİİRD
Veysi Oran
SİNOB
Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
Memduh Turhan
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz

Necmi Arman
Fethi Mahramlı
TOKAD
Hulâsi Bozbeyoğlu
Osman Haçbaloğlu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy
TRABZON
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Felmi Kalayeoğlu
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan
TUNCELI
Bahri Turgut Okaygün
URFA
Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur
VAN
Kemal Yörükoğlu
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde yapılan düzeltme ve değişikliklere mütaallik Beşinci Protokolün tasdikine dair Kanuna verilen reylerin neticesi
(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi : 541
Rey verenler : 274
Kabul edenler : 274
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmeyenler : 249
Münhal mebusluklar : 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirel
Sıtkı Koraltan
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vâsî Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Attilâ Konuk

AYDIN

Necati Çelîm
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Enver Güreli
Mücteba Iştın
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyikoğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Selâhattin Baysal
Sabri Çonkar
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Ahmet Hatı
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
Selim Ragıp Emeç
Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Fatin Rüşti Zorlu

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses

Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldağ
Cevat Köstekeçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan

Osman Ongan

A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Rükneddin Nasuhioğlu

ELAZIĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakeçi
Mustafa Rahmi Sana-
lan
Tevfik Şenocak
Veysel Varol

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Sabri Erduman

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hierî Sezen
Kemal Zeytinoglu

GAZİANTEP

İhsan Daî
Samih Inal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak

GİRESUN

Ali Naci Duyduk
Doğan Köymen
Adnan Tüfekcioglu

GÜMÜŞANE

Halit Zarbun

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Yakup Çukurova
Refik Koraltan
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç

İSTANBUL

Neemi Ateş
Hâdi Hüsmen
Lûtfî Kırdar
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Abdullah Aker
Pertev Arat
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Ziya Termen

KAYSERİ

Pikri Apaydın
Kâmil Gündes
İbrahim Kirazoglu
Hakkı Kurlen
Ömer Mart

KIRKLARELİ

M. Ali Ceylân

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoglu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Muhittin Güzelkılınç
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Osman Özbilen
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Nuri Ocakoglu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Nuri Özsan
Yavuz Paşamehmetoglu
Nâtık Poyrazoğlu

Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Mehmet Cemil Bengü
Feyzî Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüşoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salım Serçe
Nurullah İhsan Tolon
İsmet Uslu

SİİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Abdürrahman Doğruyol
Etem Erding
M. Nurettin Turgay
Memduh Turhan
Hüseyin Çitil

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Sabri Dilek
Selâhattin Karayavuz
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ayalp
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel
Talât Alpay
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hakkı Hilâleli
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
Osman Talu
Hüseyin Tiryakioğlu

AGRI

Kasım Küfrevi
ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Aliye Coşkun
Zafer Gökçer
Neemi İnang

ANTALYA

Fatin Dalaman
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş

BALIKESİR

Vacid Asena
BOLU

Fahri Belen
BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Muhlis Erdener
İbrahim Öktem
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Safaeddin Karanakeç
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Asım Emrem

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu
Muzaffer Önal

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Hüseyin Ortakçioğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel
Halil Turgut

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoglu
Sabahattin Parsoy
Kemal Yaşınkılıç

ELAZIĞ

Selâhattin Toker
ERZİNCAN

Sadık Perinçek
ERZURUM

Ishak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Hasan Numanoglu
Cemil Önder
Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnang
Abdullah İzmen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halil Tokdemir

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoglu
Abdullah Cilli
Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemseddin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Ziya Köktürk
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver (İ.)
Nazlı Tıbar
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Behzat Bilgin
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Mehmet Ali Sebük
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır

Turgut Göle
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş
Hilmi Dura
Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Emin Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Fikret Filiz
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıç
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç
Cemal Tüzün

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
M. Rüştü Özal

Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Nasuhoglu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
MALATYA
Esat Doğan
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
MANİSA
Yunus Muammer Alakant
Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu
MARAS
Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Remzi Oksüz

MARDİN
Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu
MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalıncı
NİĞDE
Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Cavit Kavurmacıoğlu
Hasan Hayati Ülkün
ORDU
Refet Aksoy
Bekir Baykal
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı
SAMSUN
Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
SEYHAN
Mustafa Akçalı
Sedat Barı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu

Ahmet Topaloğlu
Mehmet Ünalı
SİİRD
Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran
SİNOB
Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Hüseyin Yüksel
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Neemi Arman
Fethi Mahramlı
TOKAD
Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan

Osman Hacıbaloğlu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy
TRABZON
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan
URFA
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur
YOZGAD
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Birleşmiş Milletlerin ayrıcalık ve muafiyetlerine dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin katılması hakkındaki 5598 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (B), (C) ve (Ç) fıkralarının kaldırılmasına dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 275
Kabul edenler	: 275
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 248
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Osman Talu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgac
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Âliye Coşkun
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Hâzım Türeğün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Attilâ Konuk
Ahmet Tekelioğlu

Ahmet Tokuş

AYDIN

Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacîd Asena
Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Müteba İştin
Halil İmre
Ahmet Kocabıykoğlu
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Gökeç
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Lütfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Selim Ragıp Emec
Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Fatîm Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Yaşar Gümüsel
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Osman Ongan

DİYARBAKIR

Fikri Arıç
Halil Turgut

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Mustafa Rahmi Sana-
lan
Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Rıza Topcuoğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hierî Sezen
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
İhsan Dağ
Samih İnal
Süleyman Kuranel

Ali Ocak

GİRESUNDoğan Köymen
Adnan Tüfekeioğlu**GÜMÜŞANE**

Halit Zarbun

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

A. Feyzi Atahan

İÇEL

Yakup Çukurova

Hüseyin Fırat

Refik Koraltan

Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç

Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Necmi Ateş

Seyfi Gögen

Hâdi Hüsman

Lûtfi Kırdar

Ziya Köktürk

Naci Kurt

Adnan Menderes

Mükerrem Sarol

Nizamettin Âli Sav

Hanri Soriano

Zeki Rıza Sporel

Zakar Tarver

Füruzan Tekil

Nazlı Tıbar

Celâl Türkgeldi

Fahrettin Ulaş

İZMİR

Abdullah Aker

Pertev Arat

Behzat Bilgin

Muammer Çavuşoğlu

Rauf Onursal

Nuriye Pınar

İlhan Sipahioğlu

KARS

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Kemal Güven

İbrahim Us

Rıza Yalçın

KASTAMONU

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Nazifi Şerif Nabel

Ziya Termen

KAYSERİ

Fikri Apaydın

Kâmil Gündes

İbrahim Kirazoğlu

Hakkı Kurnel

Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Nüzhet Unat

Sadettin Yalım

KONYA

Mustafa Bağrıaçık

Remzi Birand

Himmet Ölçmen

Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik

Ahmet Kavunçu

Osman Özbilen

İhsan Şerif Özgen

İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Ahmet Fırat

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

Nuri Ocakcioğlu

Mehmet Fahri Oral

Mehmet Zeki Tulunay

Tevfik Ünsalan

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoglu

Hikmet Bayur

Şemi Ergin

Nafiz Körez

Sudi Mihçioğlu

Muhlis Tümay

MARAS

Ahmet Kadoğlu

Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem

Abdülkadir Kalav

Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Nuri Özsan

Yavuz Paşamehmetoğlu

Akif Sarıoğlu

MUŞ

Gıyasettin Emre

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk

Ahmet Nuri Kadioğlu

Cavit Kavurmacıoğlu

Hüseyin Ülkü

Zihni Üner

ORDU

Mehmet Cemil Bengü

Feyzi Boztepe

Fazıl Erim

Fazlı Ertekin

Sabri İşbakan

Memiş Yazıcı

RİZE

İzzet Akçal

Kemal Balta

Osman Kavrakoğlu

Mehmet Fahri Mete

Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt

Abdullah Eker

Rami Ozan Gümüšoğlu

Tevfik İleri

Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ

Enver Batumlu

Ahmet Kınık

Salim Serçe

Sinan Tekelioğlu

Nurullah İhsan Tolon

Ahmet Topaloğlu

İsmet Uslu

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Nuri Demirağ

Abdürrahman Doğruyol

Etem Erdinç

Ahmed Özel

M. Nurettin Turgay

Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender

Zeki Erataman

Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç

Hulûsi Bozbeyoğlu

Selâhattin Gülüt

Ahmet Gürkan

Ömer Sunar

Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoglu

Sabri Dilek

Mahmut Goloğlu

Sami Orberk

Pertev Sanaç

Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

URFA

Feridun Ergin

Mehmet Hatiboğlu

Hasan Oral

Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal

Orhan Dengiz

Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz

Muslih Görentaş

Hamit Kartal

Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel

Talât Alpay
Numan Kurban
Hâşim Tathoğlu

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol

Hakkı Hilâlcı
Nusret Kirişcioğlu

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu

AĞRI

Kasım Küfrevi

AMASYA

Faruk Çöl

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Neemi İnaneç

ANTALYA

Fatin Dalaman
Asım Okur
Burhanettin Onat

BALIKESİR

Enver Güreli
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtas
Muharrem Tunçay

BİLECİK

Talât Oran

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Selâhattin Baysal
Fahri Belen
Sabri Çonkar
Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çiracıoğlu
Muhlis Erdener
Sadettin Karacabey
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Safaeddin Karanakeç
Nuri Togay

ÇANKIRI

Asım Emrem

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Mustafa Güleügil

Ali Rıza Karaca

Mehmet Karasan

A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Rükneddin Nasuhioglu

Sabahattin Parsoy

Kemal Yaşinkılıç

ELAZIĞ

Ömer Faruk Sanaç

Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Sadık Perinçek

Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Bahadır Dülger
Hâmid Şevket İnce (İ.)
Hasan Numanoglu
Cemil Önder
Esat Tuncel

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnaneç
Abdullah İzmen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
İbrahim Gürgen (İ.)
Aziz Köksal

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy
Faruk Nafiz Çamlıbel
Aleksandros Hacıpulos
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver (İ.)
Ahmet Topcu
Nuri Yamut (İ.)
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Sadık Giz

Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Halûk Ökeren
Mehmet Ali Sebük
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Turgut Göle
Mehmet Hazer
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş
Hilmi Dura
Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Emin Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıç
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer

Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç
Cemal Tüzün

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydınır
Tevfik Fikret Baran
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarik Kozbek
Muammer Obuz
M. Rüştü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy
Süleyman Süruri Na-
suhoglu
Nihat Haluk Pepeyi

MALATYA

Esat Doğan
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Hilmi Özbay

MANİSA

Yunus Muammer Ala-
kant

Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosman-
oğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu
(İ.)

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana

MUĞLA

Tarhan Akarca
Zeyyat Mandalineci
Nâtik Poyrazoğlu

MUŞ

Semsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Selâhaddin Orhon

RİZE

Hüseyin Agun

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Sedat Barı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Mehmet Ünalı

SİİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Veysi Oran

SİNOB

Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz

Necmi Arman

Fethi Mahramlı

TOKAD

Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Selâhaddin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ayalp
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

UŞAK

Hakkı Gedik

YOZGAD

Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu
Ali Ünlişoy

ZONGULDAK

•Hüseyin Balık
Necati Diken
Cemal Kıpçak
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) ekli XXXVII sayılı Türkiye Taviz Listesinin 6290 sayılı Kanuna bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetveline intibakına dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 274
Kabul edenler	: 274
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 249
Münhal mebusluklar	: 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik

Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun

Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Attilâ Konuk
Asım Okur

AYDIN

Necati Çelim
Namık Gedik
Nail Geveci

Nihat İyriboz
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoglu
Mekki Said Esen
Mücteba İştın
Halil İmre
Ahmet Kocabıyıkoglu
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BITLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Lütfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
Müfit Erkuymeu
Agâh Erozan

Hulusi Köymen
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Safaeddin Karanakeçi

ÇANKIRI

Tahir Akman
Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Asım Emrem
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
İsmail Hadımlıoğlu
Mehmet Karasan
Osman Ongan

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

ELAZIĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Mustafa Rahmi Sanalan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın

Hicri Sezen

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Samih İnal
Süleyman Kuranel

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen

Doğan Köymen

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Halit Zarbun

HAKKÂRİ

Üheydullah Seven

İÇEL

Yakup Çukurova
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Neemî Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Hâdi Hüsman
Lütfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrerem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Nazlı Tıbar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş

İZMİR

Abdullah Aker
Pertev Arat
Muammer Çavuşoğlu
Nuriye Pınar
İlhan Sipahioğlu

KARS

Fevzi Aktaş
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu

Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman

KİRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinger
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalın

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Nuri Ocakçioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Nuri Özsan
Yavuz Paşamehmetoğlu
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Hüseyin Avnî Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakçoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık

Salim Serçe
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu

SİRD

Suat Bedük
Baki Erden
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Hüseyin Çitil
Abdürrahman Doğruyol
Etem Erdiç
Nurettin Ertürk
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ahmet Gürkan
Ömer Sunar
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Sabri Dilek
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz

Muslih Görentaş
Hamit Kartal
YOZGAD
Danyal Akbel

İhsan Aktürel
Talât Alpay
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu

Hâşim Tathoğlu
Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Sebati Ataman

Suat Başol
Necati Diken
Hakkı Hilâlet
Cemal Kıpçak

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
Osman Talu

AĞRI

Kasım Küfrevi

AMASYA

Faruk Çöl

Hâmit Koray

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu

Âtîf Benderlioğlu

Hamdi Bulgurlu

Aliye Coşkun

Abdullah Gedikoğlu

Zafer Gökçer

Neemi İnanc

ANTALYA

Kenan Akmanlar

Fatin Dalaman

Burhanettin Onat

Ahmet Tekelioğlu

Ahmet Tokuş

AYDIN

Zühtü Uray

BALIKESİR

Vacid Asena

Enver Güreli

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Yahya Pelvan

M. Halûk Timurtaş

Muharrem Tunçay

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu

Selâhattin Baysal

Fahri Belen

Sabri Çonkar

Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş

Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar

Selim Ragıp Emec

Muhlis Erdener

Sadettin Karacabey

İbrahim Öktem

Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

İhsan Karasioğlu

Servet Sezgin

Nuri Togay

Fatin Rüstü Zorlu

ÇANKIRI

İbrahim Aydın

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu

Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu

Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Mustafa Gülcügil

Ali Rıza Karaca

A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu

DİYARBAKIR

Yusuf Azizoglu

Mustafa Ekinci

Ragıp Karaosmanoğlu

İhsan Hamid Tığrel

EDİRNE

Mehmet Enginün

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Rükneddin Nasuhioğlu

Sabahattin Parsoy

Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç

Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Sadık Perinçek

Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Zeki Çavuşoğlu

Sabri Erduman

Şevki Erker

Abdülkadir Eryurt

Hâmid Şevket İnce (İ.)

Hasan Numanoglu

Cemil Önder

Rıza Topcuoğlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

Ekrem Cenani

İhsan Dağ

Ali Ocak

Cevdet San

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı

Sabri Özcan San

Halis Tokdemir

HATAY

A. Feyzi Atahan

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Çilli

Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu

Şemseddin Mursaloglu

Celâl Ramazanoğlu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüstü Çetin

Hüseyin Fırat

İbrahim Gürgen (İ.)

Aziz Köksal

İSPARTA

İrfan Aksu

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nâzım Bezmen

Faruk Nafiz Çamlıbel

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacıpoulos

Fuad Köprülü

Nadir Nadi

Emin Onat

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver (İ.)

Ahmet Topcu

Nuri Yamut (İ.)

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir

Nebil Sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Behzat Bilgin

Sadık Giz

Arif Güngören

Neçdet İncekara

Osman Kapani

Rauf Onursal

Halûk Ökeren

Mehmet Ali Sebük

Abidin Tekön

Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay

Turgut Göle

Mehmet Hazer

İbrahim Us

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nazifi Şerif Nabel

Ali Muzaffer Tanöver

Ziya Termen

KAYSERİ
Emin Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ
Fikret Filiz

KİRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ
Ekrem Alican
Ziya Atıg
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç

KONYA
Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydınmer
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy

Süleyman Süruri Na-
suhoglu
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA
Esat Doğan
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
İlmi Özbay

MANİSA
Yunus Muammer Ala-
kant
Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosman-
oğlu
Melih Koger
Muzaffer Kurbanoglu
(1.)

MARAS
Ahmet Bozdağ
Remzi Oksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN
Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalineci
Akif Sarıoğlu

MUŞ
Gıyasettin Emre

NİĞDE
Hasan Hayati Ülkün

ORDU
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı

SAMSUN
Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN
Mustafa Akçalı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Mehmet Ünalı

SİİRD
Veysi Oran

SİNOB
Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı
Muhit Tümerkan

SİVAS
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz

Neemi Arman
Fethi Mahramlı

TOKAD
Hulûsi Bozbeyoğlu
Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy

TRABZON
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Ka-
layeoğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Sener
Osman Turan

TUNCELİ
Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA
Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

UŞAK
Hakkı Gedik

VAN
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Mahmut Ataman
Numan Kurban

ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kirklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair Kanuna verilen rey-
lerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi : 541
Rey verenler : 278
Kabul edenler : 270
Reddedenler : 8
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmeyenler : 245
Münhal mebusluklar : 18

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Attilâ Konuk
Ahmet Tokuş
AYDIN
Necati Çelîm

Namık Gedik

Nail Geveci
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacîd Asena
Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Müeteba İştin
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyıköğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay

Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhaddin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
Selâhaddin Baysal
Sabri Çonkar
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez

BURDUR

Hüseyin Çimen

BURSA

Sabahattin Çıraoğlu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
ÇANAKKALE
Nureddin Fuad Alp-
kartal

Bedi Enüstün
Emin Kalafat

ÇANKIRI

Asım Emrem
Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımhoğlu
Mehmet Karasan
Osman Ongan
A. Hamdi Sanear
Refet Tavaslıoğlu

ELAZIĞ

Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Tevfik Şenocak

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Sabri Erduman
Şevki Erker

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hicri Sezen

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak

GİRESUN

Hayrettin Erkmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukurova

Hüseyin Fırat
Refik Koraltan
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil
İSPARTA
Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibeşe
İSTANBUL
Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Hâdi Hüsman
Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrer Sarol
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Füruzan Tekil
Nazlı Tlabar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş
İZMİR
Abdullah Aker
Pertev Arat
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İhan Sipahioğlu
KARS
Fevzi Aktaş
Rıza Yalçın
KASTAMONU
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Muzaffer Kuşakçioğlu
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ
Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman
KIRŞEHİR
Mehmet Mahmudoglu
KOCAELİ
Nüzhet Akın
Selâmi Dinger
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım
KONYA
Mustafa Bağrıaçık
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Tark Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez
KÜTAHYA
Ali Galib Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen
MALATYA
Nuri Ocakçioğlu
MANİSA
Samet Ağaoglu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay
MARAŞ
Ahmet Kadoğlu
Nedim Ökmen
MARDİN
Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav
MUĞLA
Yavuz Paşamehmetoğlu
Nâtik Poyrazoğlu
NİĞDE
Ali Ulvi Arıkan

Hüseyin Avni Göktürk
Ahmet Nuri Kadioğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner
ORDU
Refet Aksoy
Mehmet Cemil Bengü
Fezî Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Memiş Yazıcı
RİZE
İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
SAMSUN
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer
SEYHAN
Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Salım Serçe
Ahmet Topaloğlu
SİRD
Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
SİNOB
Server Somuncuoğlu
SİVAS
Abdürrahman Doğruyo
Etem Erdinç
Rifat Öçten
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ
Zeki Erataman
Samim Yücedere
TOKAD
İhsan Baç
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
TRABZON
Halit Ağanoglu
Sabri Dilek
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu
TUNCELİ
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü
URFA
Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
Saim Önhon
UŞAK
Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz
VAN
Muslih Görentaş
Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
Danyal Akbel
İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Numan Kurban
Hâşim Tathoğlu
ZONGULDAK
Sebati Ataman
Necati Diken
Hakkı Hilâlci
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

ERZİNCAN
Hüsnü Çanakçı
KARS
Mehmet Hazer
KIRŞEHİR
Osman Alişiroğlu

MALATYA
Ahmet Fırat
Mehmet Zeki Tulunay
Nüvit Yetkin
SİNOB
Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu

[Reye işirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
Osman Talu
Hüseyin Tiryakioğlu

AĞRI

Kasım Küfrevi
AMASYA

Faruk Çöl
ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Âliye Coşkun
Zafer Gökçer
Neemi İnanc

ANTALYA

Fatin Dalaman
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Nihat İyriboz
Zühtü Uray

BALIKESİR

Enver Güreli
BOLU

Fahri Belen
Ahmet Hatı
Lütfi Oğultürk

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Selim Ragıp Emec
Muhlis Erdener
Müfit Erkuymen
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE

Safaeddin Karanakçı
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin

Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Kenan Çığman

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Ali Rıza Karaca
DİYARBAKIR

Fikri Arıç
Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
İhsan Hamid Tiğrel
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioglu
Sabahattin Parsöy
Kemal Yaşmkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Mustafa Rahmi Sana-
lan

Veysel Varol

ERZURUM

Zeki Çavuşoğlu
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce (I.)
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder
Rıza Topçuoğlu
Esat Tuncel

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
İhsan Daî
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Tahsin İnanc
Abdullah İzmen
Adnan Tüfekecioğlu

GÜMÜŞANE

İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir
Halit Zarbun

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Şevket Sarıcah

İÇEL

İbrahim Gürgen (I.)

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicun-
hur)
Nazim Bezmen
Faruk Nafiz Çamlıbel
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Fuad Köprülü
Nadir Nadi
Emin Onat
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver (I.)
Ahmet Topcu
Nuri Yamut (I.)
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Behzat Bilgin
Arif Güngören
Needet İncekara
Osman Kapani
Rauf Onursal
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan

Turgut Göle
Kemal Güven
İbrahim Us
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Basri Aktaş
Hilmi Dura
Salim Esen
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver
Ziya Termen
KAYSERİ
Emin Develioğlu
Kâmil Gündes
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer
KOCAELİ
Ekrem Alican
Ziya Atıg
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç
KONYA
Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ahmet Koyuncu
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA
Süleyman Süruri Nasuhoglu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA
Esat Doğan
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Kâmil Kırıkoglu
Abdullah Koroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Tevfik Ünsalan

MANİSA
Yunus Muammer Alakant
Hayri Büke
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoglu
(i.)

MARAŞ
Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN
Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA
Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci

Nuri Özsan
Akif Sarıoğlu
MUŞ
Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE
Sadettin Ertur
Cavit Kavurmacıoğlu
Hasan Hayati Ülkün

ORDU
Bekir Baykal
Selâhattin Orhon

RİZE
Hüseyin Agun

SAMSUN
Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Şükrü Uluçay

SEYHAN
Mustafa Akçalı
Cavid Oral
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon

İsmet Uslu
Mehmet Ünalı
SİİRD
Suat Bedük
Veysi Oran

SİNOB
M. Vehbi Dayıbaş
Haşim Tari
Muhit Tümerkan

SİVAS
Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ
Şevki Ecevit

Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
Memduh Turhan
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Neemi Arman
Fethi Mahramlı
TOKAD
Hulûsi Bozbeyoğlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangal
Yusuf Ulusoy

TRABZON
Mahmut Goloğlu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Kalaycioğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELİ
Arslan Bora

URFA
Feridun Ayalp
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

VAN
Hilmi Durmaz
YOZGAD
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu
Ali Ünlüsoy
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Suat Başol

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	2
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	3		18

Devre : X
İçtima : 8

S. SAYISI : 167

Niğde'nin Aksaray kazasının Mandama köyünün 44 numaralı hanesinde kayıtlı İbrahim oğlu Hasan Koyuncu diğer soyadı Kuyumcu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/483)

T. C.

Başvekâlet

25 . II . 1957

Zat ve Yazı İşleri U. Müdürlüğü

H. No: 5/4-412

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İzmir'de birlikte çalışmakta oldukları Mehmet Sak'ı, 21 . VI . 1954 tarihinde geceleyin taammüden ve parasına tamaan boğmak suretiyle öldürmekten maznun, Niğde'nin Aksaray kazasının Mandama köyünün 44 hanesinde kayıtlı İbrahim oğlu 4 . II . 1934 tarihinde Elife'den doğma Hasan Koyuncu diğer soyadı Kuyumcu ile suç ortağı Yusuf Al'ın yapılan muhakemeleri sonunda; maznunlardan Hasan Koyuncu diğer soyadı Kuyumcu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelelerin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Adliye Vekâletinin 21 . II . 1957 tarih ve 5247 sayılı tezkeresiyle gönderilen Temyiz Mahkemesinin 12 . IX . 1956 tarih ve Esas: 1562, Karar: 2354 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin dosyanın bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

Adliye Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 3/483

Karar No. 35

16 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Aksaray kazasının Mandama köyünden Mehmet Sak'ı taammüden ve parasına tamaan öldürmek ve parasını almaktan maznunlar :

1. 23 . VI . 1954 günü yakalamp 24 . VI . 1954 tarihinde tevkif edilen Niğde'nin Aksaray kazası Mandama köyü 44 hane nüfusunda kayıtlı olup İzmir'de belli ikametgâhı olmayan İbrahim oğlu, 4 . II . 1934 tarihinde o köyde Elife-

den doğma, Türk, İslâm, bekâr, cahil, sabıkasız, amele, Hasan Koyuncu : (Diğer soyadı : Kuyumcu)

2. 22 . VI . 1954 tarihinde yakalamp 24.VI. 1954 gününde tevkif edilen Niğde'nin Aksaray kazası Yakacık Emirgazi köyü 26 hane nüfusunda kayıtlı olup İzmir'de belli ikametgâhı olmayan, Hasan oğlu, 19 . II . 1936 gününde o köy-

de Findik'ten doğma, Türk, İslâm, bekâr, amele, cahil, sabıkasız, Yusuf Al :

Haklarında yapılan duruşma sonunda fiillerin sübutuna binaen Türk Ceza Kanununun 64 ncü maddesi delâletiyle 450 nci maddesinin 4 ve 7 nci bentlerine tevfikan her ikisinin de (idamlarına) ancak, maznunlardan Yusuf Al ise 19 . XII . 1936 doğumlu olup suç tarihinde 15 yaşını bitirip 18 yaşını bitirmediğinden 55/1 nci madde mucibince idama bedel (20 sene) müddetle ağır hapsine dair İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesinia 13 . XII . 1955 tarih ve 955/201 esas, 955/221 karar sayılı hüküm Temyiz Birinci Ceza Dairesinin 12 . IX . 1956 gün 1562 esas, 2354 karar ve 1738 tebliğ ilâmiyle tasdik edilip mütaakıp muamelelerin ikmali için Başvekâletin 25 . II . 1957 tarih ve 5/4 - 412 sayılı tezkeresiyle Büyük Millet Meclisi Riyasetine sunulurken encümenimize havale edilmekle tetkik olundu :

Maktul ile mahkûmlar aynı memleketten beraber çalışmaya İzmir'e gittikleri, her zaman aynı mahalde diğer birçok arkadaşlarıyla birlikte geceledikleri halde hiç memleketine para göndermiyen ve maktülün üzerinde 400 lirası bulunduğunu bilen mahkûmlar parayı paylaşmak üzere maktülü öldürmeyi evvelce kararlaştırdıkları ve evvelce hiç sebep yokken bıraktıkları bir işi tekrar götürü olarak 60 liraya aldıkları ve maktul Mehmet Sak'ı ikna ederek bu işe ortak yaptıkları ve diğer memleketli arkadaşlarla aynı mahalde yatmalarını mütat iken bu kere gayelerinin tahakku-

ku için her üçü de yataklarını alıp yeni aldıkları iş mahalline gittikleri 21 - 22 . VI . 1954 günü gece yakın mesafelerle bir arada yatışmaları maktülün uyumasını mütaakıp her iki maznunun üzerine çullanarak boğdukları ve mütaakıben maktule ait yatak ipiyle boğazından bağlayıp o yerde bostan kuyusuna, delâli imha maksadiyle attıkları subut mertebesine varması dolayısıyla İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesince idama mahkûm edilen Hasan Koyuncu (diğer soyadı : Kuyumeu)nun işbu cezasını tadil ve tahfif edecek her hangi bir sebep görülmediğinden Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 ncü maddesine tevfikan infazına 12 . IV . 1957 tarihinde encümenimizce ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Adliye Encümeni		Bu Mazbata Muharriri
Reisi		Çoruh
Aydın		M. Önal
C. Ülkü		
Kâtip		
Kocaeli		Çanakkale
S. Dinçer		S. Sezgin
Çankırı		Eskişehir
C. Boynuk		H. Sezen
Hatay		Malatya
A. F. Atahan		N. Ocakcioğlu
Samsun		Yozgad
R. O. Gümüsoğlu		M. Ataman
Zonguldak	Zonguldak	Muğla
N. Kiricioğlu	E. Sayar	N. Özsan

Devre : X
İçtima : 3

S. SAYISI : 168

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bâzı tâbirlerin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/452)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/334, 1492

21 . IV . 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Müksek Reisliğine

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bâzı tâbirlerin değiştirilmesine dair Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 17 . IV . 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesi ile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil V.
E. Menderes

ESBABI MUCİBE

Birleşmiş Milletler Teşkilâtına âza olan devletler tarafından bu Teşkilât nezdine tâyin edilen temsilcilerin, bâzı devletlerce temsilci, bâzılarınca başdelege veya daimî delege diye adlandırılmalarının birtakım karışıklıkları mucibolduğunu ve Teşkilât merkezinde daimî surette bulundurulmuş heyetlere bâzı devletlerce delegasyon denilmesinin de Genel Kurula muvakkaten gönderilen delegasyonlarla iltibasa mahal verdiğini müşahede eden Genel Sekreterlik, bu mevzuda yakınesaklığı temin maksadiyle III ncü Genel Kurulun 257 sayılı kararında zikredildiği üzere, «Daimî delegelik» yerine (Daimî Misyon) ve «Daimî delege» yerine de (Daimî temsilci) tâbirlerinin bütün devletlerce kullanılmasını âza devletlere teklif etmiş ve bu teklif büyük bir çoğunlukla kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtının bu kararı üzerine, Birleşmiş Milletler nezdinde bir Daimî Delegelik kurulmasına mütedair, Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda bâzı tadilat icrası zarureti hâsıl olmuştur.

Bu tadilat, kanunun esasına mütaallik olmayıp yukarıda mâruz sebepler dolayısıyla, sadece bâzı tâbirlerin değiştirilmesinden ibarettir.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/452
Karar No. 34

1 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bazı tabirlerin değiştirilmesine dair kanun lâyihası, hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olunlu.

Yapılan incelemede hükümetin esbabı mucibesinde serdedilen hususlar encümenimizce de yerinde görüldüğünden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi	M. M.	
Giresun	İstanbul	Amasya
H. Erkmen	F. Tekil	İ. Olgaç
Ankara	Çanakkale	Çorum
M. F. Fenik	B. Enüstün	K. Terzioğlu
Erzurum	Eskişehir	Giresun
R. S. Burçak	K. Zeytinöglü	H. Bozbağ
İstanbul	Kars	Konya
T. Ulaş	T. Göle	H. R. Atademir
İmzada bulunamadı		
Manisa		Manisa
H. Bayur		A. Karaosmanoğlu

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No: 1/452
Karar No: 88

18 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bazı tabirlerin değiştirilmesine dair Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 21 Nisan 1956 tarihli ve 71 - 334/1492 sayılı tezkere-siyle gönderilen kanun lâyihası Hariciye Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Hariciye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde de arz ve izah edildiği üzere Birleşmiş Milletler Teşkilâtı nezdinde bulunan temsilcilerin kanuni ünvanlarının yeknesaklığını temin maksadiyle Genel Kurula vâkı teklifin kabul edilmiş olması dolayısıyla mezkûr teşkilâtta vazifeli bulunan memurlarımızın memuriyet ünvanlarının kabul edilen esasa göre tebdilini temin maksadiyle 5023 sayılı Kanunda tadilat yapılmasını istihdaf etmektedir.

Hariciye Encümenince de aynen kabul olunan lâyiha üzerinde cereyan eden müzakereden

sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve kanun lâyihası Hükümetin teklifi veçhile encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Zonguldak
H. İmre	Ş. Bakıy	S. Ataman
Kâtip		
Tokad	Ankara	Aydın
Ö. Sunar	M. Ete	Z. Uray
Balıkesir	Bursa	Çorum
M. H. Timurtaş	H. Köymen	Y. Gürsel
İzmir	Konya	Muğla
B. Bilgin	M. Bağraçak	A. Sarıoğlu
Ordu	Ordu	Siird
R. Aksoy	S. İşbakan	B. Erden
Sinob	Trabzon	Trabzon
N. Sertoğlu	S. F. Kalaycıoğlu	İ. Şener
Van	Yozgad	Yozgad
K. Yörükoğlu	D. Akbel	T. Alpay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen bazı tâbirlerin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hariciye Vekâleti kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek 5023 sayılı Kanunda geçen «Daimî Deleğelik» tâbiri «Daimî Misyon», «Başdelege» tâbiri «Daimî Temsilci» ve «Delege» tâbiri de «Daimî Temsilci Yardımcısı» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neğri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Hariciye ve Maliye Vekilleri yürütür.

17 . IV . 1956

Başvekil Vekili ve Dahiliye V. <i>E. Menderes</i>	Devlet Vekili <i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve Millî M. V. V. <i>Ş. Ergin</i>	Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>
Devlet Vekili <i>C. Yardımcı</i>	Adliye Vekili <i>H. A. Göktürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
Hariciye Vekili	Maliye Vekili <i>N. Ökmen</i>
Maarif Vekili <i>A. Özel</i>	Nafia Vekili <i>M. Çavuşoğlu</i>
İkt. ve Ticaret Vekili	Sıh. ve İq. Mua. Vekili <i>N. Körez</i>
Güm. ve inh. Vekili ve İkt. ve Ticaret V. V. <i>H. Hüsman</i>	Ziraat Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili <i>A. Demirer</i>	Çalışma Vekili <i>M. Tarhan</i>
İşletmeler Vekili ve Hariciye V. V. <i>S. Ağaoğlu</i>	

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâiyhası ve Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/435)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71 - 210/1116

20 . III . 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

5436 sayılı Kanuna müsteniden 28 Nisan 1955 te Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında İktisat ve Ticaret Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 10 . III . 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarında arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Hükümetimizle, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolunan Anlaşma esaslarına göre, Millî Müdafaa ve memleket ihtiyacı için Amerika'dan mubayaa edilen ve edilecek olan pamuk yağlarının ithaline K/784 sayılı karara istinaden Toprak Mahsulleri Ofisi memur edilmiş bulunmaktadır.

İthal edilen ve edilecek pamuk yağlarının vasatı C. F. bedeli 108 kuruş olmakla beraber, Gümrük Giriş Vergisi ve sair vergi, resim ve harclar ödendiği takdirde, pamuk yağlarının beher kilosu için takriben 185 kuruş daha ödenmesi icabedecektir ki, bu takdirde pamuk yağlarının ithal limanlarındaki fiyatı 290 kuruş civarında olacak ve buna vapurlardan tahliye, vasıtalara tahmil, depolara nakil ve muhafaza masraflarının inzimamı ile maliyet fiyatı daha da yükselecektir. Halbuki halen memleketimiz piyasalarında aynı kalitedeki rafine pamuk yağlarının satış fiyatı âzami 235 kuruş civarındadır.

Şayet, ithal edilecek pamuk yağları, her türlü vergi, resim ve harclardan muaf tutulmıyacak olursa, icabında piyasada tanzim satışları yapabilmek gayesi kendiliğinden ortadan kalkacak veya maliyetin çok altında bir satış yapılması dolayısıyla ithalâtı yapan Toprak Mahsulleri Ofisi büyük zararlara duçar olacak ve plâsuan durumu sarsılacaktır.

Bu itibarla, her halükârda ithali zaruri görülen pamuk yağlarının ve anbalajlarını teşkil eden kapların her türlü vergi, resim ve harclardan muafien ithali hususunun temini zaruri bulunmaktadır. Buna imkân bulunmadığı takdirde, Toprak Mahsulleri Ofisinin duçar olacağı zararın kâffesinin Millî Korunma Fonundan ödenmesi iktiza edecek ve Hazine mutazarrır olacaktır.

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/435
Karar No. 19

7 . V . 1956

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası, alâkalı Hükümet temsilcilerinin huzuriyle müzakere edildi :

Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolunan Anlaşma esaslarına göre, memleket ve bilhassa Millî Müdafaa ihtiyaçlarına karşılık olarak Amerika'dan mubayaa edilen ve edilecek olan ve ithaline K/784 sayılı Kararla Toprak Mahsulleri Ofisi memur edilmiş bulunan pamuk yağlarının ithali sırasında Gümrük Giriş Vergisi ve sair vergi, resim ve harçlar ödendiği takdirde ve maddenin CIF maliyetinden daha üstün bir para ödenmesi gerekmektedir.

Bu takdirde memleketimizde geçen yıl rekoltesinin fenalığından dolayı nebati yağ fiyatlarının anormal yükselişini önlemek maksadiyle icabında tanzim satışları yapılmasında kullanılacak olan bu maddenin maliyet fiyatı, ithalindeki gayeyi tahakkuk ettiremeyecek bir seviyeye yükselmiş olacaktır.

Bu itibarla bahis mevzuu yağların her türlü vergi, resim ve harçlardan muaf olarak ithalini derpiş eden kanun lâyihası encümenimizce aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ticaret En. Reisi	M. M.	
Bursa	Ankara	
H. Şaman	N. İnanç	
Kâtip	Ankara	
Konya	H. Bulgurlu	
M. Güzelkılınç	İmzada bulunamadı	
Bursa	Bursa	
M. Erdener	B. C. Zağra	
İmzada bulunamadı		
Çoruh	Erzurum	Ordu
H. Çeltikçioğlu	C. Önder	M. Yazıcı
Seyhan	Sivas	Van
N. İ. Tolon	H. Yüksel	H. Kartal

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Gümrük ve İnhisarlar Encümeni
Esas No. 1/435
Karar No. 13

9 . V . 1956

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu :

Yapılan incelemede, Hükümetin esbabı mucibesi yerinde görüldüğünden lâyiha aynen ve ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.
Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni Reisi	Bu Mazbata Muharriri
Trabzon	Samsun
M. Goloğlu	Ö. Güriş
Ağrı	Gaziantep
H. Öztürk	S. İnal
İmzada bulunamadı	
Hatay	Kars
A. Cilli	K. Güven
Muş	Samsun
G. Emre	H. Uzer
Yozgad	Sivas
H. Tatlıoğlu	H. Çitil

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/435
Karar No. 65

20 . VI . 1956

Yüksek Reisliğe

Gümrük ve İnhisarlar ve Ticaret encümenlerince kabul edilip Yüksek Reislikçe 9 . V . 1956 tarihinde encümenimize havale buyurulan, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin esbabı mucibesi yerinde görülerek lâyiha aynen ve mevcudun ittifakiyle kabul edildi. Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Maliye Encümeni Reisi
Amasya
H. Koray

Bolu
S. Baysal
Kocaeli
E. Alican

Mazbata M.
Afyon K.
O. Talu

Çankırı
A. Emrem
Giresun
A. İzmen
Sivas
K. Oskay

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/435
Karar No. 87

18 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

5436 sayılı Kanuna müsteniden 28 Nisan 1955 tarihinde Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında İktisat ve Ticaret Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İera Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 20 Mart 1956 tarihli ve 71-210/1116 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla alakalı vekâletler mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında münakit Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının Gümrük Resmi ile sair vergi ve resimlerden muafiyetini temin maksadiyle hazırlanmış bulunmaktadır.

Pamuk yağlarının Gümrük Resmi ile sair vergi ve resimlerden muafiyetini mucip sebep-

ler lâyihamın gerekçesinde arz edilmiş olup bu mütalâalar encümenimizce de vârit görülmüştür.

Yine her iki hükümet arasında yapılan Anlaşma gereğince don yağlarının da memleketimize ithali hususunda yapılan Anlaşmanın tasdikine mütedair kanun lâyihasının encümenimizde müzakeresi sırasında don yağlarının da muafiyetine dair olan mezkûr lâyihamın 2 nci maddesinin hükmü bu lâyihada yer almak üzere tayıyılmıştır.

Her iki devlet arasında yapılan anlaşmalar 5436 sayılı Kanunun verdiği salâhiyete istinad etmekte olduğundan bu anlaşmalar gereğince memleketimize ithal edilmiş veya edilecek pamuk yağlarının ve don yağının gümrük resmi ile sair vergi ve resimlerden istisnası encümenimizce yeniden tedvin edilmiş bulunan birinci maddede tasrih edilmek suretiyle kabul edilmiş ve bunlardan memleketimize getirilmiş olup henüz gümrük vergileri irada geçirilmemiş bulu-

nanların da bu kanun hükümlerinden faydalanmak suretiyle muafiyetlerini temin eden muvakkat madde yeniden tanzim ve kabul edilmiştir.

İki ve üçüncü maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunan kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	Mazbata M.	Kâtip
Kırklareli	Zonguldak	Tokad
S. Bakay	S. Ataman	Ö. Sunar
Ankara		Aydın
M. Ete		Z. Uray
İmzada bulunamadı		

Bahkesir	Bursa	Çankırı
M. H. Tmurtas	H. Köymen	T. Uygur
Elâziğ	Eskişehir	İstanbul
Ö. F. Sanaç	A. Potuoğlu	N. A. Sar
Kastamonu	Konya	Konya
H. Dura	M. Bağraçık	R. Birand
Ordu	Ordu	Rize
R. Aksoy	S. İşbakan	H. Agun
Rize	Siird	Siird
İ. Akçal	B. Erden	M. D. Süalp
Trabzon		Trabzon
S. F. Kalaycıoğlu		İ. Şener
Van		Yozgad
K. Yörükoğlu		T. Alpay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5436 sayılı Kanuna müsteniden 28 Nisan 1955 te Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan Anlaşma gereğince ithal olunan pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 5436 sayılı Kanuna müsteniden emtia mubadelesi ve hububat satışına dair 28 Nisan 1955 tarihinde Vaşington'da imzalanmış olup 6789 sayılı Kanunla tasdik edilmiş bulunan Anlaşma gereğince ithal olunan (12 500) ton pamuk yağı ve bu yağları muhtevi kaplar ithal sırasında alınan Gümrük Resmi ile sair vergi ve resimlerden müstesnadır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İeraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

10 . III . 1956

Başvekil
A. Mederes
Devlet Vekili ve
Millî M. V. V.
Ş. Ergin
Devlet Vekili
C. Yardımcı
Millî Müdafaa Vekili
—
Hariciye Vekili
F. Köprülü

Devlet Vekili
M. C. Bengü
Devlet Vekili
E. Kalafat
Adliye Vekili
H. A. Göktürk
Dahiliye Vekili
E. Menderes
Maliye Vekili
N. Ökmen

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

5436 sayılı Kanuna müsteniden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdedilen Anlaşmalar gereğince ithal olunacak donyağları ile pamuk yağlarının muafiyeti hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 5436 sayılı Kanuna müsteniden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında akdedilen Anlaşmalar gereğince ithal edilmiş veya edilecek olan donyağları ile pamuk yağları ve bunların ambalaj maddeleri Giriş Gümrük Vergisi ile hususi idare ve belediyelere ait her türlü vergi, resim, hare ve zamlarından, sundurma ve antrepo ücretleriyle Rihtım Resminden ve Türkiye Cumhuriyeti Demiryolları ve Limanları İşletmesi Umum Müdürlüğüne alınan rihtım ücretlerinden ve ithal esnasında alınan sair bilûmum vergi, resim, hare ve ücretlerden muafittir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar memlekete getirilmiş olup henüz Gümrük vergileri irada geçirilmemiş bulunan, birinci maddede yazılı yağlar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maarif Vekili
A. Özel
İkt. ve Ticaret Vekili
F. Ulaş
Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman
Münakalat Vekili
A. Demirer
İşletmeler Vekili
S. Ağaoğlu
Nafia Vekili
M. Çavuşoğlu
Sih. ve İç. Mua. Vekili
N. Körez
Ziraat Vekili
E. Budakoğlu
Çalışma Vekili
M. Tarhan

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında
hava ulaştırmalarına dair Anlaşmanın tasdiki hakkında kanun
lâyihası ve Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbataları
(1/616)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 493/58

8 Ocak 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair Anlaşmanın tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 18. XII. 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

7 Aralık 1944 tarihinde Şikago'da Hükümetimizin de iştirakiyle imzalanan ve Yüksek Meclis tarafından 5 Haziran 1945 tarihinde 4749 sayılı Kanunla kabul ve tasdik buyurulan Beynelmîl Sivil Havacılık Anlaşmaları ile takibedilen hedef, dünyanın bugünkü durumunda büyük bir terakki göstermekte olan sivil havacılığın beynelmîl çapta temellerini kurmak ve fiiliyat sahasında muhtelif memleketlerin değişik ve kifayetsiz mevzuatı dolayısıyla çıkabilecek müşkülli bertaraf ederek bu kabil faaliyetlerin ahenkli bir şekilde inkişafını temin eylemektir. Mezkûr Anlaşmalar, beynelmîl havacılığın, muhtelif memleketler arasında akdolunacak iki taraflı anlaşmalara dayanan bir sistem halinde inkişafını derpiş eylemekte ve bu yolda yapılacak anlaşmaların ana hatlarını tâyin ederek aralarında bir müşabehet teminine bilhassa ehemmiyet vermektedir.

İkinci Dünya Harbinden bu yana, sivil havacılığın gelişmesine her tarafta hız verilmiş ve bu meyanda Hükümetimiz de muhtelif memleketlerle şimdiye kadar yirmi bir hava anlaşması imzalamıştır. Bu arada Belçika Hükümeti tarafından bir hava ulaştırmaları anlaşması akdi hususunda vâkı teklif memnuniyetle kabul edilmiş ve derhal görüşmelere başlanarak 25 Ekim 1956 tarihinde iki memleket arasında bu mahiyette bir anlaşma imzalanmıştır.

Mezkûr Anlaşmanın umumi hükümleri 1944 Şikago Konferansında kabul edilen standarda uygun bulunmaktadır. Bu hükümlere göre her iki memlekette cari olan hava seyrüseferine mütaallik kanun ve nizamalara riayet edilecektir. Bu Anlaşmaya dayanarak Belçika Hükümeti Brüksel - Ostand ile Ankara - İstanbul arasında ve bu noktaların ötesinde devam edebilecek şekilde hava servisi açabilecek ve Anlaşma mütekabiliyet esasına dayanmakta olduğundan, Hükümetimiz lüzum gördüğü takdirde İstanbul, veya Ankara ile Brüksel ve Ostand arasında ve bu noktaların ötesinde temadi edebilecek şekilde tayyarelerimizle aynı surette seferler ihdas edebilecektir. Bu suretle, gerek memleketimizin diğer kıtalar ile ulaştırma imkânları bakımından, gerek müttelik Belçika ile aramızdaki dostluk münasabetslerinin inkişafı bakımından bu Anlaşma birçok faydalar temin edecek, ayrıca iktisadi sahada da iki memleket temaslarının daha da gelişmesine âmil olacaktır.

Türkçe ve Fransızca metinleri, melfuf kanun lâyihası ile birlikte takdim olunan ve memleketimizin menfaatlerine uygun bulunan bu Anlaşmanın tasdiki Yüksek Meclisin tasvibine arz olunur.

Hariçiyeye Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.
Hariçiyeye Encümeni
Esas No. 1/616
Karar No. 42

21 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşmanın tasdıkı hakkında kanun lâyihası, ilgili Vekâlet mümessilleri hazır olduğu halde encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan incelemede Hükümetimizle Belçika Hükümeti arasında hava ulaştırılmalarına dair olan kanun lâyihası, esbabı mucibenin muhtevası ve Hükümet temsilcisinin verdiği izahattan edinilen kanaate göre esasen bu tip anlaşmaların 20 yi müteceviz devletle Hükümetimiz arasında akdedilmiş bulunması ve karşılıklı menfaatlere müstenit bulunması hasebiyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Münakalât Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariçiyeye Encümeni Reisi

Giresun

H. Erkmen

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Antalya

B. Onat

Çanakkale

B. Enüstün

İstanbul

F. Ulaş

Kastamonu

B. Aktaş

Antalya

A. Tokuş

Çorum

K. Terzioğlu

İzmir

M. Çavuşoğlu

Konya

H. R. Atademir

Manisa

H. Bayur

M. M.

İstanbul

F. Tekel

Ankara

M. F. Fenik

Çanakkale

N. F. Alpkartal

Giresun

H. Bozbağ

Kars

T. Göle

Konya

M. Obuz

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Münakalât Encümeni
Esas No. 1/616
Karar No. 6

18 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşmanın tasdıkı hakkında kanun lâyihası, encümenimizde ilgili vekâlet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Yapılan incelemede ve Hükümet temsilcilerinin verdiği izahattan anlaşıldığına göre bu kabil anlaşmalardan şimdiye kadar birçokları yapıldığını ve bu Anlaşmanın da Hükümetimizle Belçika Hükümeti arasında aktedilmesi ile karşılıklı menfaatlere müstenit bulunması ci-

hettiyle kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Münakalât Encümeni Reisi

Bilecik

Y. Üresin

Kâtip

Sivas

E. Erdinç

Bitlis

S. İnan

Balıkesir

M. İştin

Bitlis

N. Barut

Kocaeli

S. Göksel

Mazbata M.

Afyon K.

R. Çerçel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşmanın tasdikı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Ankara'da 25 Ekim 1956 tarihinde akit ve imza edilmiş olan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti arasında Hava Ulaştırılmalarına dair Anlaşma» ile bu Anlaşmaya bağlı bulunan Ek tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

18 . XII . 1956

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
Millî Müdafaa V. V.	<i>E. Kalafat</i>
<i>Ş. Ergin</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili ve
<i>C. Yardımcı</i>	Dahiliye V. V.
	<i>H. A. Göktürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	—————
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili ve
<i>A. Özel</i>	Hariciye V. V.
	<i>E. Menderes</i>
İktisat ve Ticaret Vekili	Sıh. ve İç. Mv. Vekili
<i>A. Aker</i>	<i>N. Körez</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsmen</i>	<i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>A. Demirer</i>	<i>M. Tarhan</i>
	İşletmeler Vekili
	<i>S. Ağaoğlu</i>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BELÇİKA HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMALARINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Hükümeti,
Türkiye ile Belçika arasında hava ulaştırmalarına dair bir Anlaşma yapmaya karar vererek,
Bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır :

Madde — 1.

Sözleşen Taraflar, ilişik Ekte sayılan milletlerarası havayollarının ve seferlerinin kurulması için, işbu Ekte gösterilen hakları birbirlerine verirler; anılan seferlere, kendisine bu haklar verilen Sözleşen Tarafın ihtiyarına göre, derhal veya daha ileri bir tarihte başlanabilir.

Madde — 2.

a) Sözleşen Taraflardan biri tarafından diğer Sözleşen Tarafa kurulması hakkı verilen her bir hava seferi, bu son Taraf, anılan seferi işletmek için bir veya birkaç hava ulaştırma teşebbüsü tâyin ederetmez işletmeye açılabilecektir. Bu hakkı veren Sözleşen Taraf, aşağıdaki 6 ncı maddede hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, böylece tâyin olunan hava ulaştırma teşebbüsüne veya teşebbüslerine gereken işletme müsaadesini gecikmeksizin verecektir.

b) Yukarda anılan hakları veren Sözleşen Taraf, böylece tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsünü veya teşebbüslerini işbu Anlaşmada derpiş olunan seferlere başlamaya mezun kılmadan önce, ülkesinde yürürlükte bulunan kanun ve nizamlar gereğince, hüviyetlerini ispadedici mahiyette kendilerinden her türlü vesikalar vermelerini isteyebileceklerdir.

c) İlgili Hükümetlerce tâyin olunabilecek bâzı bölgelerde milletlerarası bir hava seferinin kurulması, yetkili askerî makamların tasvibine sunulacaktır.

Madde — 3.

Tatbikatta her hangi bir farklı işleme meydan vermemek ve eşitliği sağlamak maksadiyle :

a) Sözleşen Taraflardan her biri, öteki Taraf hava ulaştırma teşebbüslerinin, kendi hava alanlarını kullanmaları ve başka kolaylıklardan faydalanmaları karşılığı olarak alacağı veya alınmasına müsaade edeceği hareların, milletlerarası benzer seferlerde kullanılan kendi milli uçaklarına alınan hava alanlarını kullanma ve kolaylıklardan faydalanma karşılığı olarak ödenecek harelardan daha yüksek olmamasını kabul eder.

b) Sözleşen Taraflardan birinin ülkesine, öteki Sözleşen Tarafa tâyin edilen hava ulaştırma teşebbüsü tarafından, veya böyle bir teşebbüs hesabına, ithal edilip munhasıran bu teşebbüs uçakları tarafından kullanılacak yakıtlar, makina yağları ve yedek parçalar, Gümrük Resimleri, muayene ücretleri veya diğer milli resim ve hareların alınması bakımından milli hava ulaştırma teşebbüslerine veya en ziyade müsaadeye mazhar millet hava ulaştırma teşebbüslerine uygulanan işlemden faydalanacaktır.

c) Ekte tarif edilen hava yollarını ve seferlerini işletmeye izinli Sözleşen Tarafın hava ulaştırma teşebbüslerine ait sivil uçaklarda bulunan yakıtlar, makina yağları, yedek parçalar, mütat teçhizat ve uçak kumanyası; anılan uçaklar tarafından öteki Sözleşen Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlar esnasında kullanılan veya sarf edilse bile, bu Taraf ülkesine giriş veya bu ülkeden çıkışta, Gümrük Resimleri, muayene ücretleri veya diğer benzer resimlerden muaf tutulacaktır.

Madde — 4.

Sözleşen Taraflardan birinin verdiği veya muteber tanıdığı ve henüz müddeti geçmemiş hava sey-

rüsefer şahadetnameleri, uçuşa elverişlilik bröveleri ve lisansları Ekde gösterilen hava yollarının ve seferlerinin işletilmesi için öteki Sözleşen Tarafça da muteber tanınacaktır.

Ancak, Sözleşen Taraflardan her biri, kendi uyrukluklarına diğer bir Devlet tarafından verilmiş olan uçuşa elverişlilik brövelerini ve lisanslarını kendi ülkesi üzerinde yapılacak uçuşlar için muteber tanımamak hakkını muhafaza eder.

Madde — 5.

a) Sözleşen Taraflardan birinin, milletlerarası hava seyrüseferinde kullanılan uçakların kendi ülkesine giriş ve çıkışı hakkındaki veya anılan uçakların kendi ülkesi sınırları içinde buldukları müddetçe işletilmesi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve nizamları, öteki Sözleşen Taraf hava ulaştırma teşebbüsünün veya teşebbüslerinin uçaklarına da uygulanacaktır.

b) Yolcular, mürettebat ve uçakla mal gönderenler, gerek şahsan gerekse kendi nam ve hesaplarına hareket eden bir üçüncü şahıs vasıtasıyla, Sözleşen Taraflardan her birinin ülkesinde, giriş, çıkış formaliteleri, göç, pasaport ve karantina işlerine mütaallik bulunanlar gibi yolcular, mürettebat ve malların memlekete girişini, memlekette kalışını ve memleketten çıkışını tanzim eden kanun ve nizamlara riayetle mükellef olacaklardır.

Madde — 6.

Sözleşen Taraflardan her biri, öteki Sözleşen Tarafça tâyin edilen bir hava ulaştırma teşebbüsü mülkiyetinin esash kısmının ve fiilî murakabesinin bu son Taraf uyruklularının elinde bulunduğu kanaat getirmediği hallerde veya bu teşebbüs, ülkesi üzerinde faaliyette bulunduğu devletin kanun ve nizamlarına, yukardaki 5 nci maddede işaret olunduğu şekilde, riayet etmediği veya işbu Anlaşmanın kendisine yüklediği vecibeleri yerine getirmediği takdirde bu teşebbüse işletme müsaadesi vermeyi reddetmek veya verilmiş olan müsaadeyi geri almak hakkını muhafaza eder.

Madde — 7.

İşbu Anlaşma ve buna dayanarak yapılacak bütün mukaveleler Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

Madde — 8.

Sözleşen Taraflardan biri, işbu Anlaşma Eki hükümlerinden her hangi birinin değiştirilmesini arzu ettiği takdirde, her iki Sözleşen Taraf yetkili makamlarının bu maksatla birbirleriyle danışmalarını isteyebilecek ve bu danışma, istek tarihinden itibaren sayılmak üzere 60 günlük bir süre içinde başlayacaktır. Anılan makamların kararlaştırdıkları her değişiklik diplomatik nota teatisi suretiyle teyidedildikten sonra yürürlüğe girecektir.

Genel mahiyette çok taraflı bir Havacılık Sözleşmesi her iki Sözleşen Taraf için yürürlüğe girdiği takdirde, Taraflar işbu Anlaşma ve Eki hükümlerinin anılan Sözleşme hükümleri ile uygunluğunu sağlamak maksadiyle danışacaklardır.

Madde — 9.

a) Sözleşen Taraflar, işbu Anlaşmanın veya Ekinin yorumlanmasına ve uygulanmasına mütaallik olup, karşılıklı görüşme yolu ile halledilemeyen her hangi bir uyuşmazlığı hakeme sunmayı kabul ederler.

b) Böyle bir uyuşmazlık, 7 Aralık 1944 te Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesi ile kurulan Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine arz olunacaktır.

c) Bununla beraber Sözleşen Taraflar, aralarında anlaşarak, uyuşmazlığı bir Hakem Mahkemesine yahut tâyin edecekleri her hangi bir şahıs veya teşekküle sunarak da halledebilirler.

d) Sözleşen Taraflar verilecek hükme riayet etmeyi taahhüt ederler.

Madde — 10.

Sözleşen Taraflardan her biri, işbu Anlaşmaya son vermek istediğini öteki Tarafa nota ile bildirebilir. Böyle bir son verme Tarafların anlaşması ile, müdetin son bulmasından önce iptal edilmedikçe, notanın öteki Tarafa alınması tarihinden 12 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Madde — 11.

İşbu Anlaşma ile Ekinin tatbiki mevzuunda «Ülke» nin tarifi, «Beynelmilel Sivil Havacılık Anlaşması» nın 2 nci maddesinde musarrah tarife tekabül etmektedir.

Madde — 12.

a) İşbu Anlaşma tasdik edilecek ve tasdiknamelerin teatisi bir an evvel Brüksel'de vukubulacaktır.

b) İşbu Anlaşma tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren meriyete girecektir. 25 Ekim 1956 tarihinde Ankara'da fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
M. Nuri Birgi

Belçika Hükümeti
adına
Gérard Walravens

Ek

A) İşbu Anlaşma gereğince tâyin edilecek Türk hava ulaştırma teşebbüslerine, Belçika ülkesi üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile aşağıda gösterilen yolları takiben Brüksel ve Ostend'da milletlerarası yolu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir :
«Her iki istikamette olmak üzere, mutavassıt noktalar tarikiyle, Türkiye'den Belçika'ya ve daha ilerideki memleketlere.»

B) Keza, işbu Anlaşma gereğince tâyin edilecek Belçika hava ulaştırma teşebbüslerine Türkiye ülkesi üzerinde transit uçuş ve teknik tevakkuf hakları ile, aşağıda gösterilen yolları takiben Ankara ve İstanbul'da milletlerarası yolu, posta ve yük almak ve boşaltmak hakkı verilmiştir :

«Her iki istikamette olmak üzere, mutavassıt noktalar tarikiyle, Belçika'dan Türkiye'ye ve daha ilerideki memleketlere.»

C) Sözleşen Taraflardan her birinin, bir hava seferini işletmeye başlamadan önce öteki Tarafa, onun ülkesine giriş ve ülkesinden çıkış için tasarladığı yönleri bildirmesi ve bunun üzerine öteki Tarafın, kendi ülkesine giriş ve çıkış noktaları ile ülkesi üzerinde takibedilecek olan uçuş yolunu göstermesi Taraflarca kabul olunmuştur.

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/560)

T. C.
Başvekkâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 118/3165

15 . X . 1956

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ve Ek Protokol ile teati olunan mektupların tasdikı hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 2 . X . 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihası, esbâbı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Mezkûr Zabıtname ve Ek Protokol ile mektupların 6653 sayılı Kanunun 1 nei maddesine istinaden İera Vekilleri Heyetinin 2 . X . 1956 tarihli ve 4/8046 sayılı Kararnamesiyle tasvibedilmiş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

9 Temmuz 1949 tarihli Türkiye - Çekoslovakya Ticaret Anlaşmasının 6 nei maddesinde derpiş olunan Muhtelit Komisyon, geçen sene Prag'da yapılan son toplantısından beri iki memleket arasında cereyan eden ticari mübadelelerin durumunu ve mer'i anlaşmaların tatbikatını gözden geçirmek üzere, 24 Temmuz - 16 Ağustos 1956 tarihleri arasında Ankara'da içtima etmiştir.

Bu içtimada cereyan eden müzakereler sırasında, zabıtnamede belirtildiği üzere, 1955 - 1956 devresi zarfında iki memleket arasında vukubulan ticari mübadelelerin seyri tetkik olunmuş ve bu ticaretin ileriyeye muzaf inkişaf imkânları üzerinde görüşülmüştür.

Bu arada Çekoslovakya ile kredili muamelelerin halen mer'i anlaşmalar çerçevesi dâhilinde cereyan etmesi ve bunların herbirinin ayrı ayrı tetkik olunmak suretiyle iki Hükümetçe nazarı itibara alınmasına eskisi gibi devam olunması hususunda mutabık kalmıştır.

Diğer taraftan iki Heyet Başkanı arasında mektup teatisi suretiyle ve memleketimizin hali hazır ihtiyaçları göz önünde tutularak, 10 Kasım 1950 tarihli Protokol çerçevesi dâhilinde Çekoslovakya'dan getirilecek mallar listesine bâzı ilâveler yapılmıştır.

Çekoslovak Kuronunun kıymetinin 30 Mayıs 1953 tarihinde yeniden tesbit edilmiş bulunması ve eski «Çekoslovakya Milli Bankasının» vazife ve salâhiyetlerinin «Statni Banka Československa» ya devredilmiş olması neticesinde, 9 Temmuz 1949 tarihli Türk - Çekoslovak Ödeme Anlaşmasında yapılması gereken tashihat, 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan bir Ek Protokol ile yine aynı tarihte teati olunan mektupların mevzuunu teşkil etmiştir.

Çekoslovakya ile aramızdaki ticari mübadelelerin inkişafına ve memleketimizin iktisadi menfa'atlerine hizmet edecek mahiyette mütalâa edilen işbu anlaşmalar Büyük Millet Meclisinin yüksek tasdikine sunulur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/560

Karar No. 36

16 . II . 1957

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan zabıtname ile ek protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında kanun lâyihası, Hükümet temsilcileri hazır olduğu halde encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan tetkikat sonunda Hükümetin mucip sebepleri yerinde görülerek lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi
Giresun
H. Erkmən

Bu M. M. Kâtip
Denizli
A. Çobanoğlu

Antalya
B. Onat

Çanakkale
N. F. Alpkartal

Çanakkale
B. Enüstün

Çorum
S. Baran

Çorum
K. Terzioğlu

Giresun
H. Bozbağ

Hatay
A. M. Bereketoğlu

Kastamonu
B. Aktaş

Kocaeli
H. O. Erkan

Konya
M. Obuz

Manisa
H. Bayır

İmzada bulunamadı

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No. 1/560

Karar No. 41

19 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan zabıtname ile ek protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu:

Hükümetin esbabı mucibesinde serdedilen hususlar encümenimizce de muvafık mütalâa olunduğundan kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul olundu.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi
Ordu
M. Yazıcı

Mazbata - M.
İzmir
N. S. Altuğ

Kâtip
Konya
M. Güzelkılınç

Bursa
M. Erdener
İmzada bulunamadı

Bursa
H. Şaman
İmzada bulunamadı

Bursa
B. C. Zağra

Çoruh
H. Çeltikçioğlu

Elâziğ
S. Ergene

Sivas
H. Yüksel

Van
H. Kartal

Yozgad
H. Tatlıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektupların tasdiki hakkında kanun lâyihası.

MADDE 1. — Türkiye ile Çekoslovakya arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde, Ankara'da tanzim ve imza olunan Zabıtname ile Ek Protokol ve teati olunan mektuplar kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 . X . 1956

**Başvekil ve
Maliye V. V.
A. Menderes**

**Devlet Vekili ve
Millî Müdafaa V. V.**

Ş. Ergin

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Millî Müdafaa Vekili

Maliye Vekili

Nafia Vekili

M. Çavuşoğlu

Sıh. ve İç. Mv. Vekili

N. Körez

Ziraat Vekili

E. Budakoğlu

Çalışma Vekili

M. Tarhan

Devlet Vekili

M. C. Bengü

**Devlet Vekili ve
İkt. ve T. V. V.**

E. Kalafat

Adliye Vekili

H. A. Göktürk

**Dahiliye Vekili ve
Hariciye Vekili V.**

E. Menderes

Maarif Vekili

A. Özel

İktisat ve Ticaret Vekili

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsman

Münakalât Vekili

A. Demirer

İşletmeler Vekili

S. Ağaoğlu

ZABITNAME

Türkiye Cumhuriyeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti arasında 9 Temmuz 1949 tarihinde imzalanmış olan Ticaret Anlaşmasının 6 nci maddesine uygun olarak, Ankara'da, 24 Temmuzdan 16 Ağustos 1956 ya kadar Muhtelit Komisyon halinde iktima eden Türk ve Çekoslovak Heyetleri, halen mer'i Ticaret ve Ödeme anlaşmalarının yukarıda mezkûr komisyonun son iktima tarihinden beri vukubulan tatbikatını gözden geçirmişler ve aşağıdaki neticelere varmışlardır.

I - Mal mübadelelerine ait meseleler :

1. İki heyet, 1955 - 1956 devresi zarfındaki ticari mübadelelerin hacminde, evvelki senelere kıyasen, bir artış müşahede eylemiş ve 9 Temmuz 1949 tarihli Ticaret ve Ödeme anlaşmaları tatbikatının tatminkâr olduğunu beyan etmişlerdir.

2. Bundan sonra da ticari muamelelerin yürütülmesini kolaylaştırmak maksadiyle, iki Heyet, her iki memleketin hali hazır ihtiyaç ve imkânlarını nazarı itibara alarak, geniş ve faydalı görüş teatisinde bulunmuşlardır.

3. Tütün protokolü ile ilgili görüş teatilerine istinaden, Türkiye'nin halihazır ihtiyaçlarını nazarı itibara alan Çekoslovak Heyeti, 12 Kasım 1952 tarihli mektupla tadil edilmiş olan 10 Kasım 1950 tarihli Tütün Protokolüne ek mal listesine bâzı maddelerin ilâvesine mütedair Türk Heyeti teklifini müspet karşılamıştır. Bu hususta iki Heyet Başkanları arasında 16 Ağustos 1956 tarihinde mektup teati edilmiştir.

4. Çekoslovak Heyeti mevsimlik vasfı haiz Türk mallarının muntazaman Çekoslovakya'ya ithalini sağlamak maksadiyle, bu mallara ait ihraat kontenjanlarının, ihraç mevsimi başlamada n bildirilmesi zmnünde Türk Heyetinin salâhiyetli makamlar nezdinde teşebbüste bulunmasını talebetmiştir. Türk Heyeti bu talebi kaydetmiştir.

5. Çekoslovak Heyeti, iki memleket arasındaki mal mübadelelerinin kolaylaştırılması ve seyri- nin arttırılması maksadiyle, ithâl lisansları itası ile ilgili usulün basitleştirilmesini talebetmiş ve Türk makamlarının bu lisansları muntazam fasılâlarla vermesi arzusunu izhar eylemiştir. Türk Heyeti, bu talebi incelemek üzere, ilgili makamlara aksettireceğini Çekoslovak Heyetine vâdetmiştir.

II - Tediyeelere ait meseleler :

1. Mevcut fiilî bir durumun ve bunun neticesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Statni Banka Cekoslovenska arasında kabul ve tatbik olunan usulün, resmen tesbiti için, iki Heyet 9 Temmuz 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının bâzı maddelerinin metninde tadilât icrasının zaruri olduğunu müşahede etmişlerdir.

2. Yukarıda bahsî geçen tadilât, 16 Ağustos 1956 tarihinde imzalanan bir Ek Protokole mevzu olmuştur.

III - Kredi ile teçhizat malzemesi ve komple tesisler verilmesi :

Muhtelit Komisyonunda cereyan eden görüşmeler sırasında, Türkiye'ye kredi ile teçhizat malzemesi ve komple tesisler verilmesi zmnünde bir anlaşma akdi imkânlarının tetkikine dair Çekoslovak Heyetinece vâkı teklif, dikkatli bir görüş teatisinin mevzuu olmuştur.

Ancak, iki Heyet bu meselenin, iki memleket arasında mübadele ve tediye şartlarının daha müsaidolduğu bir zamanda yeniden görüşülmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Arada geçecek zaman zarfında, iki Hükümet, kredi ile teçhizat malzemesi ve komple tesisler verilmesi ile ilgili talepleri, her talebi ayrı ayrı tetkik ederek bugüne kadar olduğu gibi ve imkânlar nispetinde, nazarı itibara almaya devam edeceklerdir.

Türk Hükümeti adına
Semih Günver

Çekoslovak Hükümeti adına
Ladislav Malý

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÇEKOSLOVAK CUMHURİYETİ ARASINDAKİ 9 TEMMUZ
1949 TARİHLİ ÖDEME ANLAŞMASINA EK PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çekoslovakya Cumhuriyeti Hükümeti aşağıdaki hususları karşılaştırmışlardır:

Madde — 1.

Çekoslovakya Cumhuriyetinin kanuni âmir hükümleri ile ilgili olarak:

a) 9 Temmuz 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 nci maddelerinde zikredilen «Çekoslovakya Millî Bankası» tâbiri, «Statni Banka Ceskoslovenska» ibaresi ile değiştirilecektir.

b) Mezkûr Anlaşmanın 4 ve 6 ncı maddelerinde zikredilen 150 000 000 Çekoslovak Kuru tutarındaki meblâğ, Çekoslovak Kuruunun yeni rayicine uygun olarak, 21 600 000 Çekoslovak Kuru olarak değiştirilmiştir. Bu delişiklik 1 Haziran 1953 tarihinden itibaren yürürlüğe konulmuştur.

c) Mezkûr Anlaşmanın 11, 12 ve 13 ncü maddelerinde zikredilen 75 000 000 Çekoslovak kuru tutarındaki meblâğ, Çekoslovak kuruunun yeni rayicine uygun olarak, 1 Haziran 1953 ten itibaren 10 800 000 Çekoslovak kuru olarak değiştirilmiştir.

Madde — 2.

1 nci maddenin (b) bendinde zikredilen ve yukarda mezkûr Anlaşmanın 4 ve 6 ncı maddelerinin mevzuunu teşkil eden 21 600 000 Çekoslovak kuru tutarındaki meblâğ, 25 000 000 Çekoslovak kuru olarak tesbit edilmiştir.

Madde — 3.

9 Temmuz 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasının 13 ncü maddesinin (d) bendinin metni, aşağıdaki metin ile değiştirilmiştir:

«Altı aylık birinci tasfiye müddetinin sona ermesinden itibaren başlıyan senelik devrelerin her birinin hitamında, tasfiye hesabında mevcut bakiyenin 10 800 000 Çekoslovak kuruuna kadar olan kısmı, borçlu tarafca, altın, ABD Dolârı, İsviçre Frangı veya - iki Banka arasında vukubulacak anlaşmayı mütaakıp - hale göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya Statni Banka Ceskoslovenska tarafından kabul edilecek diğer her hangi bir para ile ve çevirme günü Prag'daki vasati resmî rayicileri üzerinden ödenecektir. Bu suretle, işbu Anlaşmanın mer'i bulunduğu müddet zarfında akdedilen mukavelelerden mütevellit karşılıklı borçlar tamamen bu suretle tasfiye edilecektir.

Madde — 4.

İşbu Ek Protokol, 1 Eylül 1956 tarihinde yürürlüğe girecek ve yürürlük süresi, 9 Temmuz 1949 tarihinde imzalanmış olan Ödeme Anlaşmasınınki ile aynı olacaktır.

Ankara'da, 16 Ağustos 1956 tarihinde, Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına
Semih Günver

Çekoslovak Hükümeti adına
Ladislav Maly

*Çekoslovak Heyeti
Başkanı*

Ankara, 16 Ağustos 1956

Bay Başkan,

30 Mayıs 1953 tarihli, 41 sayılı Kanuna uygun olarak Çekoslovakya'da vukubulan para reformu neticesinde Çekoslovak kuronunun rayiçlerine mütedair 9 Temmuz 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasına ek mektubun halen hükümsüz olduğunu size tasrihen bildirmekle şeref kazanırım.

Yukarda mezkûr Anlaşmanın 8 nei maddesinin tatbiki için, Çekoslovak kuronu kıymetinin 0,123 426 gr. sâf altın olarak tesbit ve Çekoslovak kuronunun bu yeni resmî rayicinin 1 Haziran 1953 ten beri tatbik edildiğini bildirmek isterim.

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetinizin mutabakatını bana lûtfen teyideylemenizi rica ederim.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Bay Semih Günver,
Türk Heyeti Başkanı
Ankara

Çekoslovak Heyeti Başkanı
Ladisláv Maly

Türk Heyeti Başkanı

Ankara, 16 Ağustos 1956

Bay Başkan,

Müfadi aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«30 Mayıs 1953 tarihli, 41 sayılı Kanuna uygun olarak Çekoslovakya'da vukubulan para reformu neticesinde Çekoslovak kuronunun rayiçlerine mütedair 9 Temmuz 1949 tarihli Ödeme Anlaşmasına ek mektubun halen hükümsüz olduğunu size tasrihen bildirmekle şeref kazanırım.

Yukarda mezkûr Anlaşmanın 8 nei maddesinin tatbiki için, Çekoslovak kuronu kıymetinin 0,123 426 gr. sâf altın olarak tesbit ve Çekoslovak kuronunun bu yeni resmî rayicinin 1 Haziran 1953 ten beri tatbik edildiğini bildirmek isterim.

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetinizin mutabakatını bana lûtfen teyideylemenizi rica ederim.»

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetimin mutabakatını teyidetmekle şeref kazanırım.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Bay Ladisláv Maly
Çekoslovak Heyeti Başkanı
Ankara

Türk Heyeti Başkanı
Semih Günver

Çekoslovak Heyeti Başkanı

Ankara, 16 Ağustos 1956

Bay Başkan,

24 Temmuz - 16 Ağustos 1956 tarihleri arasında Ankara'da toplanan Muhtelit Komisyonadaki görüşmelerimize atfen, isimleri aşağıya derecedilmiş olan Çekoslovak mallarının, 10 Kasım 1950 tarihli Protokol çerçevesi dâhilinde Türkiye'ye ithal edilecek malları tesbit üzere Prag'da 12 Kasım 1952 tarihinde teati olunan mektuba ek listeye ilâve edileceğini ittilanıza arz etmekle şeref kazanırım.

Türk gümrük tarife No. sı	İstatistik No. sı	Malm einisi
379	1257	Yalnız dekatir bezi ve su geçmez trenç- kotluk kumaş.
449	1473	Sair kauçuk mamulâtı.
454	1485	Mücellit muşambası.
454	1486	Mühendis ve ressam müşambaları.
539	1862	Bıçak, çatal, kaşık.
539	1864	Çakı, kalemtraş.
539	1865	Makas, makinalı sağ makası.
552	1906	Emaye, galvanizli mutfak takımları.
567	2013	Üniforma yıldızı, düğme ve emsali.
595	2140	Masa ve duvar saatleri.
619	2222	Telsiz telefon, mürsile makinası ve ak- samı.

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetinizin mutabakatını bana lûtfen teyideylemenizi rica ederim.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Bay Semih Günver
Türk Heyeti Başkanı
Ankara

Çekoslovak Heyeti Başkanı
Ladislav Maly

Türk Heyeti Başkanı

Ankara, 16 Ağustos 1956

Bay Başkan,

Müfadi aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«24 Temmuz - 16 Ağustos 1956 tarihleri arasında Ankara'da toplanan Muhtelit Komisyonadaki görüşmelerimize atfen, isimleri aşağıya dercedilmiş olan Çekoslovak mallarının, 10 Kasım 1950 tarihli Protokol çerçevesi dâhilinde Türkiye'ye ithal edilecek malları tesbit etmek üzere Prag'da 12 Kasım 1952 tarihinde teati olunan mektuba ek listeye ilâve edileceğini irtulanıza arz etmekle şeref kazanırım.

Türk gümrük tarife No. sı	İstatistik No. sı	Mahru cinsi
379	1257	Yalnız dekatir bezi ve su geçmez trenç- kotluk kumaş.
449	1473	Sair kauçuk mamulâtı.
454	1485	Mücellit muşambası.
454	1486	Mühendis ve ressam muşambaları.
539	1862	Bıçak, çatal, kaşık.
539	1864	Çakı, kalemtraş.
539	1865	Makas, makinalı sağ makası.
552	1906	Emaye, galvanizli mutfak takımları.
567	2013	Üniforma yıldızı, düğme ve emsali.
595	2140	Masa ve duvar saatleri.
619	2222	Telsiz telefon, mürsile makinası ve ak- samlı.

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetinizin mutabakatını bana lütfen teyideylemenizi rica ederim.»

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetimin mutabakatını teyid etmekle şeref kazanırım.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Bay Ladislav Maly
Çekoslovak Heyeti Başkanı
Ankara

Türk Heyeti Başkanı
Semih Günver

Devre : X
İçtima : 3

S. SAYISI : 176

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/635)

T. C.

Başvekâlet

25 . II . 1957

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-531/535

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 22.II.1957 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

722 sayılı Kanun 4 . XI . 1926 tarihinde iklim ve medeni ihtiyaçlara cevap verme durumu itibarıyla memleketin Garp kısmındaki vilâyetlerinden farklı görülen Şark bölgesinin bâzı vilâyetlerini bütün mülhakati ile ve mintakavi olarak ayırmaktadır. Bu kanun nispi bir terakki arz eden vilâyetlerin bu bölge dışında bırakılmasını sağlamak maksadiyle 24 . V . 1928 tarihinde 1297 sayılı Kanun ile kısmen tadil edilmiş ise de bugünün realitesine yine uymamakta, nakil ve tâyin hakkında düşünülen ve adalet esasına dayanan yeni prensiplerin tatbik edilmesini sağlamaya da kifayet etmemektedir.

Çünkü, 1928 yılından beri 1297 sayılı Kanun ile tesbit edilen bölgedeki şehir ve kasabalarımızdan birçoğu tren, uçak, elektrik ve su tesislerine, sıhhi ve içtimai müesseselere kavuşmuş, imar ve nüfus bakımından terakkiye mazhar olarak, her türlü ihtiyacı karşılayan mamur birer belde olmuşlardır. Buna mukabil, bu kanun dışında kalan yerlerin yekdiğerine nazaran mevcut bulunan farkları hiç dikkate alınmıyarak, hepsinin eşit şartları haiz mevkiler telâkki edilmesi ve tâyinlerin bu esasa göre yapılması büyük bir adeletsizlik doğurmaktadır.

Bunun için yalnız Şark vilâyetlerinin değil, bütün yurdun iktisadi ve muvasala durumları, kültür ve sağlık müesseseleri, iklim ve diğer şartlar bakımından birbirleriyle eşit durumda bulunan yerleri bir grup teşkil etmek suretiyle yurdun garnizon bulunan mevkilerinin dört esas bölgeye ve bu bölgelerde kendi içerisinde derecelere ayrılmak suretiyle tasnif edilmesi düşünülmüştür.

Bu suretle meydana getirilen bölgelere ordu mensuplarının münavebe ile nakillerinin diğer tâyin faktörleri de dikkate alınmak suretiyle plânlı bir şekilde yapılması ve bu bölgelerde ordu mensuplarının kalış sürelerinin eşit bir esasa bağlanması mümkün olacaktır.

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinlerine hak ve adalet prensiplerinin ışığı altında plânlı bir istikamet vermeyi temin bakımından bu kanun lâyihasının hazırlanmasına lüzum hissedilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesi; ordu garnizonlarının bulunacağı mahallerin iktisadi, içtimai, muvasala durumları, kültür ve sağlık müesseseleri, iklim ve diğer şartlar nazarı itibara alınarak ihtiyaçlara cevap vermek bakımından A., B., C., D., olmak üzere dört esas bölgeye ayrılmasını ve bu bölgelerin de kendi içlerinde yukarıki esaslara göre derecelendirilmesini ve ordu mensuplarının münavebe ile bu bölgelere tâyin ve nakillerinin yapılmasını derpiş etmektedir.

Lâyihamın ikinci maddesiyle; bu bölgelerin tesbiti, kendi içlerinde derecelendirilmeleri, ordu mensuplarının hizmetlerindeki hususiyet göz önünde tutularak bu bölgelerde kalacakları müddetler, bölgeler dâhilindeki yerlerin değişen şartlara göre yeniden sınıflandırılmaları, nakil ve tâyinlerde dikkate alınacak sair hususların Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleriyle Harita Umum Müdürlüğü personeli için Millî Müdafaa Vekâleti; Jandarma Umum Kumandanlığı mensubini hakkında ise Dahiliye Vekâletince hazırlanacak talimatnameler ile tesbiti derpiş olunmaktadır.

Lâyihamın üçüncü maddesinde, fevkalâde hallerde ve harbde İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kanun hükümlerinin tatbik edilmeyebileceği belirtilmiştir.

Lâyihamın dördüncü maddesi ile; 722 ve 1297 sayılı Kanunlar (ki bu kanunlar halen Şark tâyinlerini tanzim eden kanunlardır) meriyetten kaldırılmaktadır.

Muvakkat madde; bu kanunun neşrinden evvel hizmette bulunan ordu mensuplarının evvelce buldukları bölgeler göz önünde tutularak bu kanun hükümlerine göre tâyinlerinin yapılacağı hükmünü ihtiva etmektedir.

Lâyihamın 5 ve 6 ncı maddeleri meriyet hükümleridir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No 1/635

Karar No. 40

11. IV. 1957

Yüksek Reisliğe

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında kanun lâyihası, Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan incelemede, kanun lâyihasının esbabı mucibesinde arz ve izah edilen mütalâa encümenimizce muvafık mütalâa edildiğinden kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Millî Müdafaa Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi Mazbata M.
Edirne Yozgad
R. Nasuhioğlu *Ö. L. Erzurumluoğlu*

Kocaeli	Amasya	Amasya
<i>S. Yalım</i>	<i>K. Eren</i>	<i>M. Zeren</i>
Bolu		Gümüşane
<i>R. Akşemsettinioğlu</i>		<i>İ. H. Baykal</i>
İmzada bulunamadı		
İsparta	İzmir	Kastamonu
<i>T. Tola</i>	<i>P. Arat</i>	<i>S. Çağlar</i>
Kastamonu	Kırşehir	Konya
<i>M. Kuşakçıoğlu</i>	<i>T. Taşer</i>	<i>M. R. Özal</i>
Kütahya	Muğla	Samsun
<i>N. H. Pepeyi</i>	<i>Y. Paşamehmetoğlu</i>	<i>E. Anıt</i>
Samsun	Seyhan	Trabzon
<i>M. Özkefeli</i>	<i>A. Kırık</i>	<i>P. Sanac</i>
	Uşak	
	<i>Y. Aysal</i>	

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/635

Karar No. 28

24. IV. 1957

Yüksek Reisliğe

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında kanun lâyihası ilgili vekâletler mümes-sillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan inceleme sonunda, lâyihanın günün ihtiyaçlarına uygun olduğuna kaani bulunan encümenimiz teklifi esas itibariyle kabul etmiş, ancak bölgelerin tesbiti gibi her gün değişen şartlara göre ayarlanması icabeden hususların kanun metnine sokulması mahzurlu mütalâa edildiğinden, mezkûr hususların talimatname ile tesbiti uygun görülmüştür.

Mâruz hususları ihtiva etmek üzere lâyiha-nın birinci ve ikinci maddeleri yeniden kale-me alınarak, mütaakıp maddeler ise teklif veç-

hile aynen kabul edilmiştir.

Heyeti Umumiyenin yüce tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. Encümeni Reisi Bu Mazbata M.

Trabzon

Erzincan

S. Orberk

M. R. Sanalan

Ankara

Edirne

Erzurum

M. Ergüder

K. Yaşınkılıç

İ. A. Akdağ

İstanbul

Kocaeli

Niğde

T. Yazıcı

K. Meriç

Z. Üner

Seyhan

Tokad

S. Tekelioğlu

H. Bozbeyoğlu

İmzada bulunamadı

Tunceli

Urfa

A. Bora

S. Önhon

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Ordu garnizonlarının bulunduğu ve bulunacağı mahaller, iktisadi, içtimai ve muvasala durumları, kültür ve sağlık müesseseleri, iklim ve diğer şartlar bakımından dört esas bölgeye ayrılır ve ihtiyaçlara cevap verme derecesini ifade etmek üzere sırasıyle (A, B, C, D) olarak isimlendirilir. Bu bölgeler de kendi içlerinde yukardaki esaslara göre ayrıca derecelendirilir.

Ordu mensuplarının bu bölgelere tâyin ve nakilleri münavebe ile yapılır.

MADDE 2. — 1 nci maddede yazılı essalar dâhilinde bölgelerin tesbiti, ayrıca kendi içlerinde derecelendirilmeleri, subay, askerî memur, astsubay ve diğer ordu mensuplarının hizmetlerindeki hususiyetler göz önünde bulundurularak bölgelerde kalacakları müddetler, bölgeler dâhilindeki yerlerin değişecek şartlara göre yeniden sınıflandırılmaları, tâyin ve nakillerde dikkate alınacak sair hususlar Kara, Deniz ve Hava Kuv-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ordu mensuplarının nakil ve tâyinleri hakkında Kanun

MADDE 1. — Ordu mensuplarının bulunduğu ve bulunacağı mahaller, iktisadi, içtimai, iklim ve muvasala durumları ile kültür ve sağlık müesseseleri ve bunlara mümasil diğer şartlar bakımından bölgelere ayrılır.

Ordu mensuplarının bu bölgelere tâyin ve nakilleri münavebe ile yapılır.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı essalar dâhilinde bölgelerin tesbiti, subay, askerî memur, assubay ve diğer ordu mensuplarının hizmetlerindeki hususiyetler göz önünde bulundurularak bölgelerdeki kalacakları müddetler, bölgelere giren yerlerin değişecek şartlara göre yeniden sınıflandırılmaları, tâyin ve nakillerde dikkate alınacak sair hususlar, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Harita Umum Müdürlüğü

vetleriyle Harita Umum Müdürlüğü personeli için Millî Müdafaa Vekâletince, Jandarma Umum Kumandanlığı personeli hakkında ise Dahiliye Vekâletince hazırlanacak talimatnameler ile tesbit olunur.

MADDE 3. — Fevkalâde hallerde ve harbde bu kanun hükümleri, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tatbik edilmeyebilir.

MADDE 4. — 722 ve 1297 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel hizmette bulunan ordu mensuplarının evvelce buldukları bölgeler göz önünde tutularak kanun hükümlerine göre tâyinleri yapılır.

MADDE 5. — Bu kanun, neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur. 22 . II . 1957

Başvekil	Devlet Vekili
A. Mederes	M. C. Bengü
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
Millî M. V. V.	E. Kalafat
S. Ergin	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
C. Yardımcı	H. A. Göktürk
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	N. Gedik
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
—————	H. Polatkan
Maarif Vekili	Nafia Vekili ve
A. Özel	Hariciye V. V.
	E. Menderes
İkt. ve Ticaret Vekili	Srh. ve İç. Mua. Vekili
A. Aker	N. Körez
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
H. Hüsmen	E. Budakoğlu
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
A. Demirer	M. Tarhan
İşletmeler Vekili	
S. Ağaoğlu	

personeli için Millî Müdafaa Vekâletince, Jandarma Umum Kumandanlığı personeli hakkında ise Dahiliye Vekâletince hazırlanacak talimatnamelerle tesbit olunur.

MADDE 3. — Lâyiha'nın üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyiha'nın dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel hizmette bulunan ordu mensuplarının evvelce buldukları bölgeler göz önünde tutularak kanun hükümlerine göre tâyinleri yapılır.

MADDE 5. — Lâyiha'nın Beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Lâyiha'nın altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bir Türk - Alman örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası ve Ziraat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/619)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/498, 234

24 . 1 . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair Ziraat Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 28 . XII . 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Ziraat ve hayvancılığımızın son senelerde mazhar olduğu büyük terakki ve inkişafa rağmen henüz modern Garp çiftçiliğinin ve bu meyanda Alman çiftçilik tekniğinin sağlıyabileceği imkân ve faydalardan müstağni kalamıyacağımız aşikârdır. Diğer taraftan bilhassa sebze, pancar, fiy ve muhtelif çayır tohumlarına karşı Almanya'dan mühim talepler gelmekte, fakat elde mevcut teknik imkânlar bu talepleri arzulanıldığı şekil ve miktarda karşılamaya kifayet etmemektedir. Memleketin esaslı bir kazanç kaynağı olan hayvancılığımızın gelişmesi de bilhassa hariçten damızlık hayvan getirtilmesine ve Garp hayvancılık tekniğinin memleketimizde yerleşmesine vabeste bulunmaktadır. Hayvancılık mevzuunda merinoslaştırma ve sütçülük işleri son derece ehemmiyet kesbetmiş ve bu sahada bilhassa Almanya'nın malzeme ve tecrübe zenginliği ve teknik üstünlüğü aşikâr bulunmuştur. Bu itibarla Alman mütehassısları ve Alman malzeme ve sermayesiyle ve Devlete külfet olmaksızın kurulaçak ve işletilecek çiftliklerin hem muhitlerindeki çiftçiler ve teknik elemanlar için bir öğretim ve eğitim merkezi olmak, hem de bu işletmelerden elde edilecek kâr yine yurdun zirai kalkınmasına tahsis ve sarf edilmek bakımlarından faydalı ve hayırlı tesirleri olacağından şüphe edilmemektedir. Böyle bir işletmede zirai sulama, arazi islahatı, toprak muhafazası ve zirai mücadele gibi Alman tekniğinin bilhassa üstünlük gösterdiği sahalarda vâkı olacak faaliyetler ise çiftlik muhiti için ayrı bir istifade vesilesi teşkil edilecektir.

İlişik olarak takdim kılınan kanun lâyihası yukarıda arz edilen maksatları teminen ve aynı zamanda bu mevzuda hükümetimize arzı hizmet eden Alman Hükümetiyle Alman - Türk Cemiyetinin hüsününyete makrun mütaaddit tekliflerinin fiiliyata çıkmasında memleket hesabına fayda görülmüş olmasından dolayı ve ananevi Türk - Alman dostluğunun tezahürüne yeni bir vesile vereceği düşüncesiyle hazırlanmıştır.

Lâyihanın birinci maddesi Ziraat Vekâletini Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken bir Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesinin kurulması salâhiyeti ile teçhiz eylemekte ve işletmenin gayesini belirtmektedir. İkinci madde işletmenin idare tarzını hükme bağlamış ve idare tarzının işin ve zamanın icaplarına göre tanzimini ve seyyalyetini teminen bu esasların İcra Vekilleri Heyetince ka-

rarlaştırılmasını derpiş eylemiştir. Lâyihanın 3 ncü maddesine göre Hazineye yalnız işletmenin arazisini temin ve tahsis etmek gibi hemen hemen hiç külfet sayılmıyacak bir vazife düşmekte ve diğer bütün ihtiyaç ve masrafların cemiyet tarafından sağlanması hüküm altına alınmaktadır. İşletmenin ve çiftliklerinin faaliyet ve muamelelerinin Ziraat Vekâletinin teftiş ve mura-kabesine tâbi tutulması, bu husus esasen vekâlet vazife ve salâhiyetleri cümlesinden bulunmakla, uygun görülmüş ve 4 ncü madde bu maksadı teminen hazırlanmıştır. İşletme bir âmme hizmeti göreceğinden lâyihanın 5 nci maddesiyle teşekkül vergi, hare ve resim muafiyeti tanınmış ve işletme idare meclisinin sureti teşekkül ve faaliyeti, işletme kârının mahalli sarfı, işletmenin hizmet müddeti ve tasfiyesi gibi esasların İcra Vekilleri Heyetince belirtilmesinde işletmenin hüsnüidaresi bakımından fayda ve zaruret mütalâa edildiği için lâyihanın 6 ncı maddesi kalemeye alınmıştır. 7 nci ve 8 nci maddeler ise usulen meriyet ve icra hususlarına taallûk eylemektedir. Lâyihanın kanuniyet kesbetmesi halinde yurt çiftçiliğine hayırlı olacak netice ve semerelerin elde edileceği kuvvetle umulmaktadır.

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat Encümeni
Esas No. 1/619
Karar No. 17

26 . II . 1937

Yüksek Reisliğe

Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası encümenimizde Ziraat Vekili ve alâkalı Vekâletler mümessillerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Mucip sebepleri ile teklif encümenimizce ittifakla tasvip olunmuştur. Maddeler üzerinde yapılan müzakereler sırasında hükümet, işletmenin İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ve bir tesis halinde kurulup idare edilmesinin derpiş olduğunu söylemiş, bu itibarla işletmenin hukuki durumunun kanun lâyihası metninde belirtilmesinde fayda mülâhaza edilerek ikinci maddeye (esaslar dairesinde) ibaresinden sonra (ve bir tesis halinde) hükmü eklenmiştir.

Çiftliklerin yalnız arazisinin Hazinece temin ve tahsisini derpiş eyliyen 3 ncü maddede tahsis keyfiyetini vuzuhlandırmak ve sınırlandırmak üzere (Hazinece temin ve tahsis olunur) hükmü (Hazinece temin ve işletmenin intifanna tahsis olunur) şeklinde vaz'edilmiştir.

5 nci maddede kullanılan (kamu müessesesi) tâbiri (âmme müessesesi) olarak tashih olunmuştur.

2 nci maddede yapılan tadil ile işletmenin

şekli bir (tesis) olarak kabul edilmesine ve Medeni Kanun hükümleri mucibince bir tesis senedinin tanzimi ve bir tesis idare heyeti teşkili tabii bulunmasına ve tesis senedinde İdare Heyetinin sayısı, tâyin şekli, hizmet müddeti, işletme kârının suret ve mahalli sarfı, işletmenin faaliyet müddeti ve tasfiye şekli gibi hususlar ve İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılacak diğer esaslar tabiatıyla yer alacağına binaen lâyihanın altıncı maddesine mahal ve lüzum kalmamış ve bu itibarla madde metninden çıkarılarak mütâakıp iki maddenin sıra numaraları ona göre tashih edilmiştir.

Encümenimizce yapılan ve yukarda arz edilen tadillere Hükümet de iştirak etmiş ve lâyihanın diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ziraat En. Reisvekili ve

M. Muharriri

Kocaeli

N. Unat

Ankara

D. Binerbay

İmzada bulunamadı

Kâtip

Uşak

H. Yılmaz

Bilecik

I. S. Çakıroğlu

Bingöl S. Göker	Burdur H. Çimen	Denizli R. Tavashoğlu	Ordu B. Baykal	Samsun A. Eker
Diyarbakır R. Karaosmanoğlu	Giresun A. N. Duyduk	Izmir N. Balaban	İmzada bulunamadı Seyhan L. Sezgin	Sinob M. V. Dayabaş
Kastamonu S. Esen		Maraş A. Kadoğlu	İmzada bulunamadı Tokad Y. Ulusoy	Yozgad A. Ünlüsoy
		İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/619
Karar No. 57

8 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Bir Türk - Alman örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair kanun lâ-yıhası, Ziraat Vekili ve alâkalı vekâletler mümesillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet teklifinin mucip sebepleri yerinde görülmüş ve Ziraat Encümenince tadilen kabul edilen metin üzerinde yapılan müzakere-lerde; birinci maddenin ikinci fıkrası sonun-daki (muhitteki çiftçilere) ibâresi, âm ve şâmil bir mâna ifade etmek üzere (memleket çiftçilerine) şeklinde değiştirilmiştir.

Çiftliğin idaresini ihtiva eden 2 nei madde hükmüde, bu çiftliklerin finansmanını de-ruhte eden Türk - Alman Cemiyetinin de fikir ve mütalâalarından faydalanmak maksadiyle (Örnek ve tatbikat Çiftlikleri İşletmesi Ziraat Vekâleti ve Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken hazırlanacak ve Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanacak esaslar dairesinde ve bir tesis halinde idare edilir) şekline sokulmuştur.

Ziraat Encümenince tâdil edilen 3 neü madde-

nin tatbikatına vuzuh vermek ve ileride intifa bedeli mevzularında her hangi bir ihtilâfa meydan vermemek maksadiye (Hazinece temin ve) ibaresinden sonra (bedelsiz olarak) ibaresinin yerleştirilmesi uygun bulunmuştur. .

Hükümet teklifinin 4, 5, 6, 7 ve 8 nei madde-leri mevcut âzanın ittifakiyle encümenimizce kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Encümeni Reisi	M. M.
Amasya	Afyon K.
H. Koray	O. Talû
Kâtip	Çankırı
Sivas	A. Emrem
K. Oskay	İmzada bulunamadı
Çorum	Giresun
C. Köstekçi	A. İzmen
Maraş	
A. Bozdağ	
İmzada bulunamadı	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/619

Karar No. 90

27 . IV . 1957

Yüksek Reisliğe

Bir Türk-Alman örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair Ziraat Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 24 . I . 1957 tarih ve 71 - 498/234 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası, Ziraat ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla, Ziraat Vekili ile alâkalı vekâlet mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha, esbabı mucibesinde de mufassalan arz ve izah edildiği üzere Alman ziraat teknik ve tecrübelerinden faydalanılarak ileri ziraat usullerinin memleketimizde yerleşmesini ve yayılmasını temin ve dolayısıyla ziraat mahsullerimizin kalite verim ve istihallerini yükseltmek,

Almanya'dan getirilecek yüksek vasıfla damızlık hayvanlarını üretmek Türk çiftçilerinin istifadelerine arz etmek ve çiftliklerin faaliyetleri neticesinde sağlanacak kârlarla Türk ziraatçilerinin Avrupa memleketlerinde görgü ve bilgilerini artırmak maksadıyla sevk edilmiş bulunmaktadır.

Lâyiha esas itibariyle encümenimizce de yerinde görülerek Maliye Encümeninin hazırlamış olduğu metin üzerinden maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci maddenin birinci fıkrası ile ikinci maddede kuruluşu taallük ettiği için birleştirilmek suretiyle ve maddenin birinci fıkrasındaki (vekil) kelimesi (vekâleti) olarak değiştirilmek suretiyle birinci madde olarak kabul edilmiş, birinci maddenin ikinci fıkrası işletmenin vazifesini derpiş etmiş olmakla ikinci madde olarak tesbit edilmiştir.

Üçüncü madde vuzuhu bakımından yeniden tanzim edilmiştir. Bu madde gereğince tesise bedelsiz olarak tahsis edilecek arazinin Hazineye ait araziden, bulunmadığı takdirde Ziraat Vekâletince lüzumlu görülecek arazinin istimlak veya satınalma yoluyla temin edileceği müzakereler neticesinde belirtilmiş ve keyfiyetin bu şekilde raporda tasrihi kararlaştırılmıştır.

Dördüncü madde, (İşletme ve çiftlikleri ve bunların) cümlesi (tesisin) şeklinde değiştirilmek suretiyle kabul edilmiş, beşinci maddenin (a) fıkrasının son iki satırı işletme âmmeye müessesesi olduğu mülâhazasıyla çıkarılmak suretiyle,

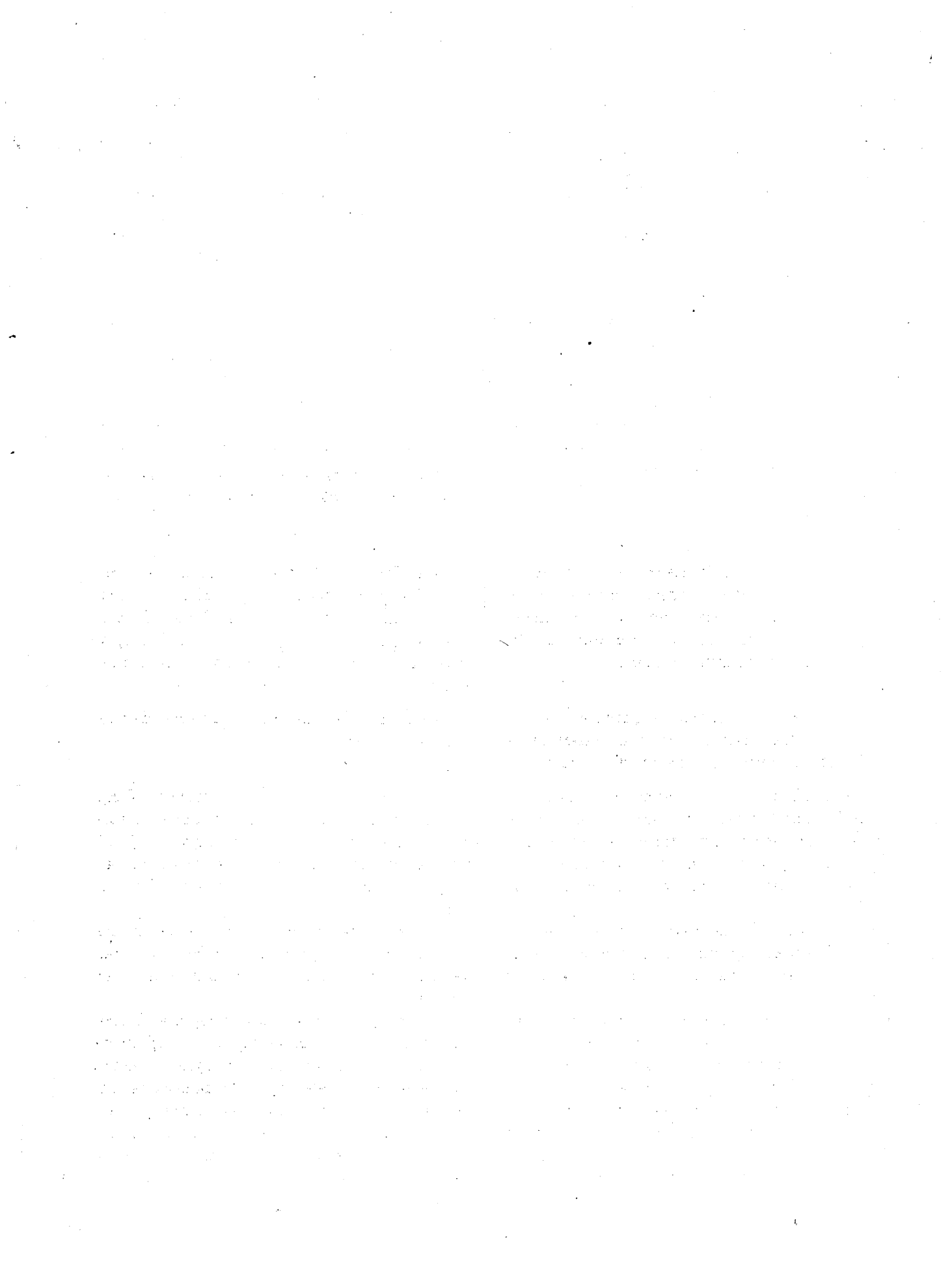
b ve c fıkrası (işletme) kelimesi (tesisi) olarak değiştirilmek suretiyle, d fıkrası da baştaki (işletme) kelimesi (tesisi) olarak değiştirilmek ve metindeki (gümrükle ilgili her nevi vergi ve resimlerden) cümlesinden sonra (ve Hazine hissesinden) cümlesi de ilâve edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

6 ncı madde birinci maddenin ikinci fıkrası hükmü mihvacchesinde haşiv telâkki edilerek tayıy edilmiş, 6 ncı madde Hükümetin 7 ncı maddesi 6 ncı madde olarak ve 7 ncı madde de Hükümetin 8 ncı maddesi 7 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Zonguldak
H. İmre	Ş. Bakay	S. Ataman
Kâtip		
Tokad	Ankara	Aydın
Ö. Sunar	M. Ete	Z. Uray
Balıkesir	Bursa	Çankırı
S. Yırcalı	H. Köymen	T. Uygur
Çorum	Diyarbakır	Erzurum
Y. Gürsel	H. Turgut	Ş. Erker
Gaziantep	Giresun	İstanbul
E. Cenani	M. Şener	N. A. Sav
Kayseri	Kocaeli	Niğde
İ. Kıvızoğlu	C. Tüzün	A. N. Kadroğlu
Ordu	Ordu	Rize
R. Aksoy	S. İşbakan	H. Agun
Rize	Siird	Sinob
İ. Akçal	M. D. Süalp	Söz hakkım mahfuzdur
		N. Sertoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Alman - Türk Cemiyeti ile müstereken bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurmaya Ziraat Vekâleti salâhiyetli kılınmıştır.

Bu çiftlikler modern ziraat ve hayvancılık sahalarında faaliyette bulunur; tecrübe ve tatbikattan elde edilen faydalı neticeleri muhitteki çiftçilere neşir ve tamim eder.

MADDE 2. — Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar da-iresinde idare edilir.

MADDE 3. — Çiftliklerin yalnız arazisi Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine Hazinece temin ve tahsis olunur. İşletmenin ve çiftliklerinin diğer bilûmum ihtiyaç ve masrafları Alman - Türk Cemiyeti tarafından sağlanır.

MADDE 4. — İşletme ve çiftlikleri ve bunların bilûmum faaliyet ve muameleleri Ziraat Vekâletinin teftiş ve murakabesine tâbidir.

MADDE 5. — a) İşletme, Kurumlar Vergisi Kanunu tatbikatında iktisadi kamu müessesesi mahiyetinde olup tarım ve hayvancılığını öğretmek, yaymak, ıslah ve teşvik etmek maksatlarıyla işletilmek şartıyla Kurumlar Vergisinden;

b) Hazinece işletmeye tahsis edilecek arazi ve işletmenin gayrimenkulleri Bina ve Arazi vergilerinden ve hayvanları Hayvanlar Vergisinden;

c) Bu kanun hükümleri gereğince Hazineye ait arazinin işletmeye tahsisi ve işletmeye ait bina ve tesislerin tescilli dolayısıyla tapuca yapılacak muameleler ve bu muamelelere mütaallik evrak ve işletmece resmî dairelere verilecek dilekçeler ve işletmenin çiftçi ile münasebetlerinde tanzim edilecek mukavele, borç senetleri ve borç ödeme makbuzları Hare ve Damga Resminden;

ZİRAAT ENCÜMENİNİN TADILI

Bir Türk - Alman Örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi ay-nen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar da-iresinde ve bir tesis halinde idare edilir.

MADDE 3. — Çiftliklerin yalnız arazisi Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine Hazinece temin ve işletmenin intifama tahsis olunur. İşletmenin ve çiftliklerinin diğer bilûmum ihtiyaç ve masrafları Alman - Türk cemiyeti tarafından sağlanır.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi ay-nen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — a) İşletme Kurumlar Vergisi Kanunu tatbikatında iktisadi âmme müessesesi mahiyetinde olup tarım ve hayvancılığını öğretmek, yaymak, ıslah ve teşvik etmek maksatlarıyla işletilmek şartıyla Kurumlar Vergisinden;

b) Hazinece işletmeye tahsis edilecek arazi ve işletmenin gayrimenkulleri Bina ve Arazi vergilerinden ve hayvanların Hayvanlar Vergisinden;

c) Bu kanun hükümleri gereğince Hazineye ait arazinin işletmeye tahsisi ve işletmeye ait bina ve tesislerin tescilli dolayısıyla tapuca yapılacak muameleler ve bu muamelelere mütaallik evrak ve işletmece resmî dairelere verilecek dilekçeler ve işletmenin çiftçi ile münasebetlerinde tanzim edilecek mukavele, borç senetleri ve borç ödeme makbuzları Hare ve Damga Resminden;

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurulmasına dair Kanun

MADDE 1. — Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken bir Türk - Alman Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi kurmaya Ziraat Vekâleti salâhiyetli kılınmıştır.

Bu çiftlikler modern ziraat ve hayvancılık sahalarında faaliyette bulunur; tecrübe ve tatbikattan elde edilen faydalı neticeleri memleket çiftçilerine neşir ve tamim eder.

MADDE 2. — Örnek ve Tatbikat Çiftlikleri İşletmesi Ziraat Vekâleti ve Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken hazırlanacak ve Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyetince karara bağlanacak esaslar dairesinde ve bir tesis halinde idare edilir.

MADDE 3. — Çiftliklerin yalnız arazisi Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine Hazinece temin ve bedelsiz olarak İşletmenin intifama tahsis olunur. İşletmenin ve çiftliklerin diğer bilûmum ihtiyac ve masrafları Alman - Türk Cemiyeti tarafından sağlanır.

MADDE 4. — Hükümetin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türk - Alman örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken bir Türk - Alman örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi kurmaya Ziraat Vekâleti salâhiyetli kılınmıştır.

Örnek ve tatbikat çiftlikleri işletmesi Ziraat Vekâleti ve Alman - Türk Cemiyeti ile müştereken hazırlanacak ve Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyetince karara bağlanacak esaslar dairesinde ve bir tesis halinde idare edilir.

MADDE 2. — İşletme, modern ziraat ve hayvancılık sahalarında faaliyette bulunur; tecrübe ve tatbikattan elde edilen faydalı neticeleri memleket çiftçilerine neşir ve tamim eder.

MADDE 3. — Çiftliklerin yalnız arazisi Ziraat Vekâletince temin ve Hazinece bedelsiz olarak tesisin intifama tahsis olunur. İşletmenin diğer bilûmum ihtiyac ve masrafları Alman - Türk Cemiyeti tarafından sağlanır.

MADDE 4. — Tesisin bilûmum faaliyet ve muameleleri Ziraat Vekâletinin teftiş ve mura-kabesine tâbidir.

MADDE 5. — a) İşletme; Kurumlar Vergisi Kanunu tatbikatında iktisadi kamu müessesesi mahiyetinde olup Kurumlar Vergisinden;

b) Hazinece tesise tahsis edilecek arazi ve işletmenin gayrimenkulleri Bina ve Arazi vergilerinden ve hayvanları Hayvanlar Vergisinden;

c) Bu kanun hükümleri gereğince Hazineye ait arazinin tesise tahsisi ve tesise ait bina ve tesislerin tescili dolayısıyla tapuca yapılacak muameleler ve bu muamelelere mütaallik evrak ve işletmece resmî dairelere verilecek dilekçeler ve işletmenin çiftçi ile münasebetlerinde tanzim edilecek mukavele, borç senetleri ve borç ödeme makbuzları Hare ve Damga Resminden;

d) Tesisin gayesine uygun olarak Türkiye'ye ithal edeceği bilûmum mallar, neveleri Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyetince tesbit edilmek şartıyla ithal ve gümrükle

Hü.

d) İşletmenin gayesine uygun olarak Türkiye'ye ithal edeceği bilûmum mallar, neveleri Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilmek şartıyla, ithal ve gümrükle ilgili her nevi vergi ve resimlerden muaftır.

MADDE 6. — İşletme İdare Meclisinin kaç kişiden teşekkül edeceği bunların tâyin şekli ve hizmet müddeti; İşletme kârının suret ve mahalli sarfı, İşletmenin faaliyet müddeti ve tasfiye şekilleri Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından tâyin ve tesbit olunur.

MADDE 7. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 . XII . 1956

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	M. C. Bengü
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
Millî M. V. V.	E. Kalafat
Ş. Ergin	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
C. Yardımcı	H. A. Göktürk
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	N. Gedik
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
	H. Polatkan
Maarif Vekili	Nafia Vekili ve
A. Özel	Hariciye V. V.
	E. Menderes
İkt. ve Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
A. Aker	N. Körez
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
H. Hüsman	E. Budakoğlu
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
A. Demirer	M. Tarhan
	İşletmeler Vekili
	S. Ağaoğlu

Zr. E.

d) İşletmenin gayesine uygun olarak Türkiye'ye ithal edeceği bilûmum mallar, neveleri Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilmek şartıyla; ithal ve gümrükle ilgili her nevi vergi ve resimlerden muaftır.

MADDE 6. — Hükümetin 7 nci maddesi 6 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Mal. E.

B. E.

ilgili her nevi vergi ve resimlerden ve Hazine hissesinden muaftır.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 7 nci maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 8 nci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

